

HALKEVLERİ SOSYAL HAK İZLEME RAPORU

TEMMUZ 2010

HALKEVLERİ SOSYAL HAK İZLEME BİRİMİ

Eğitim:

Hatice Allahverdi

Sağlık:

Erkut Güznel

Barınma ve Kent:

Mehmet Zubaroğlu

Meltem Çavdar

Çalışma yaşamı:

Umar Karatepe

Gizem Kutlu

Tarım ve Beslenme:

Fatma Genç

Su:

Özge Ozan

Ekoloji:

Emine Girgin

Enerji:

Pınar Hocaoğulları

Engelliler:

Hatice Allahverdi

İÇİNDEKİLER:

• ÖNSÖZ.....	3
• EĞİTİM.....	4
• SAĞLIK.....	8
• BARINMA VE KENT.....	13
• ÇALIŞMA YAŞAMI.....	18
• TARIM VE BESLENME.....	33
• SU.....	39
• EKOLOJİ.....	49
• ENERJİ.....	53
• ENGELLİ.....	55
• BÜYÜTEÇ.....	57

ÖNSÖZ

İstanbul Halkevleri Sosyal Hak İzleme Birimi tarafından her ay düzenli olarak hazırladığımız Sosyal Hak Raporları'nın altıncı raporunu sunuyoruz. Bir sonraki ayın ortalarında yayınlamaya çalıştığımız raporları, Temmuz ayı raporundan itibaren gecikmeli olarak yayınlatabiliyoruz. Bunun başlıca nedeni Temmuz ayından itibaren birçok hak başlığını ilgilendiren Anayasa Referandumu'na dair çalışmalar, raporun yayınlanmasını aksamasında başlıca etken oldu.

Temmuz ayı raporu, genişleyen çalışma grubuyla yeni başlıklar açılmasına da olanak sağladı. Bu raporda ayrı olarak ele aldığımız su hakkı, daha önceki raporlarda "Barınma ve kent" ile "Ekoloji" başlıkları altında ele alınıyordu. Ancak sermayenin bu alanlara saldırısının ve karşısındaki mücadelelerin bu kadar görünür olduğu bir dönemde suyun meta değil, hak olması gerekliliği üzerinden "su hakkı"nı ayrı bir başlık olarak ele alma ihtiyacı duyduk. Yaşamın kaynağı olan suyun, Hidroelektrik Santral projeleri yoluyla şirketlerin eline geçmesiyle, su hizmetlerinin özelleştirilmesinin/ticarileştirilmesinin aynı başlık altında ele alınmasının önemli olduğunu düşündük.

Doğal ve tarihi birçok alan 'alınır-satılır eşyalar' olarak sermayenin krizini aşmasının yeni yolu olarak öne çıkıyor. AKP iktidarı, "Alın bu doğa, bu toprak, bu su ve yeryüzündeki her şey sizin" diyerek doğayı cömertçe sermayeye sunuyor. Bastığımız toprak, içtiğimiz su, ısladığımız yağmur ve belki de yarın soluduğumuz hava...

Yaşamımız topyekun tehdit altında. Bu ay HES yapımlarının ve projelerinin yanında termik santraller de hızlı bir artış göstermiştir. Elektrik enerjisi bahanesiyle açılan santraller halkın sağlığını ve yaşamsal faaliyetlerini olumsuz olarak etkilemekte. Güvencesiz çalışmanın yaygınlaşması ve işverenin hiçbir önlem almamasının bir sonucu olarak iş kazaları sayısı giderek daha da artmakta. 2010 yılının 7 ayında gerçekleşen iş kazaları sayısı, 2009 yılıyla aynı rakama ulaşmış olması bunun en önemli göstergelerinden biri.

Tehdit tarım alanında da kendini gösteriyor. Tarıma verilen desteklerin azalması, çiftçilerin üretimden kopmaları sonucunu doğurmaya devam ediyor. AKP iktidarı ise çiftçiye desteklemek yerine ithalat yapmaya yöneliyor. Azalan tarımsal üretimin bir sonucu olarak da, gıda fiyatları giderek artıyor. Bu ay domates üretiminin azalması ve domates güvesi "tuta absoluta" domatesin fiyatını fırlattı, yine üretici ve tüketici kaybetti.

Bu ay büyüteç konumuzda Kocaeli'nde işten çıkarılan Bizimköy Üretim Merkezi işçilerinin direnişi oldu. Kentin ana gündemi olan bu direnişle engelliler, "emek mücadelesinde biz de varız" dediler.

Her alanda kapsamlı saldırıların yaşandığı bugünlerde gündemi yakalamak için çok fazla desteğe ihtiyacımız var. Bu nedenle rapora yönelik katkı, eleştiri ve önerilerinizi beklediğimizi tekrar belirtmekte fayda görüyoruz.

EĞİTİM

Paralı eğitim ve çöküş

- Okulların satılmasına karşı ‘Okulumu Dokunma İnisiyatifi’ tarafından İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün önünde eylem yapıldı. Yapılan eylemde, TOKİ ile anlaşmalı olarak satılması planlanan okullarla ilgili olarak, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden açıklama yapması ve TOKİ'nin açıklamasındaki bilgilerde yanlışlık varsa, tezkip yayınlatması istenilerek, okulların satışı için TOKİ'ye teklif götüren İl Milli Eğitim Müdürlüğü hakkında, "görevini kötüye kullanma" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunulacağı belirtildi. Yapılan açıklamada, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün görevinin emlakçılık değil, nitelikli, bilimsel eğitim-öğretim yapılmasını sağlamak ve bu alanlarda yaşanan sorunlara çözüm üretmek olduğu vurgulandı.
- Sınav sisteminin sık olarak değiştirilmesiyle mağdur olan liseliler, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) tercih kılavuzlarında hata yapması sonucu olarak bir kez daha mağdur oldu. Liseli Genç Umut üyesi liseliler, Maltepe Üniversitesi'nin Kayışdağı yerleşkesinde düzenlenen konferansa katılan ÖSYM Başkanı Ünal Yarımağan'ı yumurtalarla protesto ettiler. “Senin balonun artık patlamıştır, eğitim sistemi patlamıştır”, “Kılavuzu Ünal olanın, geleceği yok olur” sloganlarını atan liselilere bir üniversitesi öğrencisi de destek verdi. Eylemde milyonlarca gencin sınav sisteminde mağdur edildiği savunuldu ve bu konuyla ilgili olarak Yarımağan'ın hesap vermesi istendi.
- Dersane masraflarını karşılayabilmek için Siirt'ten Antalya'ya çalışmaya giden 11. sınıf öğrencisi Emrah İdiz, inşaat iskelesinin kopması sonucu hayatını kaybetti. Emrah Ediz'in öğretmenleri, Emrah'ın bu yıl sınıfını takdir ile geçmiş başarılı bir öğrenci olmasına rağmen, dersane sezonu açılmadan parayı denkleştirebilmek için karnesini dahi almadan Antalya'ya çalışmaya gittiğini söyledi. Öğretmenlerin verdiği bilgiye göre, olayı haberleştiren bazı yaygın medya kuruluşları yanlış bilgiler verirken, özellikle Anadolu Ajansı kaynaklı haberlerde, olayda adı geçen gençlerin isimleri yanlış verildi, yaşamını kaybeden 11. sınıf öğrencisi Emrah Ediz'in yaşı da 40 olarak ifade edildi.
- Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim-Sen), Seviye Belirleme Sınavı (SBS) uygulaması ile öğrencilerin ve velilerinin mağduriyetine neden olduğu gerekçesiyle, eski Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik hakkında suç duyurusunda bulundu. Bu davanın en önemli delili, öğrencilerin dersanelere bağımlılığını azaltmak için getirilen sınav sisteminin aynı gerekçeyle yeni Bakan Nimet Çubukçu tarafından iptal edilmesi oldu.
- İzmir Buca'da 14 yaşındaki Yalçın Gencay Öktem, internetten baktığı SBS sonuçlarının düşük olduğunu görünce, yatak odasının kapı koluna astığı iple kendini asarak intihar etti.
- İstanbul Maltepe'de Dumlupınar İlköğretim Okulu'nun ana sınıfında okuyan 6 yaşındaki Efe Boz, 12 Mayıs'ta tuvaletteki lavabonun üzerine düşmesi sonucu hayatını kaybetmişti. Efe'nin ölümüyle ilgili soruşturmayı yürüten müfettişler, hazırladıkları raporda okul yönetiminin ve görevlilerinin herhangi bir kusuru ve ihmali bulunmadığı sonucuna vararak, soruşturmaya gerek kalmadığını belirtti.
- 3 Haziran'da, İzmir'in Bornova İlçesi'nde, Seyit Şanlı Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nin otomatik demir kapısı arasına sıkışarak hayatını kaybeden 17 yaşındaki Anıl Erden'in bilirkişi raporunda, nöbetçi öğrenci "tali kusurlu", okul müdürü Hüseyin Topbaş ise "asli kusurlu" ilan edildi. Erden'in ailesi suçlu bulunan müdürün, hala görevinde olmasına isyan ederek, "Taziye gelen milli eğitim yetkilileri oğlumuzun ölümü için 'takdir-i ilahi' dediler. Yani hata yok, kader demeye getirdiler. Bu olayda

nöbetçi öğrencinin suçu yok, kimse suçlamasın. Asıl suçlular, müdüründen Bakana milli eğitim yetkilileridir" dedi.

Gündemde YÖK var

- Maliye, Çalışma ve Milli Eğitim Bakanlıkları ve TÜBİTAK ile birlikte çalışma yürüttüğünü açıklayan YÖK, yeni açılan birçok üniversitenin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak için ülke dışından öğretim elemanı alacağını duyurdu. Ülke dışından getirilmesi planlanan öğretim üyelerini teşvik üzere sözleşme ücretleri dışında döner sermayeden de pay aktarılacağı belirtildi.
- İstanbul Öğrenci Kolektifleri, Kayseri'de 'Abdullah Gül' adıyla üniversite kurulmasını ve antidemokratik rektör atamalarını Taksim'de protesto etti. AKP'nin üniversitelerin kapanması ile anti-demokratik uygulamalarına hız verdiğini belirten üniversiteliler, YÖK'ün rektörlük seçimlerinde düşük oy alan adayları Cumhurbaşkanlığı'na göndermesini de eleştirerek, Abdullah Gül'ün adının Kayseri'de yapılacak yeni üniversiteye verilmesini protesto etti. Öğrenci Kolektifleri, "Koruma ordularını öğrencilere saldırtan AKP'lilerin kendi adlarını üniversiteye vermesi manidardır" diye açıklama yaptı.
- YÖK, rektörlük seçimleriyle ilgili gelen eleştirilere cevap olarak, basında yer alan yorumların gerçeği yansıtmadığını, listelerin kanuna uygun olarak yapıldığını ve Genel Kurul'un adayları 'objektif, serbest irade ürünü ve saygı gösterilmeye layık' biçimde belirlediğini iddia etti. Marmara Üniversitesi'nde Necla Pür'ün en yüksek oyu almasına rağmen listenin arkalarında kalması ve Giresun Üniversitesi'nde 1 oy alan adayın listeye konması gibi uygulamaları olan YÖK'ün iktidar yanlısı üyeleri listelerde üst sıralara koyması eleştirilere konu olmuştu.
- YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, üniversitelerde kredi tamamlama sisteminin getirileceğini söyledi. Özcan, üniversiteden atılmayı kaldıracak olan bu sistemle birlikte, harçlarda da yeni düzenlemeye gidilmesinin hedeflendiğini açıkladı. Harçlarda yapılacak düzenlemeyle birlikte, harç miktarlarının kredi başına belirlenerek, öğrencilerin aldıkları kredi kadar harç ödeyeceklerini belirtti.

Eğitim emekçileri

- Eğitim-Sen, kamu çalışanlarına sadece yüzde 1,06 zam yapılması kararına tepki gösterdi. Eğitim-Sen yaptığı konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada şunları söyledi: "AKP Hükümeti kamu emekçileri ile hemen her konuda olduğu gibi 'ek zam' konusunda da resmen dalga geçmektedir. Enflasyon farkı nedeniyle "müjde" olarak yansıtılan %1,06'lık zam, 13. Derecenin 3. kademesindeki bir yardımcı hizmetlinin maaşında 13,62 TL, 14. derecenin 3. kademesindeki bir memur için 13,98 TL ve 9. derecenin 2. kademesindeki bir öğretmen için 16,24 TL zam anlamına gelmektedir."
- Adana Eğitim-Sen Güvencesizler Komisyonu, 'güvencesiz çalışmaya, geleceksiz yaşamaya' karşı, Kamu Personel Seçme Sınavı'nın (KPSS) kaldırılması için eylem yaptı. Eğitim emekçileri adına basın açıklamasını okuyan Adana Eğitim-Sen Başkanı Güven Boğa, AKP'nin iktidarı süresince öğretmen açıklarına paralel olarak güvencesiz istihdamda patlama yaşandığını belirtti. Boğa, eğitimde öğretmenin açığının 400 binleri bulunduğunu dile getirirken, 327 bin öğretmenin ise işsiz olduğunu söyleyerek; eğitim fakültelerinden her yıl 50 bin mezun verilmesine karşın KPSS'ye başvuru sayısının 300 binlere vardığını, Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeterli sayıda öğretmen atamaktan kaçındığını vurguladı.
- Eğitim-Sen, AKP'nin çevik kuvvete 'toplumsal destek oluşturmak' üzere, yedek kuvvet oluşturma kararına karşı bir açıklama yaptı. Açıklamada, 'polis alımlarının öğretmen alımlarından fazla olduğu bir ülke şiddet dışında bir şey üretmez' vurgusu yapılarak,

“Emekçilere, öğrencilere ve hakkını aramaya çalışan tüm kesimlere karşı zaten bu birim gayet çevik bir biçimde cop kullanabilmekte, hatta gaz bombalarını can güvenliğini tehdit edecek şekilde kullanmaktadır. Bu ihtiyacın asıl sebebi AKP'nin baskı ve şiddet gücü haline gelmiş bu birimlerin kuvvetine kuvvet katarak şiddeti daha sert ve daha fazla göz korkutan bir kolluk gücü oluşturmaktır. Genç insanların ölüme değil okullarına gönderildiği; eşitlikçi, özgürlükçü bir Türkiye perspektifinin öneminin farkında olarak mücadele etmeye devam edeceğiz” ifadelerine yer verildi.

- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'nden 2 yıl önce mezun olan 30 yaşındaki Tayfun Tuzcu, 3 kez girdiği KPSS'de yeterli puanı alamayınca İşkur'a başvurdu. Kurum, ona ilköğretimi bitirdiği okulda hademe olarak iş buldu. Tuzcu, “6 ay hademe olarak çalıştım. Tuvalet temizledim, paspas yaptım, camları sildim. İşin kötü tarafı 6 ay sonra yine işsiz kaldım. Yani kadrolu hademe bile olamadım” dedi. Bu durumunun Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerini de tedirgin ettiğini ifade eden Tuzcu şunları anlattı: “1.5- 2 ay süreyle hademelik yaptıktan sonra, ‘Medyaya duyurmayalım’ ricasıyla birlikte, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerin girişimiyle Burhaniye Halk Kütüphanesi'ne yine temizlikçi olarak verdiler. 4- 5 ay paspasçılık yaptım. Durumum anlayana derstir” dedi.
- Adana'da, sulama kanalında bulunan kimliği belirsiz kadın cesedinin 28 yaşındaki Elif İşler'e ait olduğu belirlendi. 5 yıldır KPSS'ye giren İşler'in, atamasının yapılmaması ve geçen hafta girdiği sınavının kötü geçmesi sonucu intihar ettiği öğrenildi.

Eğitimde gericilik /şiddet/cinsiyetçilik/baskı

- 15 yıldır Batı illerinde yapılan Sosyoloji Öğrencileri Kongresi, geçtiğimiz Mayıs ayında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde yapıldı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin öğrencilerinin kongreye 'Kürt sorunu' başlığını eklemesi sonucu, rektörlük ve polis inceleme başlattı. İnceleme sonucunda, üniversitenin gözaltına alınan 55 öğrencisi tutuklandı.
- İstanbul Üniversitesi Öğrenci Kültür Merkezi'nin (ÖKM) kapatılmaya çalışılmasına öğrenciler tepki gösteriyor. Merkezin yirmi yıldır sayısız konsere, tiyatro oyununa, film gösterimine, sergi ve söyleşilere ev sahipliği yaptığına dikkat çeken öğrenciler, ÖKM'nin demirbaş eşyalarının dahi taşınmaya başladığını söylediler. Üniversiteli öğrenciler, yaptıkları açıklamada kendilerine öğrenci kulüplerinin çalışmalarına başka bir yerde devam edeceğinin söylendiğini ifade ederek, İstanbul Üniversitesi'nin yeni bir kültür merkezi için fiziki altyapısının bulunmadığını vurguladılar.
- Filistin için İsrail'e Boykot Girişimi, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Kadir Özçaldıran'a yazdığı açık mektupla, İsrail üniversiteleri ile Boğaziçi Üniversitesi arasında kurumsal ilişki kurulmasına tepki gösterdi. İki üniversite arasında işbirliğini geliştirmek için İsrail Beit Berl Üniversitesi Rektörü Tamar Ariav ve Uluslararası İlişkiler Direktörü Miri Rosman'ın önümüzdeki günlerde Boğaziçi Üniversitesi'ne geleceklerini belirtti. Düzenlenen ziyaretin kendilerini kaygılandırıldığını belirten Boykot Girişimi, Boğaziçi Üniversitesi'ni akademik boykota destek olmaya çağırdı. Filistin için İsrail'e Boykot Girişimi İsrail devletinin Filistinliler'e yönelik saldırganlığına karşı uluslararası düzeyde örgütlenen bir kampanyanın Türkiye ayağını örgütleyiyor.
- Çağdaş Hukukçular Derneği İzmir Şube Başkanı Avukat Züleyha Kılıç, Muğla'da 11 Mayıs'ta çıkan olaylarda üniversite öğrencisi Şerzan Kurt'u öldürdüğü iddia edilen polis memurunun, ömür boyu hapis cezası istemiyle 10 Ağustos'ta hakim karşısına çıkacağını hatırlattı. Kılıç, "Olay yerindeki tüm polisler ifadelerinde yalan söylemiş. Tanık ifadesi ve bir güvenlik kamerası kaydı sayesinde, Türkiye'de bir polis hakkında

açılmış ve etkin bir şekilde soruşturmanın yapıldığı ilk dosya diyebiliriz. Yoksa olay faili meçhul olacaktı" diye açıklama yaptı.

DEĞERLENDİRME

Temmuz ayı boyunca öğrencilerin ve eğitimcilerin girmek zorunda bırakıldığı SBS, KPSS, ÖSS gibi sınavların sonuçlarının açıklanmaya başlamasıyla birlikte, birçok ilde intihar vakaları yaşandı. ÖSYM tercih kılavuzlarındaki hatalara karşı, öğrencilerden ve eğitimcilerden çeşitli tepkiler geldi. Eğitim sistemindeki sınav enflasyonu, büyük bir yıkım yaratmaya devam ediyor. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'nün birçok devlet okulunun satışa çıkartılması ve YÖK'ün yeni harç zamlarını belirlemek için yaptığı çalışmalar eğitimde piyasa egemenliğinin iki yansıması olarak kaydedildi. İzmir'de bir öğrencinin okul kapısına kafasının sıkışması sonucu hayatını kaybetmesi ise Milli Eğitim Müdürü'nün ifadesiyle "takdir-i ilahi" olarak değil, ödeneksiz bırakılan devlet okullarında en temel hizmetlerin velilere ve öğrencilere yaptırılması şeklinde bulunan "çözüm"ün trajik bir yansıması olarak değerlendirilebilir. 12 Eylül rejiminin bir ürünü olan YÖK, iktidar partisinin denetimine geçtikten sonra da bildiğimiz YÖK. Hatta siyasal iktidar YÖK'ün bütün anti demokratik "nimetleri"nden faydalanmakta oldukça hevesli görünüyor.

SAĞLIK

- Küçük yaştaki 2 çocuğunu 'etik ilkelere' aykırı olarak bir şirkette sigortalı gösterdiği gerekçesiyle görevden alınan Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkan Yardımcısı Veysel Uyar'ın, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) Başkan Yardımcılığı'na atandığı ortaya çıktı. Genel Sağlık Sigortası yürürlüğe girmeden 5 ve 13 yaşlarındaki iki çocuğunu 'mezarda emekli' olmaması için bir şirkette sigortalı yapan, bu nedenle de bir süre sonra görevden alınan Uyar'ın ataması ataması, Enerji Bakanı Taner Yıldız, Başbakan Tayyip Erdoğan ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün imzasını taşıyan üçlü kararnameyle gerçekleştirildi. Kamuoyu tarafından 'mezarda emeklilik' yasası olarak bilinen Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSS) yürürlüğe girmeden önce yaşları tutmadığı halde çok sayıda kişi çocuklarını 'göstermelik' çalışmalarla sigortalattırılmıştı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün oğlu Mehmet Emre Gül'ün de 14.5 yaşındayken 24 günlük sigortalılık girişinin yapıldığı ortaya çıkmıştı. Oğul Gül'ün 'patronunun' ise Devlet Bakanı Ali Babacan'ın ailesine ait Ali Babacan Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi olduğu anlaşılmıştı.
- Trabzon Sürmene'de yüzlerce kişi, sebebi tespit edilemeyen nedenle bulantı, kusma ve ishal şikâyeti ile hastanelere başvuru yaptı. Trabzon İl Sağlık Müdürlüğü ise kişisel hijyen önerisinde bulundu. İl Sağlık Müdürlüğü'nden yapılan yazılı açıklamada, "Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Halk Sağlığı ve Enfeksiyon Hastalıkları kliniklerinden öğretim üyeleriyle birlikte çalışma yürütülmektedir. Mevcut yakınmalara sebep olan kaynak araştırılmakta olup, tedbir olarak vatandaşlara; tükettiği şebeke ve kaynak sularını kaynatarak kullanmaları ve kişisel hijyene dikkat etmeleri, sık sık ellerini yıkamaları, sebze ve meyveleri kaynatılıp soğutulmuş veya sirke karıştırılmış suyla bolca yıkamaları, gerekmedikçe bireysel temaslardan kaçınmaları ve istirahat etmeleri önerilmiştir. Ayrıca kirlenen yüzeylerin sulandırılmış çamaşır suyuyla silinmesi yeterli görülmektedir." denildi.
- Gaziantep'te oynarken karnına 80 cm uzunluğunda inşaat demiri saplanan küçük çocuk, 6 saatte 7 hastane gezdikten sonra Adana'da tedavi edilebildi. Gaziantep'in Nizip ilçesinde evlerinin damında oyun oynayan 11 yaşındaki Cengiz Özkaplan, dengesini kaybederek damdan düştü. İnşaat demirine saplı kalan küçük çocuk gece saat 22.00 sıralarında Nizip Devlet Hastanesi'ne kaldırdı ve ilk müdahalesi burada yapıldı. Doktorlar, küçük çocuğa saplanan demirin çıkarılması için tam teşekküllü bir hastaneye sevk edilmesi gerektiğini bildirdi. Aile acı çeken çocuğu alarak Gaziantep'e gitti. Gaziantep'teki özel hastaneler dahil toplam 5 hastane küçük Cengiz'i kabul etmedi. Özel ve üniversite hastaneleri de olmak üzere hastane hastane gezen aile, ameliyat ile demiri çıkaracak bir hastane bulamayınca son çare olarak Ankara'ya sevk edilmesi düşünüldü. Küçük çocuk, doktorların "Hayatını kaybeder" uyarısı üzerine Adana'ya sevk edildi. Küçük çocuğun dayısı Ali Kurt ise, "Eğer buraya gelmeseydik çocuğumuz yolda hastane ararken kan kaybından ölecekti. Yeğenim ölseydi bunun sorumlusu kim olacaktı?" diye konuştu.
- Ankara, 16.07.2010 tarihi itibarıyla aile hekimliğine geçti. Ankara'nın da aile hekimliği sistemine geçmesi ile birlikte aile hekimliği ile ilgili tartışmalar tekrar gündeme geldi. 2010 yılı sonuna kadar tüm Türkiye'nin aile hekimliği sistemine geçmesi planlanırken, birçok yönetici televizyon ve gazetelerde aile hekimliği sisteminin ne kadar iyi olduğunu anlatıyor. Aile hekimliği sistemi adının çağrıştırdığının aksine sağlığı bireyselleştirdiği ve ticarileştirdiği için eleştiriliyor.
- Sağlık harcamalarını kontrol altına almak için hayata geçirilen tasarruf tedbirleri, halk aleyhine sonuç vermeye başladı. Genel Sağlık Sigortası uygulamasının da etkisiyle

merkezî yönetim bütçesindeki sağlık harcamaları, (SGK hariç) geçen yıla göre yüzde 30 düştü. 2009'un ilk 6 ayında kamu çalışanlarının ve yeşil kartlıların 3,51 milyar lira olan sağlık harcamaları, bu yılın aynı döneminde 2,46 milyar liraya indi. Sağlık kuruluşlarına müracaat edenlerin sayısı yüzde 25 artarken, reçete sayısı yüzde 2 azaldı. Tasarruf tedbirlerinin olumlu sonuç vermesinde, özellikle yeşil kartlıların ilaç giderlerinin düşmesi etkili oldu. 6 aylık dönemde yeşil kartlıların tedavi ve sağlık malzemesi giderleri yüzde 6,5, ilaç giderleri ise yüzde 26,2 oranında düştü. Söz konusu dönemde yeşil kartlıların tedavi ve sağlık malzemeleri için bütçeden 1 milyar 375 milyon 832 bin lira, ilaç alımları için de 598 milyon 290 bin lira harcandı. Devlet memurları, askerler ve yeşil kartlı vatandaşların ilaç ve tedavi giderleri merkezi bütçeden karşılanıyor. SSK'lıların, Bağkurlular'ın ve emeklilerinin giderlerini ise merkezi bütçeye dahil olmayan Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ödüyor.

- İstanbul Eczacı Odası yaptığı yazılı açıklamada, SGK Başkanı Emin Zararsız'ın basında yer alan açıklamalarla "karekod sisteminin tıkr tıkr işlediğini" iddia ettiğini, ancak Sağlık Bakanlığı'nın da belirttiği gibi ilaç takip sisteminin şu an "offline" olarak çalıştığını bildirdi. Tüm Eczacı İşverenler Sendikası (TEİS) Genel Başkanı Nurten Saydan, karekodsuz ilaç satışına izin vermeyen sistemin, özellikle diyabet hastalarının insülin kartuşlarını, iğne uçlarını ve şeker ölçüm çubuklarını ödemeyerek mağduriyetlere sebep olduğunu savundu. Saydan, yaptığı yazılı açıklamada, ilaç firmaları ve dağıtım kanallarının karekodlu satış düzenlemesine ilişkin hiçbir hazırlık yapmadığını, bu nedenle eczanelerin raflarında hala çok sayıda karekodsuz ilaç olduğunu ifade etti.
- Aile hekimliği gerekçe gösterilerek alınan Şişli Devlet Hastanesi'nin kapatılması kararı İstanbul Tabip Odası, Sağlık Emekçileri Sendikası ve Devrimci Sağlık İşçileri Sendikası tarafından 16 Temmuz tarihinde hastane önünde protesto edildi. Eylemde 'Aile hekimliğine bina değil, çalışan hastane istiyoruz' yazılı pankart açıldı. Sağlık emekçileri eylemde 'İşimize ve hastanemize sahip çıkıyoruz', 'Sağlık ocaklarımızı ve hastanemizi geri istiyoruz' yazılı dövizler taşıdı. Basın açıklamasını okuyan İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Ali Çerkezoğlu Şişli Devlet Hastanesi'nin SSK Hastanesi olduğu günden bu yana bölge halkına zorluk yaşatmadan hizmet sunduğunu hatırlatarak, Sağlık Bakanlığı tarafından daha önce de kar etmediği gerekçesiyle kapatılmak istendiğini söyledi. Yoğun tepkiler sonucu Sağlık Bakanlığı'nın daha önce geri adım attığını belirten Çerkezoğlu, artık AKP'nin sağlıktan kamuyu tasfiye etmek için daha kararlı olduğunu dile getirdi. Ali Çerkezoğlu açıklamasında, Validebağ Öğretmenler Hastanesi, Beykoz Devlet Hastanesi ve son olarak da Şişli Devlet Hastanesi'ne yapılanın mevcut diğer hastanelere de yapılabileceğini belirterek, kapatma-birleştirme gibi yöntemlerle sağlık hizmeti masraflarının Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun sırtından atılmaya çalışıldığını ifade etti. Halkevleri'nin de katılarak destek olduğu eylem basın açıklamasının ardından sona erdi.
- Muğla E Tipi Cezaevi'nden Muğla Devlet Hastanesi'ne getirilen hasta hükümlünün muayene ortamında kolluk kuvvetlerinin bulunmasını reddedip muayeneyi gerçekleştirmediği için hakkında soruşturma başlatılan Dr. Naki Bulut'a, Türk Tabipler Birliği (TTB), İnsan Hakları Vakfı ve Adli Tıp Uzmanları Derneği bir basın açıklamasıyla destek oldu. İstanbul Tabip Odası'nda yapılan açıklamada doktorlar için konunun çok önemli olduğu belirtilerek, Naki Bulut'un doktorluk etiğine bağlı kaldığı vurgulandı. Adalet Bakanlığı'nı İstanbul Protokolü'ne uymaya çağıran hekimler, "Cezaevi Savcısı Altan Ünlü'nün hekimlik mesleğini anayasanın eşit nitelikli sağlık hizmeti çerçevesinde hekimlik etiği ve onuruyla yürüten Dr.Naki Bulut hakkında soruşturma açması nedeniyle Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nu ve Adalet Bakanlığı'nı göreve çağırıyoruz" dedi.

Tam gün tartışması

- Ankara Tabip Odası (ATO) Yönetim Kurulu üyeleri, "Tam Gün Kanunu"nun hekimlerin kabul edebileceği bir yasa olmadığı gerekçesiyle, protesto eylemi yaptı. Sağlık Bakanlığı önünde bir araya gelen meslek odası üyeleri ve hekimler, "Tam gün değil, 7 gün 24 saat", "Tam gün kölelik düzenine hayır, hekimliğe evet", "Taleplerimiz haklı, gücümüz üretimde saklı" yazılı dövizlerini taşıırken, "Sağlık hakkı satılamaz" ve "Hastaneler halkındır, satılamaz" şeklinde slogan attılar. Ankara Tabip Odası Başkanı Beyazıt İlhan, Tam Gün Kanunu'nun hekimler için kesinlikle kabul edilemez olduğunu söyledi. Konuşmasının devamında, söz konusu kanun ile hekimlerin güvencesiz koşullarda çalışmak zorunda kalacaklarını, ne kadar çok hasta bakarlarsa o kadar ücret artışı olacağını aktaran İlhan, bunun hekimlikle örtüşmediğini belirterek, sağlıkta doğru ve kaliteli hizmet anlayışının esas alınması gerektiğini söyledi. ATO Genel Sekreteri Selçuk Atalay da Anayasa Mahkemesi'nde "5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un kimi maddelerinin iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına" yönelik davanın sürdüğünü anımsatarak, Türk Tabipleri Birliği'nin Anayasa Mahkemesi'ne giderek görüş bildireceğini belirtti.
- TTB Merkez Konseyi heyeti, CHP'nin, kamuoyunda 'Tam Gün Yasası' olarak bilinen kanunla ilgili açtığı davada sözlü açıklama yapmak üzere Anayasa Mahkemesi'ne gitti. Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı Eriş Bilaloğlu, kamuoyunda 'Tam Gün Yasası' olarak bilinen kanunla ilgili, "Yasanın tamamının, ne hekimler ne sağlık çalışanları ne de hizmet alacak vatandaşın yararına olduğunu düşünüyoruz. Bunu Anayasa Mahkemesi'nde de ifade ettik" dedi.
- Anayasa Mahkemesi, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un, bazı hükümlerinin iptaline karar verdi. CHP'nin başvurusunu karara bağlayan mahkeme, 'doktorların tam gün çalışması anayasaya aykırı değil' diyerek muayenehane açma yasağına dair ve doktorlara yönelik döner sermaye uygulamasıyla ilgili bölümü iptal etti. Bu karara göre üniversite hastanelerinde görevli doktorlar dahil bütün öğretim elemanları özel muayenehane açabilecek.
- Sağlık Bakanlığı'ndan yapılan yazılı açıklamada, kamuoyunda "Tam Gün Kanunu" olarak bilinen kanun hakkında Anayasa Mahkemesince verilen kararın açıklandığı ifade edildi. Bu kararla, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarında döner sermaye ek ödemesiyle ilgili maddenin iptal edildiği belirtilen açıklamada, bu iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren 9 ay sonra yürürlüğe gireceği, bu sürede gerekli düzenlemeler yapılarak ek ödemeyle ilgili Sağlık Bakanlığı personelinin herhangi bir mağduriyetine sebebiyet verilmeyeceği kaydedildi. Anayasa Mahkemesi kararıyla, üniversite öğretim üyelerinin yükseköğretim kurumları dışında çalışma yasağına ilişkin cümlenin iptal edildiği belirtilen açıklamada, "Buna göre üniversitelerde kısmi statüde çalışma sona ermiş olacak, ancak öğretim üyeleri 8 saatlik mesailerinin bitiminde özel çalışabileceklerdir. Bu uygulama 30 Ocak 2011'de başlayacaktır" ifadelerine yer verildi.
- Türk Tabipler Birliği (TTB) Genel Sekreteri Feride Aksu Tanık, uzun yıllardır tam gün çalışmayı savduklarını belirterek, ancak şimdiki Tam Gün Yasası'nın "gerçek bir tam gün yasası olmadığını", aksine hekimlerin emeğini ucuzlatmaya dönük uygulama olduğunu söyledi. "TTB'nin sadece muhalif olduğu, öneri getirmediği" eleştirilerinin doğru olmadığını belirten Tanık, yasa önerileri bulunduğunu bildirdi. Tanık, güvenceli çalışma, emekliliğe yansıyan temel ücretin nitelikli ve yeterli hale getirilmesi, şiddetten arındırılmış bir ortamda çalışma, hedef gösterilmeme ve insanca

yaşamayı sağlayacak bir temel ücret almalarını getirecek ilkeler üzerinden temel hesaplamalar yaptıklarını kaydetti.

DEĞERLENDİRME

Tam Gün Yasası olarak bilinen ve sağlıkta neoliberal dönüşümün hekimler yönünden tamamlanmasını sağlayacak düzenlemelerin önemli bölümlerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi, hükümet tarafından tepkiyle karşılanması ve büyük kentlerden ilk olarak Ankara'da aile hekimliği uygulamasının fiiliyata geçirilmesi, sağlığın ticarileştirme aşamalarında planlı ilerleyişin göstergesi oldu.

Aile hekimliği sisteminde sağlık, "tüm toplumun hakkı" olmaktan çıkarılıp bireysel olarak sahip olunabilecek bir meta haline getirilirken, çok ciddi açmazları da bünyesinde taşıyor. Sağlık hizmeti sunumunda onlarca yıldır kanıtlanan bir gerçek olarak, koruyucu sağlık hizmeti, en etkili ve maliyet açısından en avantajlı unsur. Örneğin aşılama ya da takiplerle çok daha kolaylıkla atlatılabilecek hastalıklar, bu hizmetler yeterli verilmediğinde ilaç tedavisi ve hatta ameliyatla tedavi edilmeye çalışılıyor. Bu durum da hem mali açıdan hem de yaşam kalitesi açısından çok ciddi maliyetler anlamına geliyor. Bunun bilinmesine rağmen geçilmesi planlanan aile hekimliği sisteminde koruyucu sağlık hizmetleri ikinci plana atılırken tedavi edici sağlık hizmetlerine öncelik veriliyor. Koruyucu sağlık hizmetinden tedavi edici sağlık hizmetine yönelmek demek, sağlık hizmetinin maliyetini arttırmak anlamına geliyor. Daha uygun fiyatlara daha geniş kitlelere sağlık hizmeti sunmak yerine daha pahalıya daha dar bir kesime sağlık hizmeti sunmak, aile hekimliği sisteminin temel sonucu olacak. Örneğin, AKP döneminde toplam muayene sayısı artırılarak piyasanın da ihtiyaçları karşılanırken bir yandan da sosyal güvenlik harcamalarının kısılmasına çabalandı. Muayenelerden katkı payı alınması bu anlamda AKP iktidarının yaşadığı gerilimi gözler önüne seriyor. IMF'nin her zaman sosyal güvenlik harcamalarını kısmayı dayattığı ve hükümetin bu harcamaları "kambur" olarak gördüğü biliniyor. Bu kamburdan kurtulmak isteyen hükümetin, masrafları arttırdığını bile bile böyle bir yola girmesi, yakın zamanda belli sağlık hizmetlerinin kapsam dışında bırakılmasını beraberinde getirecektir. Birinci basamak sağlık hizmetinin sunumunda en az doktorlar kadar önemli bir görev üstlenen hemşireler/ebeler göz ardı ediliyor. Sağlık hizmetinin sunumu açısından birinci basamaktaki temel birim olan sağlık ocağının yerine bir doktor ve onun yanında çalışan "aile sağlığı elemanı" geçiyor. Bu birimin yöneticisi olan doktor aynı zamanda, hizmet verdiği merkezin kira, elektrik, su, yakıt, telefon, internet, bilgi-işlem, temizlik, büro malzemeleri, küçük onarım ve tıbbi sarf malzemelerinin satın alımı ile laboratuvar hizmetlerinin satın alımı ile de ilgilenmek zorunda. Tüm bu işler hekimin üstüne yüklenirken, birinci basamak sağlık hizmetinin temel belli unsurları da doktorlara devrediliyor gibi görünüyor. Aile planlaması, aşılama, gebe-bebek-çocuk-doğurgan çağ kadın izlemleri, çevre sağlığı, bulaşıcı hastalıklarla mücadele, gibi dışarıdan bakanlar için görünmez olan ancak sağlığın korunması konusunda temel önemdeki bir çok hizmet, hemşire/ebelerin göz ardı edilmesi ile birlikte fiili olarak doktorun sorumluluğuna bırakılıyor. Herkesin bir doktoru olacağı ve hastalıkların takibinin bu şekilde daha kolay olacağı iddia ediliyor. Ancak bu yaklaşım hastalıkların sadece bireysel bir konu olduğu iddiasına dayanıyor. Oysa salgın hastalıklar başta olmak üzere bir çok hastalık grubunun takibi için de alan bazlı yaklaşım gerekiyor. Örneğin bir aileden herkesin farklı doktorlara kayıtlı olabilmesi, "büyük bir hizmet" olarak sunuluyor. Ancak ailede bir hastalık olması durumunda bu hastalığın tedavisi için tüm aile bireylerin ve yaşam alanının göz önüne alınması gerekiyor. Tedavi edici sağlık hizmetlerine öncelik verilerek işlemez hale getirilen sağlık ocaklarının yerine piyasa mantığına daha uyumlu olan, doktorları işletmeci haline getirildiği, sağlığın bireysel bir meta haline dönüştürüldüğü aile hekimliği sistemine geçiliyor. Bu özelleştirme sürecinin bir gereği olarak da çalışanların özlük haklarına yönelik bir saldırı hız kazanıyor. Aile hekimliği

yapacak olan hekimler, bir yıllık sözleşmelerle çalışacak ve memur statüsünde olmayacaklar. Performansın da temel belirleyicilerden birisi olacağı aile hekimliği sisteminde 2 yıl arka arkaya hasta sayısı 1000'in altına düşen aile hekiminin sözleşmesi feshedilecek.

BARINMA VE KENT

Barınma hakkı

- Bakanlar Kurulu, 13 Temmuz 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlük kazanan 2010/667 sayılı kararı ile, Dikmen Vadisi'ni "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı" olarak ilan etti. Alınan bu karara karşı Dikmen Vadisi Halkı Barınma Hakkı Bürosu tarafından yapılan açıklamada şunlar söylendi: "İdari yargı organlarının verdiği iptal kararları ve Dikmen Vadisi halkının mücadelesi sonucu geriletelen kentsel yağma, bu kararlar yeniden gündeme geldi. Vadi halkı, barınma hakkını savunma ve vadiyi rant çetelerine teslim etmeme kararlılığını sürdürecektir."
- Ankara Tabip Odası, 'Yıkım Tehdidinin Dikmen Vadisi Halkı Üzerindeki Ruhsal Etkileri: Kontrollü Bir saha Çalışması' başlıklı rapor yayınladı. Raporunda barınma, sağlıklı temiz bir çevrede yaşama hakkı gibi insan haklarının gözetilmediği kentsel dönüşüm projelerinin "kentsel yıkım projesi" haline dönüştüğü ifade edilerek, bu tür projelerin söz konusu haklara saldırının ötesinde çok ciddi boyutta toplumsal ve kültürel değer ve birikimlerin de yıkımına yol açtığı savunuldu. İnsan barınağının elinden alınması tehdidinin insanda yarattığı belirsizlik duygusunun insanın fiziksel ve yaşamsal bütünlüğünün de tehdit altında olduğunu hissine yol açtığı vurgulandı.
- Dikmen Vadisi 4 ve 5. Etap Kentsel Dönüşüm Projesi kapsamında yaşanan karmaşa, hak sahiplerinin mağduriyetini artırıyor. Evleri yıkılan, kiraya çıkan, belediyeye 15-25 bin lira borçlandırılan hak sahipleri vaat edilen 100 metrekarelik evleri alamadılar. Hak sahipleri ya vaat edilen evlerin verilmesini ya da zararlarının giderilmesini istiyor. Dikmen Vadisi 4 ve 5. etap projesi karşılığında evi yıkılan ve arsalarını Anakent Belediyesi'ne veren yurttaşlar, 72 ayda 15-25 bin TL'lik farkı ödemek koşuluyla 100 metrekarelik bir ev alma konusunda anlaşma sağlamışlardı. Bu aşamadan sonra proje 13. Bölge İdare Mahkemesi'nce iptal edildi. Belediye Encümeni'nin projeyi yargı kararını gerekçe göstererek durdurması ve sözleşmeyi iptal etmesi yurttaşların mağduriyetinin başlangıcı oldu. Bu durumda yurttaşlar ödedikleri parayı geri almak, yıkılan evleri ve alınan arsaları nedeniyle zararlarının giderilmesi için yargı yoluna başvurdular.
- 30 Temmuz tarihinde Yenimahalle halkının belediye önünde gerçekleştirdiği eylemi fırsat bilen CHP'li Yenimahalle Belediyesi Mehmet Akif Ersoy Mahallesi'ne giderek yıkım gerçekleştirdi. Eylemden dönen mahalleliler boş durumda bulunan iki evin yıkıldığını görünce belediyenin kepçelerine ve mahallede bulunan Belediye'ye ait "yıkım bürosu"na müdahale etti. Müdahale sonucunda yıkım bürosunun camları kırılırken mahalle halkından iki kişi gözaltına alındı.

Üçüncü köprü

- Üçüncü Boğaz Köprüsü ve bağlantı yolları için yürütülen projenin Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği dışında bırakıldığı ortaya çıktı. Ulaştırma Bakanlığı, projenin ÇED dışında bırakılmasını istedi. Çevre ve Orman Bakanlığı, projenin 1993 yılından önce yatırım programına alındığını gerekçe göstererek ÇED dışında bıraktı.

Kentsel dönüşüm ve diğer kentsel düzenlemeler

- İstanbul'un farklı ilçelerinde bulunan adliyelerini tek çatı altında toplamak için Çağlayan'a yapılan Adalet Sarayı'nın inşaatı büyük ölçüde tamamlandı. 16 katlı bina, yaklaşık 60 futbol sahası büyüklüğünde kapalı alana sahip. Yakında hizmete girerek günde binlerce kişiyi aynı noktaya çekecek olan Adliye Sarayı'nın, Çağlayan'da halen fazlasıyla yoğun olan trafiği daha da arttıracığı belirtiliyor.

- Mardin'de "Kentsel Dönüşüm Projesi" adı altına başlatılan yıkımlar devam ediyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası Listesi'ne aday gösterilen 7 bin yıllık tarihi Mardin kentinde, başlatılan proje kapsamında Mardin Valiliği, Belediye ve Kent Konseyi'nin yürüttüğü çalışmalarla tarihi kentin 100 yıl önceki fiziki görünümünün sağlanacağı iddia ediliyor. Bu kapsamda kentin Birinci Derece SİT ilan edilen Yeniyl güzergâhından üst kesime kadar yayılan yerleşik alan içinde "çarpık ve kaçak" olduğu belirtilen yapılar tespit edilerek yıkıma başlandı.
- Denizli'de Valilik Meydanı Projesi'nde öngörülmemesine rağmen proje mimarının izni olmadan Vali Vefki Ertür Kız Meslek Lisesi Kız Meslek Lisesi Binası'nın yıkımına TMMOB tarafından dava açıldı. Denizli Valiliği tarafından açılan yarışmayı kazanan projeye göre kent merkezinde yeni bir meydan kazandırılması amacıyla Denizli Valiliği'nin mevcut binasının yıkılarak çevresindeki kamu bina ve arazilerini de içine alacak şekilde büyük bir meydanın tasarlandığı proje uygulamaya konmuştu. Projenin uygulayıcısı Denizli Belediyesi, meydan çalışması sırasında bir takım tadilatlarla giderek proje mimarının onayını almadan okul binasını komple yıkmıştı. Kent belleğine sahip çıkmak adına söz konusu projede binanın korunması öngörülmüştü.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye genelinde bu yılın ilk çeyreğinde gayrimenkul satışları yüzde 26 azaldı. TÜİK verilerine göre, sadece İstanbul'da 400 binden fazla konut satılmayı bekliyor. Bu rakam Türkiye genelinde 600 bini buluyor. İstanbul Emlak Müşavirliği Derneği Başkanı Karabet Hemengül, durumu şöyle değerlendirdi: "Sektörümüzü hayalet şehirler bekliyor. İstanbul'da şu anda hayalet şehirler doğmaya başladı bile. Birçok sitelerde boş binaların var olduğunu göreceksiniz".
- İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin iptal ettiği Alsancak -Turan arası 550 hektarlık araziye kapsayan Yeni Kent Merkezi planının yeniden yürürlüğe gireceği belirtildi. Büyükşehir Belediyesi'nin gökdelenler bölgesi olarak tespit ettiği kentin geleceğini etkileyecek en önemli planlama çalışmalarından biri olan Turan -Alsancak liman arası Yeni Kent Merkezi Planı yaşama geçmemişti. Yeni Kent Merkezi Planı Büyükşehir Belediyesi eski başkanı Yüksel Çakmur ve arkadaşlarının İzmir 3. İdare Mahkemesi'ne açtığı davayla gündeme gelmişti. Mahkeme, jeolojik ve zemin etüdlerinin bulunmayışı, analizlerde eksik olması nedeniyle 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planların yürütmesini durdurmuştu. Büyükşehir, Bölge İdare Mahkemesi'ne yürütmeyi durdurma kararının iptali için başvurmuş ancak, itiraz reddedilmişti. Büyükşehir Belediyesi, mahkemedeki iptal kararı çıkmadan jeolojik etüdlere tamamlamak için harekete geçti ve Yeni Kent Merkezi etüdlerini ihaleyle özel firmaya yaptırdı. Afet İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilen planlar onaylandı. Eksiklikleri tamamlanan plan, onaylanması için bu ay Büyükşehir Belediye Meclis toplantısı gündemine alınacak. İmar Komisyonu raporuna göre onaylanması durumunda askıya çıkacak plan yürürlüğe girecek. Böylece gökdelenler bölgesindeki yatırımların önü açılacak.
- Kamuoyuna "Topbaş-Gökçek yasası" olarak yansıyan Belediye Yasası'ndaki 73. maddenin değiştirilmesinin ardından ilk kentsel dönüşüm alanı ilanı Ankara'da yapıldı. Meslek kuruluşları ve CHP'nin muhalefetine rağmen geçtiğimiz ay değiştirilen Belediye Yasası'nın 73. maddesi doğrultusunda, Ankara'da yedi alandaki değişikliğin altısının CHP'li belediyeler Çankaya ve Yenimahalle'de yapılması dikkat çekerken, bir değişiklik de Altındağ'da gerçekleştirildi. Böylece bu bölgelerde imar açısından ilçe belediyeleri devre dışı bırakılmış oldu. Belediye Yasası'nın 73. Maddesi'nde yapılan değişikliğe göre, Bakanlar Kurulu kentlerde gerekli gördüğü bölgeleri dönüşüm alanı ilan edebiliyor ve ilandan sonra söz konusu alanlarda da

Büyükşehir Belediyelerinin tam yetkili olması öngörülüyor. Böylece ilçe belediyeleri de devre dışı bırakılıyor.

- Atatürk Orman Çiftliği içerisinde bulunan hayvanat bahçesinin 10 yılına Ankara Büyükşehir Belediyesine devri Mecliste karara bağlandı. Başkanlık yazısıyla gündeme gelen konu oy çokluğu ile kabul edildi.
- Ankara'nın yeni logosu olarak belirlenen Ankara Kedisine ilişkin Büyükşehir Belediyesi yeni bir karar aldı. Ankara Kedi Logosu'nun tanıtımı için hediye eşya tanıtım ve satış büfeleri kurulması ve 10 yılına kiraya verilmesine ilişkin önerge belediye meclisinde kabul edildi.
- İstanbul'un UNESCO'nun 'tehlike altındaki dünya kültür mirası' listesine düşürülmesi talepleri oy birliğiyle reddedildi. Ancak Türkiye'den önümüzdeki dönem için bazı hususları sonuçlandırması talep edildi. Bunların başında Haliç-metro geçişi köprü projesinin İstanbul'un tarihi yarımada görüntüsünü zedeleyip zedelemeyeceğinin tespit edilmesi için bağımsız bir değerlendirme yaptırılması ve büyük ölçekli alt yapı projeleri hayata geçirilmeden önce kültür mirası üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi isteniyor. Ayrıca Four Seasons otelinin ek inşaatının mahkeme kararıyla durdurulmasının memnuniyetle karşılandığı belirtildi.
- Arkeolojik çalışmaların da devam ettiği Sulukule'de kazı yapan inşaat şirketini engellemek için dozerin önüne geçen İstanbul Müzeler Müdürlüğü uzmanı, arkeolog Şeniz Atik'e sürgün kararı çıktı. Müzeler Müdürlüğü, Atik'i geçici görevle Kilis'e tayin ederken, İstanbul'a birkaç ay sonra dönebileceğini söyledi. Oysa Bölge Koruma Kurulu, arkeolojik bulguların tespiti için geo-radar taraması yapılmasına ve sonuçları alınıncaya kadar yapılaşmaya gidilmeyeceğine karar vermiş, buna rağmen Fatih Belediye Başkanı temel atmıştı.

TOKİ

- Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) İstanbul Ataşehir'de hayata geçirmek istediği finans merkezi projesinde yeniden imar planı hazırlandı. Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi'nin itirazıyla açılan dava sonucunda İstanbul 3'üncü İdare Mahkemesi'nin imar planına yönelik yürütmeyi durdurma kararı verdiği finans merkezinin yeni planında yapı yoğunluğu azaltıldı; yollar yeniden düzenlendi. Habertürk muhabirinin sorularını yanıtlayan TOKİ Başkanı Erdoğan Bayraktar, imar planlarına gelen itirazlarla ilgili, "Onlar yanlış diyorlar; biz düzeltiyoruz. Neyin yanlış olduğunu en baştan söyleseler de keşke hepsini düzeltsek. 20 mi, 30 mu, kaç maddeyse dizeseler önümüze, ona göre plan yapsak. Taksit taksit söylüyorlar; olmuyor" açıklamasını yaptı.
- Hükümetin Uluslararası Para Fonu yerine çıpa olarak uygulamaya koyacağı Mali Kural'da, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nı (TOKİ), TRT, TÜRKSAT, Atatürk Orman Çiftliği gibi KİT'ler formül kapsamı dışında yer aldı. Bu düzenlemeyle Mali Kural ile KİT'lere sıkı bütçe disiplini uygulanırken bu kurumlar kapsam dışı kalacak.
- Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından sürdürülen kentsel dönüşüm projeleri kapsamında İzmir, Trabzon ve Uşak'ta kapsamlı yıkımlar yapılmaya başlandı. TOKİ'den yapılan yazılı açıklamada, kentsel dönüşüm projeleri için belediyeler, valilikler ve kaymakamlıklarla işbirliğine giden TOKİ'nin kullanım ömrünü tamamlamış, imar planı bulunmayan, alt ve üst yapısı olmayan gecekondular ve sanayi bölgelerini yıkarak yerine yeni yaşam alanları oluşturmaya devam ettiği iddia edildi.

Yolsuzluklar ve Rant

- Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nde Mayıs ayında Yenimahalle'deki Alacaathlı bölgesinde yapılan imar değişikliğine Mimarlar Odası Ankara Şubesi dava açtı.

Mimarlar Odası açtığı davada 219.5 dönümlük bir alanda imar hakkının iki katından fazla arttırıldığını ve önceki planda 218 olan konut sayısını 550'ye çıkarıldığını iddia etti. Dava dilekçesinde: “Dava konusu işlem, ‘Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğe’ aykırıdır. Dava konusu işlem ile yapılan plan değişikliğinin dayanakları açık ve belirli değildir, kamu yararından yoksundur. Onaylanmış planlar üzerinde değişiklik yapılması bazı şartlara bağlanmıştır, ancak dava konusu plan tadilatında ise bu koşulların hiçbirisi gerçekleşmemiştir. Öncelikle plan değişiklikleri teknik ve sosyal donatı dengesini bozmayacak nitelikte, bilimsel, nesnel ve teknik gerekçeye dayanmak zorundadır. Dava konusu edilen kararda ise hiç bir bilimsel ve teknik gerekçe bulunmamaktadır. Sosyal donatı dengesi bozulmuştur.” denildi. Yapılan açıklamada bu değişikliğin yüklenici firmaya 100 trilyonluk rant sağlayacağı belirtildi.

- Dairesini kredi için teminat göstermek isteyen site sakini işadamin başvurusu üzerine ruhsatsız olduğu belirlenen ve her dairesi Boğaz manzaralı olan Ortaköy'deki Naciye Sultan Sitesi'ndeki bir blok için yıkım kararı alındı. Bu bloka yönelik kararın diğer bloklar için de gündeme gelebileceği belirtiliyor.
- Avrupa 2010 Kültür Başkenti Ajansı, 2008 yılından bu yana kabul edilerek çalışma programına alınan 614 projeye toplam olarak yaklaşık 400 milyon TL harcadı. Bu yıl ise ajans, 344 milyon liralık bütçesinin yüzde 60'ını kentsel yenileme projelerine, yüzde 40'ını ise kültür-sanata ayırdı. Bu kentsel yenileme projelerine yönelik eleştirilerde bulunan Mimarlar Odası Başkanı Eyüp Muhçu, “2010 ajansı ciddi bir bütçeye sahip. Bu bütçeyle inşaat, altyapı işleri finanse ediliyor. Ancak çalışmaların niteliği ve kültürle ilişkisi sorgulandığında çalışmaların kültür başkenti amaçlarına uygun olmadığı görülüyor. Kültür başkentinin amacı, kültürel etkinliklerin sayısının artırılması ve toplumla buluşması, kültürel ve sayısal anlamda kentte yeni kültür mekânları kazandırılmasıdır. Maalesef inşaat yapım işleri de daha çok kültürel yıkım niteliğinde” dedi.

Çeşitli mücadeleler ve kazanımlar

- İstanbul Eyüp Akşemsettin mahallesinde 15 yıldır çocuk parkı olarak kullanılan alana cami yapılmasına karşı çıkan mahalle sakinleri, belediyeye yürüdü. Çoğunluğu kadınlar ve çocuklardan oluşan grup için çok sayıda polis ve panzer hazır bulundu. Yargıya başvuran mahalle sakinleri, "Amaçları cami yapmak değil rant sağlamak" diyor.
- İki yılı geçkin bir süredir “tadilat” yapılacağı gerekçesiyle kapalı bulunan Atatürk Kültür Merkezi'nin önü 22 Temmuz sabahı yine kalabalıktı. TMMOB Mimarlar Odası ve Kültür Sanat- Sen'in öncülüğünde çeşitli kitle örgütleri ve meslek kuruluşları AKM onarımında ihmali olanlar hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunacaklarına dair bir basın açıklaması yaptı. “AKM onarımını başlatmayanlardan hesap soruyoruz” yazılı pankart açan grup adına konuşan Kültür Sanat-Sen Genel Başkanı Yavuz Demirkaya, AKM'nin 2008 yılının haziran ayından itibaren “tadilat yapılacağı” gerekçesiyle kapalı bulunduğunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından bu nedenle sanat faaliyetlerine ara verildiğini belirtti.
- İzmir Ege Üniversitesi'nden Bornova Metrosu'na ücretsiz öğrenci taşıyan 525 numaralı otobüsün paralı hale getirilmesini protesto eden öğrenciler, otobüs ücretini 10 kuruşa düşürmeyi başardı. Kadın öğrenciler ücret uygulamasına son verilinceye kadar mücadele etmeyi düşünüyor.

DEĞERLENDİRME

Temmuz ayında medyada geniş olarak yer bulan haber, İstanbul için UNESCO'nun 'tehlike altındaki dünya kültür mirası' listesine düşürülmesi talebi ve sonrasında bu talebin oy

birliğiyle reddedilmesi oldu. Hükümet ve belediyenin uluslararası sözleşmelere uymaması durumunda ilerleyen dönemlerde İstanbul'un "Dünya Miras" listesinden "Tehlike altındaki Miraslar" listesine düşebileceği ve bunun şehir için ciddi bir yıkım olabileceği belirtildi. Sulukule'de tarihi eserler için tarama yapılmadan inşaata başlanması ve bunu engellemeye çalışan arkeologun sürgün edilmesi listede olsun veya çıksın Türkiye'de kentsel dönüşümün kültürel miraslarla kurduğu ilişkiyi gösteriyor. Belediye Yasası'nın 73. Maddesi'nde yapılan değişlikle, Bakanlar Kurulu'nun kentlerde gerekli gördüğu bölgeleri dönüşüm alanı ilan edebilmesinin ve söz konusu alanlarda da Büyükşehir Belediyeleri'nin tam yetkili olmasının ilk uygulaması Ankara'da yaşandı ve çeşitli projeler için CHP'li belediyeler devre dışı bırakıldı. CHP'li Yenimahalle belediyesinin "Gökçek'i aratmayan" barınma hakkı ihlalleri, bu devre dışı bırakmanın anlamını rant paylaşımına daraltıyor.

ÇALIŞMA YAŞAMI

İş kazaları

Madenler ve tersaneler can almaya devam etti

- Edirne'nin Keşan ilçesi Küçükdoğanca köyü yakınlarında Kale Madencilik adlı şirkete ait maden ocağında çıkan yangın sonucu 3 işçi, yerin 1 km altında mahsur kaldı. Yerin altında mahsur kalan Yunus Aktaş, Halil Açıkgöz ve Volkan Hamarat adlı 3 işçinin cesedine ulaşıldı. Televizyonlara açıklama yapan Maden İşleri Müdürü Mehmet Hamdi Yıldırım, işçilerin bulunduğu yerde bir sorun olmadığını düşündüklerini, kompresörlerin göçükteki havayı başarılı bir şekilde temizlediğini belirterek, işçileri kurtarmalarının an meselesi olduğunu söylemişti.
- Edirne'de Kale Madencilik'e ait maden ocağında 3 işçinin yaşamını yitirmesi üzerine Türkiye Devrimci Maden Arama ve İşletme İşçileri Sendikası bir açıklama yaptı. Dev Maden-Sen, açıklamasında Edirne'de 3 işçinin hayatını kaybetmesinin özel sektörde değişen bir şeyin olmadığını gösterdiği vurgulandı. Kale Madencilik'in 26 Haziran'da denetlendiği ve kazanın, eksiklerinin giderilmesi için verilen süre içerisinde gerçekleştiği dile getirildi. Dev Maden-Sen Yönetim Kurulu adına yapılan açıklamada işçinin çalışmadan önce mesleki eğitime tabi tutulmadığının, olması gerekli kurtarma ekiplerinin oluşturulmadığının, işverenin iş sağlığı ve güvenliği gereği alınması gereken önlemleri almaktan uzak durduğunun müfettişlerin inceleme sonucu düzenledikleri raporlarda yer aldığı belirtildi. Kale Madencilik'in işçilere düzenli maaş vermediğini, ücretlendirmeyi işçinin çıkardığı linyit miktarına göre düzenlediğini söyleyen Dev Maden-Sen, işveren kayıtlarında işçilerin asgari ücretle çalışır durumda gösterildiğini belirtti.
- Zonguldak'ın Gelik Beldesi'nde, Bahadır Kardeşler Madencilik'e ait kömür madeninde 11 Temmuz günü saat 16.30'da 16.00-00.00 vardiyasında yeni işe başlayan 29 yaşındaki Hüseyin Yavuzoğlu ile 35 yaşındaki Ramazan Dönmez üretim yaptıkları sırada tavan çöktü. Kömür yığının altında kalan Yavuzoğlu olay yerinde yaşamını yitirirken, Dönmez son anda kaçarak yaralı olarak kurtuldu.
- Giresun'a bağlı Doğan kent ilçesinde bulunan taş ocağında dinamitleme yaparken üzerine kaya düşen Mustafa Yıldırım adlı işçi hayatını kaybetti. Olayda yaralanan 2 işçi de Tirebolu Devlet Hastanesi'nde tedavi altına alındı.
- Kütahya'nın Gediz ilçesine bağlı Gökler Beldesi'ndeki özel kömür ocağında, dinamit patlaması sonucu işçilerden Abdullah Ulutürk yaralandı. Ulutürk, Gediz Devlet Hastanesi'nde ilk müdahalenin yapılmasının ardından kaldırdığı Uşak Devlet Hastanesi'nde yaşamını yitirdi. 2 çocuk babası Abdullah Ulutürk'ün ölümüyle ilgili soruşturma başlatıldı.
- Malatya- Adıyaman yolunun Çat Barajı mevkiindeki bir taş ocağında, 23 Temmuz günü öğlen saatlerinde meydana gelen iş kazasında işçi Cihan Doğan ağır yaralandı. Olay yerine çağrılan sağlık ekiplerinin müdahalesine rağmen Doğan kurtarılamadı. Malatya'da meydana gelen iş cinayetiyle temmuz ayında madenlerde hayatını kaybeden işçi sayısı 8 oldu.
- Zonguldak Karadon'da 30 madencinin ölümüyle ilgili bilirkişi raporu tamamlandı. İş cinayetinde müfettişlerin raporu açıklandı. Başbakan Erdoğan'ın "kader" dediği cinayette devlet yüzde 30, taşeron ise yüzde 70 kusurlu bulundu. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın raporuna göre ocakta patlamaya neden olacak gaz seviyesi hızla yükselirken, Merkezi Gaz İzleme İstasyonu'nda bulunan görevliler puantajlarına bakmak üzere yerinden ayrılmıştı, görevli maden mühendisi ise gazdaki yükselişi gördüğü halde tuvalete gitti.

- Rapora göre her iki görevli, 7 gün 24 saat yerlerinden kıpırdamamış olsalar bile, kriz anında ne yapılacağı konusunda boşluklar vardı: Çalışanlar gaz yükselmesi durumunda ne yapacakları konusunda yeterince bilgilendirilmemişti, böyle bir durumda hangi yetkililerin sırasıyla uyarılacağı, ocağın tahliye edilmesi kararına kimin karar vereceği netleştirilmemişti. Ve ocağa gaz yükselince sesli olarak alarm verecek sistem susturulmuştu!
- Sürekli olarak iş cinayetleriyle gündeme gelen Tuzla tersanelerinden 136. ölüm haberi geldi. MHP milletvekili Ali Torlak'ın sahibi olduğu Torlak Tersanesi'nde, Çağdaş Gemi adlı taşeron şirket işçisi Nurettin Bingöl gece mesaisi sırasında çalıştığı vince bağlı sepetin bir halatı kopunca kullanılması zorunlu olan emniyet kemeri bulunmadığından ters dönen sepetten aşağıya düşerek hayatını kaybetti. Yaşanan iş cinayetiyle ilgili açıklama yapan Limter-İş Sendikası Genel Sekreteri Hakkı Demiral, işçiye emniyet kemeri verilmediğini, yaşananın bir iş cinayeti olduğunu, patronların işçileri ölüme götüren pervasızlığının hükümetten kaynaklandığını belirtti. AKP hükümetinin gerekli yasaları çıkartmayarak ve tersane patronlarını yargılamayarak iş cinayetlerine ortak olduğunu söyleyen Demiral, taşeron sistemin kaldırılmaması ve örgütlenmenin sağlanamaması durumunda insanca çalışma koşullarının sağlanamayacağını belirtti. Tuzla'da 2010 yılının ilk 7 ayında iş cinayetine kurban verilen işçi sayısı 15'e çıktı. Bu sayı 2009 yılının tüm aylarında iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçi sayısına eşit.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kime emanet?

- Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu, Türk Tabipler Birliği ile Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği, 20 Temmuz günü TBMM Dikmen Kapısı önünde işçi sağlığı ve güvenliği alanında olumsuz değişiklikler getiren torba yasa ile ilgili olarak bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Basın açıklamasını okuyan TTB Genel Sekreteri Feride Aksu Tanık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın iş güvenliği uzmanlığı ve işyeri hekimliği için onay makamı olmasının tehlikelerine dikkat çekerek, anayasanın yaşam hakkını koruyan 17. Maddesinin ihlal edildiğini belirtti. Tanık, kayıt dışı istihdam göz ardı edilerek eksik verilerle oluşturulan Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre, Türkiye'de günde ortalama üç işçinin yaşamını yitirdiğini, beş işçinin iş göremez duruma geldiğini hatırlatarak, işçi sağlığının korunması için işyerlerinde iş güvenliği uzmanlığının kurulması gerektiğini söyledi. Açıklamada "Siyasal iktidar, bu düzenlemeyle işçi sağlığı ve iş güvenliği alanının vazgeçilmez yapıları olan TTB ile TMMOB'nin rolünü dışlamaya, sıradanlaştırmaya çalışmaktadır. Eğitim dâhil olmak üzere işçi sağlığı ve güvenliği bir pazar haline getirilmekte ve can pazarına dönüştürülmektedir" ifadeleri kullanıldı.

Örgütlenme Hakkı İhlalleri

- Bursa'nın en büyük sanayi kuruluşlarının bulunduğu Nilüfer Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulu İngiliz şirketi Tİ Otomotiv, Birleşik Metal İş Sendikası'nda (BMİS) örgütlenen 9 işçiyi sendikaya üye oldukları gerekçesiyle işten çıkardı. Konuyla ilgili açıklama yapan Birleşik Metal İş Sendikası Bursa Şube Başkanı Ayhan Ekinci, anayasanın kendilerine tanıdığı sendikaya üye olma hakkını kullanan işçilerin işyeri yetkilileri tarafından tehdit edildiğini, sendikadan istifa etmeyen işçilerin işten çıkarıldıklarını belirtti. İşçilere tazminat verilmediğini de söyleyen Ekinci, Tİ Otomotiv işçilerinin işe alınmak için mücadele edeceklerini ifade etti. Birleşik Metal İş Sendikası, Tİ Otomotiv Genel Müdürü, insan kaynakları müdürü, üretim müdürü ve vardiya amirleri hakkında Bursa Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

- Birleşik Metal İş Sendikası'na üye oldukları için 19 Temmuz'da işten atılan Gebze'de kurulu Çelmer Çelik işçileri ve Kurtköy'de kurulu Samka Metal işçileri, 25 Temmuz günü Taksim Tramvay Durağı'nda basın açıklaması yaptı. İşçiler adına basın açıklamasını okuyan Çelmer işçisi Sinan Seçkin, patronları Gazi Yılmaz'ın sendikalı oldukları için kendilerini tehdit ettiğini, ardından da 12 işçiyi işten attığını belirtti. Polislerin tehditlerine, gözaltılara rağmen işe alınma mücadelesini sürdürdüklerini söyleyen Seçkin, sendikalı olma hakları için sonuna kadar direneceklerini, kölece çalışma koşullarını sonuna kadar reddedeceklerini söyledi. Çelmer Çelik işçileri 30 Temmuz'da da Gebze Cumhuriyet Meydanı'nda yaptıkları basın açıklamasıyla seslerini duyurdu. Sendikalı oldukları için işten atılan Çelmer işçilerine basın açıklaması öncesinde gerçekleştirdikleri yürüyüş sırasında Gebze halkı da alkışlarla destek oldu. Çelmer işçilerinin aileleriyle birlikte katıldığı yürüyüşe demokratik kitle örgütleri de destek verdi.
- Yasalara göre sendikalı olmak işçinin en doğal hakkı olsa da, Birleşik Metal-İş Sendikası'nın son dönemde sendikalaşma çalışması başlattığı 7 işyerinde sendikalaşma nedeniyle işçiler işten atıldı. Sendikalaşma nedeniyle en son işçi kıyımının yaşandığı yer Termo Makine oldu. Sendikalaşma ilk başladığında 4, ardından da 22 işçiyi atan Termo Makine işvereni, son olarak 47 işçiyi daha kapı önüne koydu. Fabrika önünde direnişte olan işçilere, işverenin tüm engelleme çabalarına rağmen fabrikada çalışan arkadaşları destek oldu. İşyerinde sonradan örgütlenmeye başlayan Hak-İş konfederasyonuna bağlı Çelik-İş'e üye işçilerin işe devam edip sadece Birleşik Metal-İş Sendikası'na üye işçilerin atılması ise dikkat çekiciydi. Düzce Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulu Termo Makina'da sendikalaştıkları için işten atılan Birleşik Metal İşçileri Sendikası'na üye 50 işçinin yürüyüşü jandarmalar tarafından engellendi. Düzce merkezine yürüyüş yapmak isteyen işçilerin önünü kesen jandarma barikat kurarken, Birleşik Metal İş Sendikası Genel Başkanı Adnan Serdaroğlu, Kocaeli Şube Başkanı Hami Baltacı ve Kocaeli Şube Sekreteri Talat Çelik gözaltına alındı. Jandarmanın engellemesine karşı işçiler, sendika başkanının serbest bırakılması ve jandarma barikatının kaldırılması talebiyle oturma eylemi başlattı. 2 saat süren oturma eyleminin ardından jandarma sendika temsilcileri serbest bırakmak zorunda kaldı.
- Kot üretiminde Avrupa'da önemli bir yere sahip olan RİMAKS Tekstil'de çalışan işçiler ağır çalışma koşullarına karşı TEKSİF'te örgütlenme kararı alınca işçilerin örgütlenip toplu sözleşme yapmasını engellemek için TEKSİF'in yetki alacak çoğunluğu sağladığı fabrikada, patron Tüm Tekstil Sendikası'nı devreye soktu. İşçiler ve TEKSİF yöneticileri Tüm Tekstil Sendikası'na tepki gösterdi. TEKSİF üyesi işçiler üzerindeki baskı artarken, işten atılan işçiler oldu. Bu zorlamalar nedeniyle TEKSİF'ten istifalar da başladı. Yaşananlara ilişkin açıklama yapan TEKSİF Örgütlenme Uzmanı Asalettin Aslanoğlu, Tüm Tekstil Sendikası Genel Başkanı Bayram Erdoğan'ın kendisine "Ben burada örgütlediğim işçilerin bir kısmının aidatıyla geçiniyorum. İşime mani olmayın. Yoksa ben buradan ekmeğe yemezsem size de burada ne ekmeğe yediririm, ne de sendikanız burada yetki alır" dediğini aktardı.
- İzmir Tesco Kipa'da örgütlenen Tez Koop-İş Sendikası üyeleri Balçova Kipa önünde 16 Temmuz günü 18.00'da yaptıkları eylemle yeterli çoğunluğa erişen sendikalarına itiraz eden işvereni protesto etti. Eylemde yapılan açıklamada sendikaların yetkisinin kabul edilmesi istendi, 2003 yılından beri verilen örgütlenme mücadelesi anlatıldı. İngiliz Tesco PLC şirketinin Avrupa'daki marketlerinde sendikalaşmanın sorun olmadığı, ancak aynı şirketin Türkiye'de sendikalarının çoğunluk sayısına itiraz ettiği de belirtildi.

UPS’de direniş ve saldırılar sürüyor

- Daha önce de 121 işçiyi Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası’na (TÜMTİS) üye oldukları için işten atmış olan Uluslararası taşımacılık tekeli UPS Kargo’nun İstanbul Mahmutbey Aktarma Merkezi’nde çalışan 5 işçi daha işten çıkarıldı.
- Sendikaya üye oldukları için işten atılan ve işe alınma talebiyle 2 aydır fabrika önünde direnişte olan UPS işçilerine 7 Temmuz günü çevik kuvvet polisleri saldırdı. 6 Temmuz günü işverenin direnişi kırmak için yeni taşeron işçilere işbaşı yaptırmak istemesine izin vermeyen işçilere polis engel oldu. İşçiler Mahmutbey Aktarma Merkezi önündeki direnişlerini sürdürdü. 8 Temmuz günü de taşeron firma işçilerinin servislerini Mahmutbey Aktarma Merkezi’ne sokmayan işçilere çevik kuvvet polisleri saldırdı. İşçilere cop ve kalkanlarla yapılan saldırıda bazı UPS işçileri yaralandı. Saldırının ardından açıklama yapan TÜMTİS Genel Sekreteri Gürel Yılmaz, patronun direnişi kırmak için taşeron işçi getirmesinin yasadışı olduğunu belirterek, direnişin kazanım gelene kadar süreceğini ifade etti.
- Amerikan dağıtım şirketi UPS’de sendika üyesi oldukları gerekçesiyle işten atılan TÜMTİS’li işçilerin direnişi sürerken daha önce de taşeron firma patronları tarafından bir çok kez tehdit edilen ve fiili saldırıya maruz kalan işçiler, İzmir’de taşeron şirket Erka’nın patronu tarafından silahlı saldırıya uğradı. UPS’nin taşeronlarından Erka’nın patronu sendikadan istifa etmeye zorladığı 5 işçiyle birlikte Alsancak’taki 5. Noter’e gitti. Notere giden arkadaşlarını merak eden direnişteki 5 işçi de notere gitti. "Sendikadan istifa etmezseniz sizi işten atacağız" diyerek işçileri tehdit eden patrona, TÜMTİS üyesi işçiler karşı çıkınca silahını çeken Erka patronu Ayhan Karaman rastgele ateş açtı. Saldırıda şans eseri yaralanan olmadı. İşçiler, Karaman’dan şikayetçi oldu. Olay yerine gelen polis işçileri zor kullanarak Alsancak Polis Karakolu’na götürürken Karaman, silahı dahi alınmadan karakola götürüldü.
- İstanbul ve İzmir’de sendikal faaliyetleri dolayısıyla işten çıkarılan uluslararası taşımacılık tekeli UPS işçilerinin, direnişlerinin 71. gününde Mahmutbey’deki aktarma merkezi önünde gerçekleştirdikleri eyleme uluslararası bir heyet destek oldu. Eyleme Avrupa Konseyi üyesi Almanya milletvekili Andrej Hunko adına Sylvia Gabelmann, Avusturya OGB/VİDA sendikası yetkilisi Harald Votil, Almanya NGG gıda sendikası Selahattin Yıldırım, CHP İstanbul İl Başkan Yardımcısı Muharrem Kılıç, Selüloz-İş şube başkanı Aydın Parlakkılıç, TÜMTİS yetkilileri ve UPS işçilerinin aileleri katıldı. Almanya milletvekili Andre Hunko’nun mesajını Sylvia Gabelmann’ın iletmesinin ardından konuşan Avusturya taşımacılık işçileri sendikası OGB/VİDA yetkilisi Harald Votil, Avusturya’da konuyla ilgili bir basın açıklaması yaptıklarını, mümkün olan her alanda Türkiye’deki taşımacılık işçilerinin mücadelesini gündeme getirdiklerini belirtti.

Azim Kargo’da kazanım

- İstanbul Kartal’da kurulu Azim Kargo’da çalışan 4 işçinin 20 Ekim 2009’da, Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası’na (TÜMTİS) üye oldukları için işten çıkarılmaları üzerine işyeri önünde başlattıkları direniş 251. gününde kazanımla sonuçlandı. TÜMTİS İstanbul Şube Başkanı Çayan Dursun, işçilere ulaşan işten çıkarma gerekçesinde ‘İş daralması’ yazdığını, patronun direniş süresince yeni işçileri işe almaya çalıştığını söyledi. Patronun yeni işçileri işe almasına direnişteki işçilerin ve sendikanın müdahale ettiğini belirten Dursun, Temmuz başında işverenin, işçi alamadığı için iflas etme noktasına geldiğini ve direnişteki işçilerle anlaşma yapmak zorunda kaldığını ifade etti. Dursun, 15 Temmuz günü işbaşı yapan 4 işçinin sosyal hakları ve ücretleri konusundaki taleplerinin de işveren tarafından kabul edildiğini ve yakın zamanda da protokol imzalanacağını söyledi.

- Bursa Orhangazi’de kurulu uluslararası otomotiv yan sanayi firması Faurecia Polifleks Otomotiv’de 21 Haziran tarihinde Petrol-İş ile işveren arasında toplu sözleşme imzalanmasına rağmen 23 Temmuz günü daha toplu sözleşmedeki imzalar kurumadan Petrol-İş üyesi 11 işçi işten atıldı. Petrol-İş üyesi işçiler fabrika önünde kurdukları çadırda direniş başlattılar. İşçilerin direniş kazanımla sonuçlandı ve atılan 11 işçi işe geri alındı, direniş çadırı kaldırıldı. İşe geri dönenler arasında Petrol-İş Sendikası işyeri baş temsilcisi de bulunuyor.

Tekel İşçisine desteğe ceza

- Tekel işçilerinin 4/C’ye karşı yürüttüğü güvenceli iş mücadelesine destek için Türk-İş, DİSK, KESK, Hak-İş, Kamu-Sen ve Memur-Sen’in aldığı eylem kararı doğrultusunda 4 Şubat’ta AKP Lüleburgaz İlçe binası önünde demokratik kitle örgütleri, sendikalar ve siyasi partiler tarafından gerçekleştirilen basın açıklamasına katılan Petrol-İş Trakya Şube Başkanı Turgut Düşova, Tüm-Bel Sen Kırklareli Şube Başkanı Enver Turan ve ÖDP Kırklareli İl Başkanı Raif Arda hakkında Lüleburgaz 1. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen dava sona erdi. Mahkeme, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet suçlamasıyla yargılananlara 1’er yıl 6’şar ay hapis cezası verdi. Verilen cezalar ertelenerek 5 yıl süreyle denetim uygulamasına karar verildi.
- Memur-Sen, AKP iktidarının ikinci yılında 137 bin 937 üyesiyle milliyetçi Türk Kamu-Sen ve sol görüşlü KESK’ten sonra üçüncü konfederasyondur. Hızlı atığa kalkan Memur-Sen 7 Temmuz verilerine göre, üye sayısını 392 bin 171’e çıkardı. Memur-Sen, 2004’te sadece diyanet iş kolunda yetki sahibiyken, altı yıl içerisinde yetkili iş kolu sayısını beşe çıkardı. Buna göre; diyanet, sağlık, belediye, tarım ve enerji işkolları Memur-Sen’de; eğitim, büro, bayındırlık, haberleşme ve ulaştırma iş kolları Türkiye Kamu Sen’in, kültür sanat iş kolu da KESK’in elinde bulunuyor. Memur-Sen, ikinci sırada olduğu eğitim iş kolunda Türkiye Kamu Sen’le arasındaki farkı 7 bine düşürdü. Bu hızlı yükseliş, iktidarın diğer sendikaların üyelerine olan baskısı ve Memur-Sen’e açık desteği ile açıklanıyor.

İşten Çıkarmalar, Ücret ve Sosyal Hak Gaspları

- Malatya 1. Organize Sanayi Bölgesi’nde bulunan ve 250 işçinin 3 vardiya çalıştığı Sisumi Çorap fabrikasında patronun, “Pamuk yok malzeme yok” bahanesiyle işçileri beş günlük izne çıkarttıktan sonra fabrikadaki malları taşıdığı işçiler tarafından fark edildi. Bunun üzerine işçiler fabrika önünde toplanıp duruma müdahale ettiler. İşçilerin fabrikaya girmesi üzerine jandarmadan yardım isteyen patron, işçileri fabrikadan jandarma zoruyla çıkardı. Jandarma fabrikanın yanında bekledi. Aylardır maaşları ödenmeyen işçilerin, bu durum karşısında çok öfkeli oldukları gözlemlendi. Çorap işçileri, haklarını alana dek fabrika önünden ayrılmayacaklarını belirttiler.
- Amasya’nın Taşova Belediyesi’nde geçici işçi olarak çalıştırılan 27 işçiden 16’sına, belediye meclisinin çalışma vizelerini karara bağlamasına rağmen 29 Haziran 2009’dan bu yana işbaşı yaptırılmıyor. Maaş alamayan işçiler, işsizlik ödeneğinden de faydalanamıyor. Yıllardır Taşova Belediyesi’nde geçici işçi olarak çalıştırılan işçilerin çalışma süresi, 2007 yılında yürürlüğe giren 5620 sayılı Geçici İşçilerin Daimi Kadroya geçirilmeleri hakkındaki kanundan faydalanamadıkları için 5 ay 29 gün ile sınırlandırıldı. İşçiler, bu tarihten 2009’un Haziran ayına kadar geçici işte çalıştı. 29 Mart 2009’da gerçekleştirilen yerel seçimlerde Belediye Başkanı olan AKP’li Özgür Özdemir, iş akdi 29 Haziran 2009’da askıya alınan 27 işçiden 11’ine işbaşı yaptırırken 16 işçiye işbaşı yaptırmadı ve 16 işçiye konuyla ilgili bir tebligat da yollamadı.
- Türkiye İstatistik Kurumu’nun açıkladığı enflasyon rakamlarında Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) Ocak-Haziran döneminde 3,59 arttı. Buna karşılık kamu

çalışanlarına, açıklanan enflasyon rakamlarından sonra 6 aylık enflasyonun farkı olarak %1.06'lık zam yapılacağı açıklandı. Bu yapılacak olan zamlarla en düşük kamu çalışanı maaşı 1254 liradan 1299 liraya çıkacak. Açıklanan rakamlara göre yapılacak zamlar enflasyonun altında kalıyor. Türk-İş'in açıkladığı verilere göre 2009'dan bu güne kadar 4 kişilik bir hanenin gıda ihtiyaçlarını karşılamak için harcaması gereken tutar 73 lira, temel hane giderleri için harcaması gereken tutar ise 318 lira arttı. Temel ihtiyaçların bu artışlarına rağmen en düşük maaş alan kamu çalışanı Haziran 2009'da 1218 lira alırken Haziran 2010'da, yapılan zamlarla beraber 81 liralık artışla 1299 lira alacak. Maaşlarda artış olmasına rağmen reel ücretlerde düşüş gözleniyor. Bu durum kamu emekçisinin satın alma gücünü azaltıyor.

- Türkiye'nin dört bir yanında KESK'in çağrısıyla bir araya gelen kamu emekçileri, 2010 yılı ikinci yarısı için yapılan maaş artışları ve enflasyon farkını protesto ederek, AKP'yi toplu sözleşme masasına çağırdı. Bir çok ilde eş zamanlı basın açıklaması gerçekleştiren kamu emekçileri, enflasyon farkının getirdiği maaş artışına ilişkin "Sadece toplu taşıma ücretlerine baktığımızda; İstanbul'da 1,5 TL, Ankara'da 1.85 TL, Adana'da 1.40 TL, İzmir'de 1.55 TL, Diyarbakır'da 1.50 TL'dir. Bu fark ile bırakalım gidiş-gelişi, günde bir kere bile otobüslere binemeyeceğiz" ifadelerini kullandı. Kamu emekçileri, yapılacak tüm artışların taban ücretleri üzerinden hesaplanması ve emekliliklerine yansıtılması gerektiğini de dile getirdiler.
- TÜİK'in altı aylık enflasyon rakamını yüzde 3,59 olarak açıklamasının ardından kamu çalışanlarına sadece yüzde 1,06 zam yapılması kararı alınmasına Eğitim-Sen tepki gösterdi. Konuyla ilgili açıklama yapan Eğitim-Sen, sembolik zamlara bakıldığında eğitim emekçilerinin daha fazla mücadele etmesi gerektiği sonucunun çıktığını belirtti. Eğitim-Sen'in açıklamasında "Enflasyon farkı nedeniyle "müjde" olarak yansıtılan %1,06'lık zam, 13. derecenin 3. kademesindeki bir yardımcı hizmetlinin maaşında 13,62 TL, 14. derecenin 3. kademesindeki bir memur için 13,98 TL ve 9. derecenin 2. kademesindeki bir öğretmen için 16,24 TL zam anlamına gelmektedir" ifadeleri yer alıyor.
- Büro Emekçileri Sendikası (BES), 13 Temmuz'da Adalet Bakanlığı önünde yaptığı kitlesel basın açıklamasıyla 657 sayılı kanunda yapılacak değişikliklere itiraz etti. BES'in çağrısıyla bir araya gelen büro emekçileri, insanca yaşam, güvenceli istihdam, grev ve toplu sözleşme hakkı istedi. Büro emekçileri yaptıkları basın açıklamasında, 657 sayılı yasada yapılacak değişikliklerle iş güvencelerinin yok edileceğini vurgulayarak, 657'de yapılacak olan değişikliklere karşı sonuna kadar direneceklerini ve iş güvencelerini koruyacaklarını belirttiler.
- İş yükü altında ezilen PTT çalışanlarının artık dayanacak gücü kalmadığını belirten Haber-Sen, 30 Temmuz Cuma günü iş yavaşlatma eylemi yaptı. PTT'de çalışan bir gişe memurunun yasaya göre günde 8 saat çalıştığını belirten Haber-Sen, iş yoğunluğundan dolayı bir gişe memurunun bu süre içerisinde 400 işlem yapması gerektiğini, su içmek için bile ara veremediklerini belirtti. Ayrıca PTT yönetiminin çalışanlara performans standartı belirlediğini ve bu standartın altına düşenleri sürgün, disiplin cezası ve sicil düşürmeyle tehdit ettiği ifade edildi. Çalışma koşullarına itiraz edenlere ise yöneticiler tarafından "Beğenmiyorsan gidersin, bu işi ayda 600-700 liraya yapacaklar var" denildiği kaydediliyor. "Bizler ölümle, hastalık arasında tercih yapmak zorunda değiliz. Bizlere dayatılan bu kölelik koşullarını kabul etmiyoruz" diyen Haber Sen, AKP hükümetine kadrolu personel istihdamını arttırması çağrısı yaptı.
- Adıyaman'da Toplu Konut İdaresi'nin inşaatlarında çalışan ve 9 aydır maaş alamayan işçiler TOKİ Başkanlığı önünde oturma eylemi yaptı. 9 aydır taşeron firmanın kendilerini oyaladığını belirten işçiler, firma müteahhidinin ortadan kaybolduğunu

söylediler. İşçilerin yanına gelen bir TOKİ yetkilisi eylemden rahatsız olduklarını ve polis çağıracaklarını söyleyerek işçileri tehdit etti. İşçilerin eylemi sonlandırmak istememesi sonucu TOKİ idarecilerinin talimatıyla polis işçilere saldırdı.

- Çorlu'daki Işıl Tekstil Fabrikası, 2008 yılında işçileri birçok vaatlerde bulunarak işe başlatmasına rağmen verdiği sözü tutmamasından dolayı işi bırakmak isteyen işçilere dava açarak işçilerin işten çıkmasını engelliyor. 2009 yılında maaşlarda artış vaadinde bulunan patron, üretimi arttırmasına rağmen verilen sözleri bir kenara bırakarak ücretlere beklentilerin altında zam yapıp kriz gerekçesiyle de ikramiyenin birini kaldırdı. İşçilerin itirazları dinlenmeyince Işıl Tekstil'den ayrılarak başka yerde çalışmaya başlayan üç işçinin evine gelen mahkeme kağıdında Işıl Tekstil'in kendilerine ihbar süresinden önce istifa edeceklerini bildirmediklerinden dolayı dava açtığını ve tazminat istediğini öğrendiler. Üç işçiye dava açıldığını duyan diğer işçiler, dava açılmasından korktukları için işten çıkmaktan vazgeçerek zor koşullarda çalışmaya devam etmek zorunda kaldılar. Çalıştıkları süre içinde aldıkları maaşların tamamının, ikramiyelerin ve mesailerin yasal olarak gösterilmediğini belirten işçiler, mağdur edildiklerini ve bundan sonra haklarını aramak için dava açacaklarını dile getirdiler.
- Tez-Koop-İş Sendikası Eğitim-Sen'in İstanbul ve İzmir şubelerinde toplu iş sözleşmesinde yemek yardımı konusunda anlaşma sağlanamaması üzerine 15 Temmuz'da grev başlatma kararı aldı. Grev kararının alınmasının ardından taraflar bir kez daha masaya oturdu. Fakat yemeğe ilişkin madde metninde anlaşma sağlanamadı. Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve Tez-Koop-İş Sendikası arasında yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmeleri 14 Temmuz'da anlaşma ile sonuçlandı. Anlaşma sağlanması üzerine Tez-Koop-İş Sendikası, aldığı grev kararını iptal etti.
- İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi'nde çalışan 6 taşeron işçi, SSK primlerinin gerçek ücretleri üzerinden yatırılmaması sebebiyle bağlı oldukları Damgacıoğlu Catering şirketine itiraz edince işten atıldı.
- Sakarya Elektrik Dağıtım Şirketi'nde (SEDAŞ), taşeron şirketin değişmesi amacıyla yapılan ihale sonucu ihaleyi kazanan şirket, eski çalışanlarla çalışmak istememesi nedeniyle 4 yıldır çalışan taşeron işçilerin sözleşmesini yenilemiyor. Temmuz ayının sonuna kadar sözleşmesi uzatılan işçiler, ne SEDAŞ ne bağlı buldukları firma ne de yeni firmanın taleplerini dikkate almaması sonucu bir çok hak kaybına maruz kalıyorlar. Taşeron işçiler hazırladıkları açıklama metninde özelleştirme kapsamında AKENERJI ve Çekoslovak CEZ Firması ortak konsorsiyumuna satılan SEDAŞ'ın her geçen gün biraz daha geçmişi arattığını, hizmet kalitesinin her geçen gün düşmesinden dolayı SEDAŞ'ın sürekli vatandaşlardan tepki topladığını belirtti. Taşeron işçiler açıklamanın sonunda işe dönene kadar mücadelelerini sürdüreceklerini söylediler. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi yetkilileri de İSKİ'nin sayaç okuma işini taşeron şirketlere vermesiyle yanlış fatura okumalarının ciddi boyutlara ulaşmasına ilişkin bir açıklama yaptı. İSKİ, açıklamasında bugüne kadar 4,5 milyon su sayacının okunmasında hata yapıldığını kabul etti. Bu gelişmeler taşeronlaştırmanın sadece çalışanlara değil tüm halka yönelik bir tehdit olduğunu gösterdi.

Büyüme kime yarıyor?

- 30 Haziran 2010 çarşamba günü Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye ekonomisinin 2010 yılı ilk çeyreğinde yüzde 11,7 büyüdüğünü açıkladı. TÜİK'in açıkladığı rakamlara sektörlere göre bakıldığında en fazla artış güvencesizleştirmenin en yoğun yaşandığı imalat, perakende, inşaat, madencilik ile hızlı bir piyasalaşma sürecinden geçen ulaştırma-haberleşme, sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında oldu. Bu durum büyümenin sömürüyü derinleştiren dinamiklerini de gözler önüne serdi.

Sendika.Org'a konuşan sendikacılar, ekonomideki büyümenin ve işsizlikteki azalmanın nedeninin taşeronlaştırma ve sosyal hak gasplarındaki artış olduğunu söylüyor. DİSK/Birleşik Metal İş Sendikası Marmara Bölge Temsilcisi Ayhan Ekinci, kriz sonrasında taşeronlaştırmanın metal sektöründe yaygınlaşmaya başladığını belirtti. İşverenlerin taşeronlaştırmayla maliyeti düşürmesiyle birlikte, sendikalaşmanın da önüne geçmiş olduğunu söyleyen Ekinci, işverenin işçiyi 1 hafta ücretsiz çalıştırdığını ardından da taşeron firmaya yönlendirdiğini de belirtti. 2009'da sağlık alanında işten çıkarılan işçilerin yerlerine yeniden toplu işçi alımlarına başlayan işyerleri örgütsüz oldukları için özellikle genç işçileri seçiyor. Ayhan Ekinci, yeni işe giren işçilerin, sosyal haklarından mahrum biçimde taşeron şirketlerde çalıştırıldığını söyledi. Ekinci, eskiden 3 işçinin yaptığı işi artık 2 işçinin yaptığını söyledi. DİSK/Devrimci Sağlık İş Sendikası Güney Marmara Bölge Temsilcisi Derya Öztürk, sağlık alanındaki kârın büyük bölümünün taşeronlaştırmayla, güvencesizleştirilen ve sendikasızlaştırılan işçiler üzerinden kazanıldığını söyledi. DİSK Tekstil Bursa Şube Başkanı Celal Çam, küçük atölye ve konfeksiyonlarda güvenceli çalışan işçinin olmadığını ve çok düşük ücretlerle çalışıldığını söyledi. Küçük atölyelerde parça başı çalışan işçilerin ücretlerinin asgari ücretten düşük olduğuna dikkat çeken Çam, fabrikalarda ise ücretlerin asgari ücret civarında olduğunu söyledi. Tekstil sektörünü Bursa'da yeniden canlanmasının nedeninin düşük ücretler ve ağır çalışma koşulları olduğunu söyleyen Çam, bu koşullara rağmen tekstil işçilerinin sendikalı olmaktan çekindiğini ifade etti. İşverenin, işçi bulma sıkıntısının olmadığını belirten Çam, kriz döneminde işçilerin işten atılma korkusuyla sendikaya üye olmadıklarını ve ağır çalışma koşullarına maruz kaldıklarını söyledi. Çam, tekstil işçilerinin ağır koşullarda ve günde 10-12 saat çalıştıklarını da sözlerine ekledi.

- Fortune dergisi Türkiye'nin en büyük 500 firmasını açıkladı. Evrensel gazetesinin bir haberine göre bu firmasının ortak özelliği kriz gerekçesiyle işçi atmaları ve kârlarını katlamaları. Firmaların işten attığı toplam işçi sayısı 50 bin 278. Satışları yüzde 10 düşen firmaların kârları ise yüzde 62 büyüdü. Sıralamanın başında Koç Holding'in sahibi olduğu TÜPRAŞ geliyor. En çok ihracat yapan firma ise THY. THY'nin ihracatı 5.3 milyar dolar olurken, yine Koç Holding'e bağlı Arçelik ise 3.8 milyar dolarla ihracatta ikinci sırada yer aldı. Satışlar düşerken kârın artmasının nedeni ise maliyetlerin aşağıya çekilmesi. Bu da işçi çıkartmak ve kalan işçilerin daha ağır koşullarda çalıştırılması anlamına geliyor. Haberin özeti şöyle: "Kriz gerekçesiyle işten atmaların yaşandığı fabrika, Koç Holding'e bağlı şirketler arasında sık sık el değiştirdi. Fabrika önceleri Beko adıyla üretim yaparken, bir süreliğine Grundig adını almış daha sonra Arçelik adıyla üretimini sürdürmeye başlamıştı. Yaşananları kaygıyla izleyen Türk Metal üyesi işçilerin yaklaşan MESS grup sözleşmelerinden en büyük beklentisi iş güvencesi. Fabrikanın büyümesine rağmen kendi koşullarının kötüye gittiğini söyleyen işçiler, fabrikanın 2007'den başlayarak binlerce işçi çıkardığını 350'lerde olan işçi sayısının şimdilerde yeniden 1500'lere çıktığını dile getirdiler. Montaj bölümünde çalışan bir işçi, fabrikada çalışma koşullarıyla ilgili şunları aktardı: 'Ben 9 yıllık işçiyim ve 2007'den beri her yılbaşı ne zaman atılacağız diye düşünüyoruz. Her yılbaşında ve aralarda bir çok arkadaşımız çıkarıldı. Kimsenin emeğine bakmadılar. Fabrika her yıl 500 büyük firma arasına giriyor. Bunu biz başarıyoruz ama kriz dönemin de işleri biraz sallanınca yine ilk tekme bize vurdular' dedi. Dizgi bölümünde çalışan bir başka işçi ise şunları söyledi: "Hiçbir zaman zarar etmediler ama kriz dönemi çok işçi çıkarıldı. Biraz siparişler düşünce her kez kapı önüne kondu. Burada insanların emeğine yazık değil mi? Burası kazanıyorsa bizim sayemizde. Bak şimdi yine 30 arkadaşımızı işten çıkardılar bir de gidip Mısır'da fabrika açıyorlar. Kardeşim sen önce kendi işçine sahip çık. Hem işçi çıkaracaksın

hem de gidip fabrika kuracaksın.' Fabrikada geçtiğimiz hafta sözleşmeli çalışan net olmayan rakamlara göre 50 civarında işçinin işine son verildi. Sözleşmeli işçilerin çıkarılması fabrikada çalışan işçileri tedirgin ediyor.

Süren mücadeleler

- 1-4 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşecek olan Avrupa Sosyal Forumu'nun açılında, Yunanistan Sosyal Forumu temsilcisi "Eskiden Tanrılar vardı (ilahlar), şimdi ise piyasalar var" diyerek konuşmasına başlarken Avrupa ve dünyadaki neo-liberal saldırılara karşı emekçiler olarak farklı fikirleri tartışmak ve neoliberalizme karşı direnişleri birleştirmek için burada olduklarını ve forumun, direnişleri birleştirmenin yanı sıra yeni mücadele ağları örmek için önemli bir fırsat olduğunu belirtti.
- TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Tekel işçilerinin 17 Aralık'ta Abdi İpekçi Parkı'nda yaptığı eyleme cop, gaz bombası ve tazyikli suyla saldıran, birçok işçinin yaralanmasına neden olan polisin orantısız güç kullandığını belirterek, Ankara Valisi ve Emniyet Müdürü için soruşturma istedi.
- DİSK Başkanlar Kurulu ve DİSK'e bağlı sendikaların temsilcileri Bilgi Üniversitesi'nde sendika faaliyetlerinden dolayı işten atılan işçileri direnişteki 62. günlerinde ziyaret etti. DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ziyarette yaptığı konuşmada İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin sendikalaşma faaliyetlerinin başında olumlu bir tutum takındığını, demokratik bir ortamın var olduğunu belirterek geline süreçte ise üniversite yönetiminin işçi düşmanı bir konuma geldiğini ifade etti. Üniversite yönetiminin artık kendilerini yuvarlak cevaplarla geçiştirmeyi bırakması gerektiğini, işten atılanların işe geri alınmamasının üniversite yönetiminin demokratik maskesini düşüreceğini söyleyen DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, sendikal örgütlenmede özgürlüğün sağlanmasını istedi.
- Pazarın en büyük firması olarak gösterilen uluslararası sermayeli ST Microelectronics'in digital uydu alıcıları bölümünü kapatmasıyla işsiz kalan mühendisler, Elektrik Mühendisleri Odası'nın avukatları aracılığıyla 2007 yılında işe iade ve tazminat talebiyle açtıkları davayı kazandı. Mahkemenin kararı doğrultusunda mühendisler 8 maaş tazminat ödenecek. Mühendisler şirketin Fransa'daki fabrikalarında örgütlü sendikaların da desteğini almışlardı. Konuyla ilgili açıklama yapan EMO, mühendislerin mücadelesi için "beyaz yakalıların mücadelesi için değerlendirilmesi gereken bir tecrübelerdir" dedi.
- Adana'da Eğitim-Sen Güvencesizler Komisyonu'nun çağrısıyla bir araya gelen eğitim emekçileri, güvencesiz çalışmaya, geleceksiz yaşamaya karşı Kamu Personel Seçme Sınavı'nın kaldırılması için eylem yaptı.
- Halkevleri Engelli Hakları atölyesi, Kocaeli'ndeki Bizimköy Engelliler Üretim Merkezi'nde işten çıkarılan 18'i engelli 20 işçi için basın açıklaması yaptı. Engelliler, engellilere destek olmak isteyen herkesi Köylüm marka yumurta, yem ve gübreyi boykot etmeye çağırdı. Haziran sonunda çalıştıkları Bizimköy Engelliler Üretim Merkezi'nden daha iyi çalışma koşulları istedikleri için atılan engelli işçiler yaptıkları eylemle imza kampanyası başlattı.
- Tez-Koop-İş Sendikası, 2008 yılının Şubat ayından bu yana IBM Türk işyerinde süren örgütlenme ve toplu iş sözleşmesi sürecinin grev aşamasına geldiğini duyurdu. Tez-Koop-İş Sendikası İstanbul 5 Nolu Şube, IBM'de işverenin sendikal örgütlenmeye tahammülsüzlüğüne rağmen verdikleri hukuksal mücadeleyle geldikleri toplu iş sözleşmesi sürecinde anlaşma sağlanamadığını, arabulucuyla kendilerine iletilen teklifi kabul edilemez bulduklarını, arabulucu raporu ellerine tebliğ edilir edilmez grev kararı alacaklarını açıkladı. IBM'in; sendikanın çoğunluk tespitine, iş kolunun tanımına, işten atılmalara karşı açılan tüm davaları kaybettiği de belirtildi.

- Tek Gıda-İş Genel Başkanı Mustafa Türkel, Türk-İş 6. Bölge Temsilciliği'ne atanan İsmail Ekşioğlu'nu ziyareti sırasında, Danıştay İdari Daireler Kurulu'nun 4/C statüsünün hukuka aykırı olduğuna karar verdiğini belirterek Tekel işçileri ile ilgili konunun Anayasa Mahkemesi'nde olduğunu ve Eylül ayında çıkacak kararı beklediklerini söyledi. Mustafa Türkel, Anayasa Mahkemesi'nden Tekel işçilerinin beklentilerini karşılayacak bir karar çıkmaması durumunda, Eylül ayında Türkiye'nin tüm şehirlerinden Ankara'ya aylar sürecek bir yürüyüş başlatacaklarını duyurdu. Bu arada 4/C'nin acı sonuçları da yaşanmaya devam ediyor. Daha önce Kemalpaşa Tekel Yaprak ve Tütün İşletmesi'nde çalışan Metin Kulelioğlu, Tekel'in özelleştirilmesi sonrası, dört yıl önce 4/C'ye geçmek zorunda kaldı. İzmir Vali Yardımcısının makam şoförü olarak 4/C statüsünde çalışan Metin Tekelioğlu, 20 bin TL'lik borcu yüzünden girdiği bunalım sonucu intihar etti. İki çocuğu bulunan 42 yaşındaki Tekelioğlu'nun pompalı tüfekle intihar ettiği açıklandı.
- Deri-İş Sendikası'na üye oldukları için işten atılan ve direnişe geçen Yeşil Kundura işçilerinin mücadelesi 2. ayına yaklaşırken atılan işçiler geri alınmasa da direniş nedeniyle fabrikada kimi kazanımlar elde edildi. İşçilerin kararlı tutumu ve çalışan işçilerin fabrika yönetiminin tüm baskılarına rağmen geri adım atmayıp direnen arkadaşlarına sahip çıkması, Yeşil Kundura patronunun sendikayla görüşmesini sağladı. Görüşmelerde işçilerin sendika hakkına herhangi bir müdahalede bulunmalarının hakları olmadığını söyleyen Engin Yeşil, yasalara uygun şekilde hareket ettiklerini, işten atmaların sendikalaşmadan değil verimlilik nedeniyle olduğunu iddia etti. Patronla Deri-İş Sendikası arasındaki görüşmeler devam ederken, atılan işçilerin fabrika önündeki direnişleri ve çalışan işçilerin eylemleri de büyüyerek devam etti. Direnişin başlamasıyla uzun yıllardan sonra ilk defa ücretlerini zamanında almaya başlayan Yeşil Kundura işçilerine ödenmeyen ikramiyeleri de verildi. Elde edilen bu kazanım, işçilerin moralini yükseltirken, sendikaya üyelikler de artmaya başladı. Paydoslarda işçilere verilen çaylar da ücretsiz hale getirildi. Ancak tuvalette geçen zamanlarının ücretten kesilmesi uygulaması halen sürüyor. SSK kayıtları ve bordrolarla patronun karşısına çıkacak olan sendika, bu sorunun da çözülebileceğini ama asıl taleplerinin atılan işçilerin geri alınması ve sendikanın resmi muhatap kabul edilmesi olduğunu vurguladı. Görüşmelerden sonra sendikalı işçiler üzerindeki baskıların azaldığını belirten işçiler, ancak halen dolaylı yollardan ayrımcılığın devam ettiğini belirttiler. Atılan arkadaşlarına sahip çıkacaklarını belirten işçiler, Yeşil Kundura'ya sendika girene kadar mücadele edeceklerini bildirdiler.
- DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikası'nın 9 Temmuz'da, toplu iş sözleşmesinde anlaşma sağlanamaması üzerine İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin iştiraklerinden ÜNİBEL Özel Eğitim ve Bilgi Teknolojileri şirketinde başlattığı ve Türkiye'de bilişim sektöründeki ilk grev olma özelliğini taşıyan İzmir ÜNİBEL grevi 7 günün sonunda kazanımla sonuçlandı. Sosyal-İş Sendikası'ndan yapılan açıklamaya göre çalışanlar, uyuşmazlık maddeleri olan ücret ve mali haklarda iyileştirme konusunda istedikleri kazanımı elde etti. Grevin başladığı gün yapılan basın açıklamasında toplu sözleşmenin masa başında bitmesi için sendikanın her türlü müzakere girişimlerine rağmen aylardır belediye ya da şirket yetkilileri tarafından sonuç getirici bir adım atılmadığı, 22 Aralık'ta başlayan toplu görüşmelerin, 7 buçuk aylık bir süre zarfında çözümsüzlüğe doğru itildiği belirtilmiş, çalışanlar toplu sözleşme imzalanana kadar grevlerini sürdürme kararı almışlardı.
- CHP'nin, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 11 maddesinin bazı hükümlerinin iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesine açtığı dava sonucu bazı maddeler kısmen iptal edildi. Yüksek Mahkeme, doktorlara yönelik

döner sermaye uygulamasını, muayenehane açma yasağına dair bölümünü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin 2. fıkrasının 1. tümcesinde yer alan "Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu üniversitede haftada asgari 10 saat ders vermekle yükümlüdür" ibaresini Anayasa'ya aykırı bularak oy çokluğuyla iptal etti. Kanununun 6. maddesiyle, 2547 sayılı yasaya eklenen geçici 57. maddenin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır" biçimindeki son tümcesini de oy çokluğuyla iptal eden Anayasa Mahkemesi, tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların sadece bir sağlık kurum ve kuruluşlarında mesleklerini icra etmelerine izin veren yasa hükmünü de oy çokluğuyla iptal etti ve yürürlüğünü durdurdu. Doktorlar, kamuda çalışması zorunlu saati doldurduktan sonra özel hastane ya da muayenehanelerde çalışabilecek. Yasanın bazı madde ve ibarelerini iptal eden Anayasa Mahkemesi'nin kararına göre 'Tam Gün Yasası'nın içeriği büyük oranda değişmiş oldu. Anayasa Mahkemesi'nden gelen bilgi kararın tüm hekimleri kapsadığı yönünde olsa da Sağlık Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi'nin kararını 'karar bize bağlı doktorları bağlamıyor' diyerek reddetti. Ayrıca Sağlık Bakanlığı yasada belirtilen kamuda çalışma zorunluluğu süresinin de 8 saat olduğunu ileri sürdü.

- Taşeron sağlık emekçilerine yönelik örgütlenme çalışmalarıyla dikkat çeken DİSK/Dev Sağlık-İş Diyarbakır Bölge Şubesi 12 Temmuz günü açıldı. Şube açılışına Dev Sağlık-İş Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu ve sendika üyesi işçilerin yanı sıra SES, BES, DİVES, Eğitim-Sen, Genel-İş ve İHD yöneticileri de katıldı. Açılıştaki kent ve işçi mücadelesine dair sohbetler yapıldı.

Belediyelerde Toplu İş Sözleşmeleri

- DİSK'e bağlı Genel İş Sendikası İstanbul 2 No'lu Şube, Küçükçekmece Belediye Başkanlığı ile Ocak'tan beri süren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin sendikanın tüm iyi niyet ve çabalarına karşın tıkanması üzerine 22 Temmuz'da greve gitme kararı aldı. İşverenin uzlaşmaz tavrının grev kararı almalarına sebep olduğunu açıklayan Genel İş Sendikası, tüm sendika ve demokratik kitle örgütlerini yapacakları greve destek olmaya çağırıyordu.
- Belediye İş sendikası ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) arasında 5 aydır süren toplu iş sözleşmesi görüşmeleri İBB'nin uzlaşmaz tavrı sebebiyle tıkanınca diğer ilçe belediyelerinin de İBB'yi yetkili göstermesi sebebiyle İstanbul'daki tüm belediyelerdeki toplu iş sözleşmesi süreci tıkanmış oldu. Toplu iş sözleşmesi sürecinin tıkanmasının ardından grev süreci başladı. Belediye-İş'in çağırısı üzerine İBB ve iştirakleri ile Gaziosmanpaşa, Sultangazi, Üsküdar, Zeytinburnu ilçeleri ile Türk-İş'e bağlı şubelerin de katılımıyla 13 Temmuz'da Edirnekapı'da toplanan binlerce işçi İBB önüne yürüdü ve grev kararını belediyenin kapısına astı. İşçiler, belediyenin önüne direniş çadırı kurdular.
- Belediye-İş Sendikası ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin tıkanması üzerine belediyeye grev kararı asan işçiler, grevi kamuoyuna daha iyi duyurabilmek için Taksim'de eylem yaptı. Yapılan basın açıklamasında işçiler, İBB'ye bağlı şirketler ile Zeytinburnu, Üsküdar, Sultangazi ilçe belediyelerinde greve gidecekleri uyarısında bulundu. Anlaşma sağlanamazsa 17 Ağustos'ta grevin başlatılacağı belirtildi.
- İstanbul'daki belediyeler ile Türk-İş'e bağlı Belediye-İş arasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin tıkanması sonucu işçilerin aldığı grev kararı ilçe belediyelerine de asıldı. Belediye İş Sendikası 2 No'lu Şube, Zeytinburnu Belediyesi'ne grev kararı astı. Belediye işçileri 21 Temmuz'da Zeytinburnu stadından belediye binasına kadar yürüdükten sonra bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Toplu iş sözleşmesi

görüşmelerinin belediyenin uzlaşmaz tutumu nedeniyle tıkanıldığını söyleyen işçiler, hakları için mücadeleyi sürdüreceklerini belirterek grev kararını belediye binasına astı. Sultangazi ve Gaziosmanpaşa Belediyeleri'nde çalışan işçiler de yaptıkları basın açıklamalarının ardından belediye binalarına grev kararlarını astı.

- Kadıköy Belediyesi'nde çalışan DİSK Genel-İş üyesi 470 işçi, Genel-İş İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube ile Kadıköy Belediyesi arasındaki toplu iş sözleşmesi sürecinin tıkanması üzerine 19 Temmuz'da grev başlattı. 60 günlük yasal süre içinde Kadıköy Belediyesi'nden olumlu bir adım gelmemesi üzerine işçiler düzenledikleri bir yürüyüşle grev pankartını belediyeye astı. İşçilerin eylemine Kadıköy Belediyesi'ndeki Tüm-Bel Sen üyeleri, Herkese Sağlık Güvenli Gelecek Platformu bileşenleri ve ilerici kurumlar destek verdi. Grev kararının asılmasının ardından aynı gün Genel-İş'in grev kararını duyurduğu basın açıklamasında Kadıköy Belediyesi ile ücretleri kapsayan 4 madde üzerinde anlaşma sağlanamadığı ve belediyenin çeşitli gazetelere işçilerin maaşları konusunda yanlış bilgi verdiği söylendi. Açıklamanın ardından işçi maaş bordroları halka dağıtıldı.
- 23 Temmuz günü 18.30'da grev alanına gelen Kadıköy Belediyesi Zabıta Komiseri Kemal Çıplak, 19 Temmuz'da Kadıköy Belediyesi'nde greve çıkan DİSK Genel-İş Sendikası üye ve yöneticilerine önce sözlü tacizde ardından da bıçaklı saldırıda bulundu. Kadıköy Belediyesi Zabıta Komiseri Kemal Çıplak, sendikal işçilere daha önce de saldırmıştı. İşçilerden yaralanın olmadığı saldırının ardından belediye işçileri yolu trafiğe kapatarak sloganlarla Kadıköy Altıyol'a yürüdü. Yaşanan saldırıyı kınayan işçiler, grevle ilgili bildiri dağıtımını yaparak halkı bilgilendirdi. Sendika yöneticileri de saldırgan hakkında karakola şikayette bulundu. İşçiler saldırıların insanca yaşam taleplerini susturamayacağını belirterek, haklı mücadelelerine devam edeceklerini belirtti.
- Genel İş İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube ile Kadıköy Belediyesi arasında 470 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesinin tıkanması sonucu, sendikanın 19 Temmuz'da başlattığı grev 26 Temmuz'da Genel-İş ile Kadıköy Belediyesi arasında toplu sözleşme imzalanmasıyla sona erdi. 1 Mart'tan itibaren geçerli olacak sözleşmeyle, belediye işçileri ilk yıl yüzde 9 ücret zammı ve net 245 TL sosyal yardım alacak. İkinci yıl da ücret zammı TÜFE artı 1 puan şeklinde düzenlenecek.

Düzenlemeler-Olası Gelişmeler

- AKP'nin krize karşı yaptığı Acil Eylem Planı'nda yer alan kamuya ait sosyal tesis ve tatil kamplarının satışına ilişkin, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, memurlara ucuz tatil imkanı sağlayan 779 sosyal tesisin Ağustos başında satışa sunulacağı yönünde açıklama yaptı. Mehmet Şimşek ilk etapta Maliye Bakanlığı'na ait sosyal tesis ve tatil kamplarını satacaklarını, bunu diğer bakanlıkların izleyeceğini, amaçlarının mülkiyeti özel sektöre devretmek olduğunu böylece istihdamın artacağını belirtti. Şimşek, gecelik ücreti ortalama 150 TL civarında olan 5 yıldızlı otellerin vatandaşlara çok cüzi fiyatlar sunduğunu da öne sürdü. Acil Eylem Planı'nda yer alan, 'hazine taşınmazlarının yatırımcılara tahsisi ile kamuya ait sosyal tesislerin ekonomiye kazandırılması' maddesi 2002 yılından bu yana uygulanmaya çalışılıyor. 8 yıllık AKP iktidarı süresince 32 sosyal tesis satıldı.
- ILO'nun Haziran ayında Türkiye'yi sendikal çalışmalara yönelik baskı uygulaması sebebiyle 'kara listeye' alması konusunda da konuşan Ömer Dinçer, ILO'nun kara listesi olmadığını ileri sürdü. ILO Türkiye'yi sendikal faaliyetlere yönelik baskılar sebebiyle izlemeye almış 'yaptırım yapılacak ülkeler' kategorisinde değerlendirmişti. Dinçer'in bu açıklaması, hükümetin konuyu görmezden gelemeye devam edeceğinin kanıtı oldu.

Çalışma Yaşamında Kadınlar

- Hürriyet Gazetesi yazarı Sibel Arna'nın 12 Haziran'da yayınlanan "Dokuz aylık bebekle mavi yolculuk" başlıklı yazısına DİSK Genel-İş'e bağlı Ev İşçileri Kadın Komisyonu'ndan tepki geldi. Bir basın açıklaması yaparak Sibel Arna'ya özür dilemesi çağrısında bulunan ev işçileri, tam ücret alamadıklarından ve sosyal haklarına kavuşmadıklarından şikayetçi olduklarını dile getirerek, ev işçilerinin cinsel istismara maruz kaldığını, yetersiz koşullarda çalışma ortamlarını ve iş kazalarıyla alınan canları hatırlatarak bunlara dur demek için mücadele verdiklerini belirtti. Ev işçileri Kadın ve Aileden Sorumlu Bakan Aliye Kavaf'ı da göreve davet etti.
- Paşabahçe Devlet Hastanesinde çalışan 46 yaşındaki Türkan Albayrak, hakları için mücadele ederken Sağlık-İş sendikası tarafından 'terörist' ilan edildi sonra da işten çıkartıldı. İki çocuk annesi Türkan Albayrak, taşeron firmanın dayattığı haksız sözleşmeye imzalamadığı için işten keyfi bir biçimde çıkartıldıktan sonra hastanenin önüne kurduğu çadırda eyleme geçti. Albayrak, "Kurban bayramlarında bile günde bir öğün yemekle sabah saat 8:00'den akşam saat 21.00'lere kadar yaklaşık 90 tane katı temizliyoruz" diyor. Bu yılın Nisan ayında sendikal çalışmalara başlamalarıyla birlikte baskıların arttığını anlatan Albayrak, özellikle Başhekim Yardımcısı Gökhan İlhan'ın işçilere yaklaşımının ayrımcı ve cinsiyetçi olduğunu belirtiyor. "Haklarımı almadan hiçbir yere gitmiyorum. Sonuna kadar direneceğim" diyen iki çocuk annesi Türkan Albayrak, işçilerin örgütlenip baskılara karşı direnmelerini istiyor.
- 1-4 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşen olan Avrupa Sosyal Forumu'nun 30 Haziran'da Maçka Demokrasi Parkı'nda yapılan açılışında açılış konuşmalarında ilk sözü, sadece Türkiye'nin değil tüm dünyanın gündemine oturan Tekel direnişinden Filiz Yavuz aldı. Yavuz, Tekel direnişinin güvencesizleştirmeye karşı bir direniş olduğunu, direnişin sürdüğünü, hukuksal süreçten sonuç alınmadığı takdirde işçilerin yine Ankara sokaklarında olacağını belirterek, herkesi emeği için ve insanca bir yaşam için el ele vermeye çağırdı. Dünya Kadın Yürüyüşü (DKY) temsilcisi de yaptığı konuşmada kadınların mücadeleler vererek kazandıkları hakların kriz bahanesi ile ellerinden alınmaya çalışıldığına vurgu yaptı. Kadınların hayatı değişmeden dünyanın değişmeyeceğini ve başka bir dünyanın mümkün olamayacağını söyleyen DKY temsilcisi kadın sorununun kriz sonrasına ya da herhangi bir mücadelenin sonrasına itilemeyeceğini belirtti.

Kürt İşçilere Baskılar Sürüyor

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın "Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Stratejisi ve Eylem Planı" adıyla 81 il valiliğine gönderdiği genelge Kürt tarım işçilerine yönelik ırkçı uygulamalar içeriyor. Genelgede işçilerin kimlik bilgilerinin arazi sahipleri tarafından emniyete bildirilmesi, 'Milli birlik ve beraberliği' bozma ihtimali olduğu vurgulanan işçilerin sürekli gözetim altında tutulması, yerel yöneticilerin, muhtarların ve tarım aracılarının işçilerin hareketini düzenli olarak polise bildirmesi isteniyor. Genelgede işçilerin "bölücü faaliyetlerine" izin verilmemesi yönünde ve 'işçilerin gezici tarım işçisi kisvesi altında hareket etmeleri önlenektir' şeklinde ifadeler de yer alıyor. Bakanlığın eylem planında işçilerin belirlenen konaklama alanlarının dışına çıkmasına yasak getirilmesi isteniyor. Mevsimlik tarım işçilerinin potansiyel suçlu olarak ele alındığı genelgede "Mevsimlik gezici tarım işçileri kullanılmak suretiyle ülkenin milli birliği ve bütünlüğüne aykırı yönde istismar ve kışkırtmalarda bulunulması önlenektir" ifadeleri de geçiyor.
- Karadenizde çalışan mevsimlik Kürt işçilere yapılan ayrımcılık üzerine Çiftçi-Sen ve Fındık-Sen, iktidara, bölgede barışı sağlaması ve Kürtlerin kendi topraklarında

geçinebilmesinin önünü açması çağrısında bulundu. Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Abdullah Aysu ve Fındık-Sen Genel Başkanı Kutsi Yaşar'ın yaptığı açıklamada, Kürt işçilerin bölgedeki savaştan dolayı hayvancılık yapamadığına ve köylerinin yakıldığı için topraklarını terk etmek zorunda kaldıklarına dikkat çekti. Sendikalar, bunlarla birlikte, IMF ve Dünya Bankası direktifleriyle tarım kuruluşlarının özelleştirilmesinin Kürt köylüsünü mevsimlik işçilik yapmak zorunda bıraktığını belirtti. Mevsimlik işçilerin konaklama, sağlık, eğitim, ulaşım gibi sorunlarının da çözülmesi gerektiğini belirten açıklamada, fındık üreticisinin mevsimlik işçilerin gelmesini istediği vurgulanıyor.

- “Karadeniz'in aydınlık yüzleri konuşuyor” sloganı ile Giresun'da bir araya gelen Karadenizli aydın ve sanatçılar, Kürt fındık işçilerine yönelik ayrımcı ve ırkçı söylemlere karşı tepki gösterdi, kardeşlik çağrısı yaptı. Giresun Belediye Başkanı Kerim Aksu, Giresun Ziraat Odası Şube Başkanı Özer Akbaşlı ile aydın ve sanatçılar Ayla Yılmaz, Niyazi Koyuncu, Karmate, Marsis, Mehmet Gümüş, Şakir Sağlam, Toprak Sağlam, Selma Koçiva'nın bir araya geldiği etkinliğe Halkevleri, Fındık-Sen, Tüm Köy-sen, KESK, EDP, ÖDP, Sosyalist parti, CHP gibi birçok kurum da destek oldu. Yürüyüş öncesi Cumhuriyet Parkı'ndaki buluşmada yapılan konuşmalarda açıklamalarla kavga ortamı yaratılmak istenmesine rağmen bunun gerçekleştirilemeyeceği vurgulandı. Toplantının ardından gerçekleştirilen yürüyüş sırasında polisin zaman zaman engellemeye çalıştığı kitle, fındık işçileri için destek sloganları attı. "Karadeniz'in Aydın Yüzleri" adına açıklamayı okuyan Niyazi Koyuncu, son aylarda Karadeniz'de yaşanan gelişmelerden dolayı kaygılı olduklarını belirterek, yaratılmaya çalışılan düşmanlık havasının Karadeniz'in kardeşlik ruhuna aykırı olduğunu vurguladı.

Sermaye cephesi

- İstanbul Sanayi Odası, Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketini açıkladı. Listede İslamcı tarikatların sermaye örgütü Müstakil İşadamları ve Sanayiciler Derneği (MÜSİAD) ve Gülen cemaatine ait Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu'nun (TUSKON) 70'in üzerinde üyesi yer alıyor. Konuyu haberleştiren Milliyet gazetesi, listede yer alan MÜSİAD ve TUSKON üyesi şirketlerin isimlerini yayımladı. Milliyet gazetesinin verdiği bilgilere göre, muhafazakar hükümetlerin rüzgarıyla iş dünyasında yükselen MÜSİAD ve TUSKON'un “ilk 500 şirket” listesinde yer alan üyelerinin sayısı her yıl artıyor. 2007'de listeye MÜSİAD üyesi 23 firma girerken, 2009'da 31 firma girebilmişti. MÜSİAD'ın ilk kurulduğu 1990'da ise bu sayı sadece 8'di. Fethullah Gülen tarikatına yakınlığıyla bilinen iş adamlarının 2005'te kurduğu TUSKON'un ilk 500 şirket arasında 45 üyesi bulunuyor. Ancak Milliyet gazetesinin haberine göre konfederasyonun alt örgütlerinden alınacak detay verilerle bu sayının daha fazla çıkabileceği belirtiliyor.

DEĞERLENDİRME

İş cinayetlerinin “kader” olarak nitelendirilmesi işverene cesaret verince 2010'un ilk 7 ayında iş cinayetlerinde hayatını kaybeden işçi sayısı 2009 yılı boyunca iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçi sayısına eşit oldu. “Kader” diye nitelendirilen Zonguldak'taki iş cinayetinde devletin %30, taşeronun %70 kusurlu bulunması da işçilerin ağır çalışma koşullarını değiştirmeye yetmedi. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin değişiklikler getirmesi söz konusu olan torba yasa, iş kazalarındaki bu tablonun daha da kötü bir duruma gelmesi ihtimalini ortaya çıkarıyor.

ILO'nun Türkiye'yi sendikal çalışmalara yönelik baskı uygulaması sebebiyle kara listeye alması örgütlenme hakkı ihlallerinin Temmuz ayında da yaşanmasını engelleyemedi. Özellikle son dönemde BMİS'in sendikalaşma çalışması başlattığı 7 işyerinde birçok işçi isten çıkarıldı. Termo Makina'da BMİS üyelerinin çıkarılmasına karşı Hak-İş Konfederasyonu'na bağlı Çelik-İş'e üye işçilerin işten çıkarılmaması, Rimaks Tekstil'de TEKSİF'e karşı Tüm Tekstil Sendikası'nın patron tarafından örgütlenmeye çalışılması, Memur-Sen'in üye sayısında ciddi oranda artış yaşanması hem işçiler hem de kamu emekçileri arasındaki örgütlenmenin hangi çizgide yürütülmesinin hedeflendiğini gösteriyor. Tüm bu çabalara rağmen Temmuz ayında kazanımlar da yaşandı. ST Microelectronics'ten çıkarılan mühendislerin EMO'nun avukatları aracılığıyla 2007'de işe iade ve tazminat talebiyle açtığı davayı kazanması "beyaz yakalı"ların mücadelesinde önemli bir tecrübe olması açısından Temmuz ayının dikkat çeken kazanımlarından olmuştur.

Türkiye ekonomisindeki %11,7'lik büyümenin motorunun imalat, perakende, madencilik, inşaat gibi güvencesizliğin yaygın olduğu alanlarda karşımıza çıkması, "gelişen ve büyüyen" Türkiye iddiasının arkasındaki sömürü mekanizmalarını gözler önüne sermiştir.

TARIM ve BESLENME HAKKI

Tekel özelleşti, tütün üretimi azalıyor...

- Batman'da tütüne kota getirilmesi sonucu, tütün üreticisi alternatif ürün arayışına girdi. Tütüne alternatif olarak ekilen ürünler arasında fıstık ve meyve var. Eskiden tütün ekilen alanlar, artık meyve ve fıstık bahçesi oluyor.
- Denizli'nin Kale ilçesine bağlı Karaköy beldesinde çiftçi, tütünden umudunu kesmeye başladı. Son günlerde tütündeki maviküf hastalığı ve aşırı yağışlardan etkilenen tütün üreticileri, bu yıl yeterli mahsul alamayacağını anlayınca alternatif ürün olarak yer kirazı ekmeye başladı. Karaköy Belediye Başkanı Servet Karaman, "Beldemizin genel geçim kaynağı tarıma dayalıdır. Bu sene tütünden halkım çok sıkıntıya düştü. Şu anda bazı tarlalarda tütünü çiftçimiz imha etmeye başladı. Peki, bu insanlar bir kış boyunca ne yiyecek içecek? Biz de çareyi değişik tarım ürünlerinde aramaya başladık. Ortalama 100 dekar yer kirazı (altın çilek) diktik, 10 kişi kendi imkânları ile büyükbaş hayvancılığa yöneldi, 20 kişi 250 dekar anason diktik. Böylece değişik ürünlerle çareler aramaktayız" dedi. Denizli Ziraat Odası Başkanı Hamdi Gemici de, aşırı yaz yağışları yüzünden başta buğday olmak üzere birçok üründe zarar görüldüğüne işaret ederek, "İklim değişiklikleri nedeniyle alternatif ürünlere yönelmeliyiz" dedi.

GDO ithalatına izin verildi...

- Genetiği değiştirilmiş 25 çeşit tarımsal ürünün ithalatına izin verildi. GDO Bilimsel Komite kararlarına göre bugüne kadar genetiği değiştirilmiş mısır, soya şekerpancarı, maya, patates, pamuk, bakteri biyokütlesi ve kolza(kanola)nın toplam 25 çeşidine ithalat izni verildi. İthal edilen GDO'lu ürün çeşitleri: Ürün Çeşit sayısı: Mısır (9 çeşit), Pamuk (6 çeşit), Soya (3 çeşit), Kolza (kanola) (3 çeşit), Şekerpancarı (1 çeşit), Patates (1 çeşit), Bakteri (1 çeşit), Maya (1 çeşit): Toplam 25. Tarım Bakanlığı'nın GDO analizi yaptığı ürünler: Mısır, Soya, Kanola, Pamuk, Papaya, Domates, Şeker Pancarı, Çeltik-Pirinç, Patates.
- Tarımsal Araştırma Enstitüleri tarafından son yıllarda geliştirilerek tescil edilen yüksek verimli buğday çeşitleri, Nevşehirli çiftçilere tanıtıldı. Nevşehir İl Tarım Müdürü Ahmet Şahin, il genelinde yoğun olarak ekimi yapılan buğday çeşitlerinin; Bezostaya-1, Gerek-79, Gün 91, Albustan(yerel çeşit) ve Ankara olduğunu söyleyerek, Gerek-79 buğday çeşidinin son yıllarda yaşanan kuraklıktan dolayı veriminin düşmüş olması ve hastalıklara karşı mukavemetin az olmasından dolayı yerine Bayraktar - 2000, Altay-2000, Tosunbey, Demir-2000 ve Bağcı 2002 çeşitlerinin ekilmesini istediklerini söyledi. Ahmet Şahin, tavsiye edilen çeşitlerin çiftçi açısından pazar değeri yüksek, soğuğa, kurağa ve yatmaya dayanıklı, ekmeçlik kalitesi yüksek ve sarı pas (kınacık) hastalığına karşı da dayanıklı olduklarına dikkat çekildi.

Fındık fiyatı...

- Fındık fiyatlarının belirlenmesi konusunda üretici, sanayici ve ihracatçı arasındaki fiyat kavgasında üretici 6 lira isterken, tüccar ise 4, en çok 5 lira diyor. Fındığın yüzde 80'i çikolatada kullanıldığı için fındık fiyatlarını çoğunlukla Avrupalı çikolatacılar belirliyor. Avrupalı büyük çikolata üreticileri her yıl Türkiye'den 5 civarı büyük fındık ihracatçısı seçiyor. Bu ihracatçılar da mal alacağı 80 fabrikayı belirliyor. Fabrikalar da 'manav' tabir edilen tüccarlara gidiyor. Yüz binlerce üretici de fındığını bu manavlara satıyor. Türkiye'nin civarı fındık ihracatı böyle şekilleniyor. Türkiye bu yıl 600-650 bin ton arası fındık bekliyor. Bunun 500-550 bin tonu ihraç edilecek. Yıllarca fiyat belirleyici rol oynayan Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Fiskobirlik) ve Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) artık piyasada olmaması sebebiyle bu yıl 'serbest

piyasa' koşulları işleyecek. Giresun Ziraat Odası Başkanı Özer Akbaşlı: "Fındık üreticisini 6 liranın altında bir fiyat kesinlikle kurtarmaz" derken, Trabzon Ticaret Borsası Meclis Başkanı Mehmet Cirav" 2010 yılı ürünü fındık fiyatı için konuşmak erken. İsteriz ki 6 TL değil 16 TL olsun" dedi.

Domates çiftçisi zorda...

- Domates üreten çiftçi, son iki yılda ürettiğinin karşılığını alamadığı ve domatesini çok ucuza satmak zorunda kaldığı için, bu yıl daha az domates ekti. Bu sene yağın yağmurlar da çiftçinin ürününe zarar verdiği için domates üretimi daha da düştü. Salçalık domates üretimi 2008 yılında 2,8 milyon iken 2009'da 2 milyon tona kadar düştü. Son yıllarda sözleşmeli çiftçilik modeliyle üretilen domates fiyatının her sene düşmesi nedeniyle çiftçiler domates üretiminden vazgeçiyorlar.
- Antalya domates üreten çiftçi, domates güvesi olarak bilinen 'Tata Absoluta' tehditi altında, domates ekimi konusunda tedirgin. Antalya ve çevresinde Ağustos ayında başlayacak olan domates fidesi dikmek konusunda kararsız davranan çiftçi, mücadele yöntemleri konusunda devletten eylem planı ve mücadele için de maddi destek bekliyor.

Hayvancılık ve et üretimi

- Kırmızı et fiyatlarının artmasının bir sonu olarak et kaçakçılar için 'gözde mal' oldu. Gümrüklerde bu yılın ilk 6 ayında ele geçirilen kaçak et ve ürünleri, geçen yılın aynı dönemine göre 5 kattan fazla arttı. Geçen yılın ilk yarısında 1,8 ton kaçak et ele geçirilirken, 2010'da bu rakam 9,7 tona yükseldi.
- Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, Et ve Balık Kurumu'nun 16 bin ton kasaplık canlı hayvan ithalatı ihalesini gerçekleştirmesine karşın et fiyatlarının istenen dengeye oturmadığını belirterek, "şimdi bu konuda özel sektörün de önünü açacağız. Besi çiftlikleri olan veya kuranlara, besicilik yapmak üzere canlı hayvan ithalatı için izin vereceğiz" dedi.
- Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, Güneydoğu'yu hayvancılık sektöründe zom koyunu besleyen ailelere maddi olarak katkı sağlayacaklarını açıkladı.

Kadın çiftçilere yönelik düzenlemeler

- Kadınların tarımsal alanda istihdamını arttırmaya yönelik olarak Tarım Bakanlığı, kadınların 'profesyonel çiftçi' olabilmeleri için destekleyeceklerini açıkladı. Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehdi Eker, kadınların çiftçiliği genelde eşlerine yardımcı olmak için yaptıklarını belirterek, "Kadınlarımızın çiftçilik alanında bilgi ve tecrübelerini arttırmalarını, teknolojiden yararlanmalarını istiyoruz. Bu amaçla kadınlarımızı profesyonel çiftçi olma yolunda her konuda destekleyeceğiz" dedi.

Çiftçi borç ekti, haciz biçiyor...

- Ankara Ticaret Odası'nın Türkiye İstatistik Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı verilerinden yararlanarak hazırladığı "Tarım Borçları" raporuna göre, 2009 yılında tarımsal destekleri azalan çiftçiler, üretim maliyetlerini karşılamak için bankaların kapısını çaldı: çiftçilerin borcu son bir yılda yüzde 20 artış gösterdi. Ancak, 2000 yılından 2009 yılına kadar artış gösteren tarım sektörüne yapılan destek 2009 yılında %22.6 azalarak 4.5 milyar TL'ye düştü. Çiftçilerin gelirlerinde hiçbir artış yaşanmadı aksine borçları giderek daha da arttı ve ödeme zorlukları ortaya çıktı. 2009 yılı Mayıs ayında 700 milyon TL takipte olan kredi tutarı bu yılın Mayıs ayında 1 milyar TL'nin üzerine çıktı. Dolayısıyla çiftçinin ödenemeyen borçları 1 yılda %45 oranında arttı. Borcun en

fazla arttığı il, yüzde 83 ile Gaziantep oldu. 2009 yılının ilk çeyreğinde 134.2 milyon TL tarım (ziraat ve balıkçılık) kredisi kullanan Gaziantep, bu yılın ilk çeyreğinde ise 246.2 milyon TL borçlandı. Gaziantep’i yüzde 69.7 ile İzmir, yüzde 66.5 ile Mardin, yüzde 62.8 ile Kilis, yüzde 62.7 ile Hakkari takip etti.

- İzmir’in Ödemiş İlçesine bağlı Yolüstü Köyü’nde çiftçilik yapan, 4 dekarlık toprağı bulunan Yaşar Ay(67), Tarım Kredi Kooperatifi’ne gübre almaya gittiğinde borcunun yüksek olduğunu öğrenince kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti. Konuyla ilgili olarak açıklama yapan Ödemiş Ziraat Odası Başkanı Ahmet Kocaağa, çiftçilerin son dönemlerde özellikle bölgede yaygın olarak üretilen patates ve karpuzdan para kazanamadığını belirterek, “Kısa bir süre önce Çaylı beldesinde de bir çiftçimiz borçlarından dolayı intihar etmişti. Yetkililerin çiftçilerin sorunlarına el atması lazım” dedi.
- Konya Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. ile Denizbank arasında imzalanan bir protokolle, elektrik borcu bulunan çiftçiler, borçlarını Denizbank’tan aldıkları üretici kartlarla ödeyebilecek. Çiftçi, bankaya olan borcunu ise hasat sonrası ödeyecek.
- Türkiye Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu’na bağlı Hububat Üreticileri Sendikası (Hububat-Sen), Konya’da çiftçinin ekonomik olarak iflasın eşiğine geldiğini belirterek, her 10 çiftçiden 9’unun borçlu, 3’ünün icra takibinde, 1’inin ise hapiste olduğunu açıkladı. Hububat-Sen Konya Şube Başkanı Ahmet İnci, tarımda ÖTV ve KDV’nin kaldırılması gerektiğini söyleyerek, “Özellikle Konya, Çanakkale ve Manisa’da çiftçiler zor durumdadır. Çiftçinin istediğı, mazot, gübre, tohum, ilaç ve enerji fiyatlarının aşağıya çekilmesi kaçınılmazdır” dedi. İnci, her sene artan oranlarda çiftçinin tarımı terk etmesiyle birlikte hayvancılığın ardından tarımın da zor günler yaşayacağını söyleyerek, “2007’de Türkiye genelinde 640 bin çiftçi tarımı terk etmiştir” dedi.
- Malatya’da hükümetin don olayından dolayı zarar gören kayısı üreticilerine ödediğı hasar tazminatına bankalar bloke koydu. Blokenin nedeni ise çiftçilerin ödeyemedikleri kredi kartları borçları. Bloke edilen paranın Başbakan Erdoğan’ın Malatya mitinginden önce yatırılması da çiftçilerin akıllarında “miting ve referandum rüşveti mi?” sorusunu uyandırmıştı.
- Urfa’nın Ceylanpınar ilçesine bağlı köylerde, elektrik kesintisi nedeniyle çiftçiler, pamuk ve mısırlarını yeterince sulayamadıkları için ekinlerinin kurumak üzere olduğunu dile getirdiler. Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) bünyesinde bulunan Muratlı trafo merkezi önünde bir araya gelerek yetkililere sorunlarını aktarmaya çalışan çiftçiler, elektrik kesintisi yüzünden ekinlerinin yanmak üzere olduğunu söyledi. TEİAŞ yetkilileri ise Keban barajından Ceylanpınar Muratlı trafo merkezine 154 bin volt gelmesi gereken elektriğın 100 bin volt geldiğini, bu sebeple elektrik dağıtımında sıkıntılar yaşadıklarını ifade etti.

Beslenme

- Un Sanayicisi İlhan Cavcav, Ticaret Borsası’nda buğday fiyatlarının yüksek düzeyde olduğunu söyleyerek, bunun çiftçiler açısından memnuniyet verici olduğunu söylerken “Ekmek fiyatları da yükselebilir” dedi.

Tarımda iş kazaları

- Nevşehir’in Ürgüp ilçesine bağlı Ayvalı Köyü’nde çiftçi olan Emine Aydoğan, patates tarlasında sulama yapmakta olan traktörün şaftından kaçan suyun boşa akmaması için elindeki boş kovayı traktörün şaftının altına koymak isterken sağ kolunu kaptırdı. Olay sonucunda Aydoğan’ın sağ kolu koptu.

Hasat zamanı 'Mevsimlik' ölümler...

- Uşak'ta tarım işçilerini taşıyan minibüsün şarampole yuvarlanması sonucu meydana gelen trafik kazasında bir kişi öldü 25 kişi yaralandı.
- Kırıkkale ile Yahşihan arasında bulunan tarla ve bahçelerde çalışan işçileri ilçedeki evlerine taşıyan kamyonet devrildi. Kazada, sürücü Yıldırım Okçu ile işçiler Ayşe Gönül Okçu, Hüseyin Okçu, Havva Nur Aktuğ, Meryem Karapınar (23), Zeynep Aktuğ, Fatma Akkoçan, Meryem Karapınar (51), Ayşe Okçu, Seyhan Aktuğ, Sema Akkoçan, Niyazi Akkoçan, Fatma Karapınar ve Nur Karapınar yaralandı.
- Karaman'ın Sudurağı Beldesinde tarım işçisi olarak çalışanları Urfa'ya götürmek üzere yola çıkan kamyon devrildi. Kazada sürücü ile kamyonun kasasında bulunan tarım işçilerinden Hasan, Türkan, Raziye ve İdris Ketmeni, Ethem, Müjde ve Nilgül Yaşar ile Ali ve Hacire Kırtıl yaralandı.
- Gözne Beldesi'ndeki tarım işçilerini Mersin'e getiren minibüs, Toroslar ilçesine bağlı Dalakderesi köyünde kaza yaptı. Minibüsün sürücünün kontrolünden çıkması sonucu şarampole yuvarlanmasıyla yaşanan kazada 5'i ağır 40 kişi yaralandı.
- Çorum'un Mecitözü ilçesinde Totali köyünde tarım işçilerini taşıyan traktör, köyün çıkışında devrildi, 12 kişi yaralandı.

Düzenlemeler ve olası gelişmeler

- Tarihbank'ı satın alan Denizbank tarım sektöründeki hedefini giderek büyütüyor. Bankanın bu sektörle ilgili olarak hedefi, Ziraat Bankası'nı geçerek sektörün lideri olmak. Denizbank Tarım Bankacılığı Pazarlama ve Satış Grup Müdürü Ahmet Çelik, Denizbank'ın tarımı önemli bir pazar ve büyüme alanı olarak gördüğünü kaydederek şunları söyledi: "Her dört çalışandan birisinin istihdam edildiği tarım sektörüne kullanılan krediler yok denecek kadar azdı ve yalnızca kamu bankalarının kullandığı kredilerle talep karşılanmaya çalışılıyordu. Özel banka konumunda olan bankamızın, tarım sektöründeki potansiyeli ve gelişimleri görüp bu sektöre yatırım yapması, sektördeki finans hareketlerine farklı ve yeni bir bakış açısı getirdi. *Denizbank sayesinde çiftçi ilk defa finansal hizmet müşterisi konumuna taşındı.* Tarım işletmesi, kredilendirme işlemlerinde, sahip olduğu işletme dinamikleriyle değerlendirilmeye başlandı". Çelik'in verdiği bilgilere göre, bankacılık sektöründe, TL nakdi krediler içinde tarım kredilerinin toplam payı yüzde 3,8 civarında iken, Denizbank'ta bu oran yüzde 9,2'e yaklaşmış durumda. Özel bankalar arasında tarım sektörüne en fazla kredi kullandıran banka Denizbank.

Eylemler, tepkiler...

- Urfa'da yaklaşık 20 köylü iki aydır tarlaları susuz kaldığı için valilik önünde eylem yaptı. Köylüler, şehrin en işlek caddesi olan Atatürk Bulvarı yolunu trafiğe kapatmak istedi. Köy halkı, iki aydır tarlalarında su verilmediği halde su faturası ödediklerini söyleyerek, DSİ yönetimini istifaya çağırdı.
- İzmir Ödemiş'te bir karpuz üreticisi, bir yıllık emeği olan karpuzun tamamına tüccarın 80 lira fiyat vermesi üzerine, ürettiği karpuzları Ödemiş sokaklarına döktü.
- Mersin'in Toroslar ilçesine bağlı Doruklu Köyünün ana geçim kaynağı üzüm. Doruklu Köyü'nde üzüm üreticisi, ürettiği üzümü satamadığı gibi üretim maliyetlerini de karşılayamıyor. Zor durumda olduklarını söyleyen üzüm üreticileri, ürettikleri üzümü köy meydanına dökerek tepkilerini dile getirdiler. 67 yaşındaki Temam Yılmaz adlı üretici ise, "Biz bu üzümlere bebeğe bakar gibi baktık. Her gün baktık, emek verdik. Şimdi para etmiyor, satamıyoruz" dedi. Mersin Ziraat Odası Başkanı Cengiz Gökçel, "Çiftçimiz, yılın 12 ayında çok zor şartlarda üretim yapıyor" diyerek bugünkü tabloda ürün satış fiyatlarının maliyetlerin de altında kaldığını ifade etti. Gökçel, hasat edilen

ürünün üretici ile tüketici fiyatları arasındaki büyük fark olduğunu belirterek, çiftçinin elinden 30-50 kurula alınan üzümün tüketiciye 1- 1.5 TL'ye satıldığını söyledi. Tüketicilerin üzümü uygun fiyatla alabilmesi için çiftçinin emeğinin karşılığını alması gerektiğini vurguladı.

- Fındık tarlalarında çalışmaya gelen mevsimlik Kürt işçileri için Çiftçi-Sen ve bağlı sendikalarından Fındık-Sen ortak bir basın açıklaması yayınladı. Basın açıklaması Abdullah Aysu ve Kutsi Yaşar tarafından yapıldı. Basın açıklamasında şunlara değinildi: “Güneydoğu ve Doğu Anadolu’da yaşayan köylüler geçimini, hayvan yetiştiriciliği, şekerpancarı, tütün ve hububattan sağlarlar. Bölgede yaşanan gerilimlerden köylerini terk etmek zorunda kalan, yaylara hayvanlarını olatmaya götüremeyen bölge halkı, hayvancılığın ağır darbeler alması nedeniyle de çiftçi aileler çiftçilik yapamaz, geçimlerini sağlayamaz olmuşlardır. TEKEL’in özelleştirilmesi sonucu tütün üretimi yapmalarına engel olundu. Şeker fabrikaları da özelleştirilince şeker pancarı da üretemeyecekler. Çiftçilik yapamayan Doğu ve Güneydoğu halkı, Karadeniz’de fındık tarlalarına çalışmaya gelmektedirler. Doğu ve Güneydoğulu işçilerin Karadeniz’e fındık toplamaya gelecekleri zamanın yaklaştığı bugünlerde, devletin yetkililerince bölgeye Kürtlerin sokulmayacağı söyleniyor. Bu durum, bölgede insanım diyen herkesi ciddi bir biçimde kaygılandırdı, kaygılandırmaya da devam ediyor. Mevsimlik işçi olarak çalışmaya gelecek olanlara insana yaraşır bir konaklama ortamı sağlamalıdır. Fındıkta uygulanan yanlış fiyat politikaları, maliyetin altında fiyat belirlenmesi ve piyasayı düzenleyecek kurumdan mahrum bırakılması aile çiftçiliği olan fındık yetiştiriciliğini zora sokmuş, ailelerin başta gençleri olmak üzere önemli bir bölümü göç etmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle fındık yetiştiricileri dışarıdan gelecek mevsimlik işçiye muhtaçtır, muhtaç bırakılmıştır. Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu olarak taleplerimiz şunlardır: Çatışma ortamı kaldırılmalı, barış sağlanmalı, Doğu ve Güneydoğulu çiftçi ailelerinin kendi topraklarında geçinebilmelerini sağlayacak tarım politikaları derhal uygulanmalı, Bir aile çiftçiliği olan fındık tarımına yönelik fiyat politikaları değiştirilmeli, piyasayı düzenleyecek olan FİSKOBİRLİK ekonomik olarak desteklenmeli, yönetimlerinin demokratik seçilebilmeleri için yasal düzenlemeler yapılmalı, Fındık üreticisi çiftçilerin kendi topraklarında geçinebilmeleri garanti altına alınmalıdır.”
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yaş sebze ve meyve üretiminde AB standartlarını yakalamak amacıyla başlatılan 'İyi Tarım Uygulaması'nda sisteme geçen çiftçi sayısı 5 bini geçti. Bu kapsamda çiftçiler 236 farklı kritere uyarak, 1 milyon 166 bin dekar alanda üretim yapıyor. İyi tarım yapan üretici, perakendecilerle doğrudan anlaşma yaparak, ürününü sadece anlaşma yaptığı firmaya satabiliyor. İhracatçı şirketler de, ihraç edilecek meyve ve sebze çeşitlerinin uluslararası piyasa taleplerine uygun hale getirilmesiyle, ihracat yapacak firmanın daha geniş pazarlara ulaşmayı hedefliyor. Bu nedenle Türkiye’de ihracata yönelik üretimde İTU giderek yaygınlaşıyor. Geçtiğimiz ocak ayında İTU projesine aktif olarak katılan ilk zincir market olan Migros’un, ‘İyi Tarım İyi Gelecek’ sloganıyla başlattığı çalışmalardan 2 bin üreticiyle iyi tarım anlaşması yapan ve çiftçilerden sadece Migros’a ürün satma sözü alan Migros’taki hareketlilik sektörün diğer oyuncularını da İTU’ya yönlendiriyor.

DEĞERLENDİRME

Türkiye’de tarım ve hayvancılık can çekiyor. Tarımsal üretim geriliyor, çiftçiler giderek fakirleşiyor ya da çiftçiliği terk ediyor, tarım ürünleri açığını kapatmak için ithalat kapıları sonuna kadar açılıyor. AKP hükümeti, bitkisel ve hayvansal üretime destek verdiğini söylese de gerek Temmuz ayı gerekse de önceki aylar bu durumun tam tersine işaret ediyor. Son

dönemde hükümetin tarımsal destekleri, küçük ve orta ölçekli çiftçiler için değil büyük çiftliklere sahip yeni zenginler yaratmak yönünde oluyor. Küçük ve orta ölçekli işletmeler çöküyor, çiftçiler kendi toprağında sözleşmeli çiftçi olarak işçileşiyor. Küçük çiftçi ürününü borçla ekliyor, karşılığını alamıyor, kendi geçimini dahi sürdüremiyor. Çiftçinin üretiminin düşmesi ya da çiftçiliği terk etmesi, tüketiciyi etkiliyor, gıda ürünlerinin fiyatları yükseliyor. Yani hem çiftçi ürettiğinin karşılığını alamıyor hem de tüketici gıdayı pahalı alıyor.

Temmuz ayında tarım ve hayvancılık alanında şunlar oldu:

Tekel fabrikalarının özelleştirilmesinin bir sonucu olarak Batman ve Denizli’de tütün üreticileri, tütünden gelir elde edemedikleri için alternatif ürün ekimine yöneliyor.

GDO’lu 25 çeşit tarımsal ürünün üretimine izin verilmesiyle birlikte Nevşehir’de yeni buğday çeşitlerinin tanıtılması, GDO’lu ürünlerin yaygınlaştırılmaya başlanıldığına dair soruları akla getiriyor. GDO’lu ürünlerle endüstriyel tarım yaygınlaşıyor, çiftçinin tohumu elinden alınıyor. Domates üreticileri, son yıllarda domatese verilen düşük fiyatlar sebebiyle domates üretimini azaltırken, şimdi de ‘tata absoluta’ isimli, domates güvesi ile uğraşılıyor. Ürettiğiyle, kendi üretim giderlerini bile karşılamayan çiftçi güveyle nasıl baş edeceğini bilmiyor. Bu sebeplerle daha az domates ekmeyi tercih ediyor. Bu da domates fiyatlarının artacağı endişesini yaratıyor.

Hayvancılığa verilen desteklerin azaltılması ve köyde geçimini sağlayamayan köylünün hayvancılıkla uğraşmak istememesinin sonucu olarak Et Balık Kurumu’na et ithalat izni verilmişken, şimdi de özel sektöre ithalat izni verilmesi konusunda düzenleme yapıyor.

Tarım ve Köy İşleri Bakanı Mehdi Eker, yaptığı açıklamada kadınların ‘profesyonel çiftçi’ olmalarını destekleyeceklerini açıkladı. Kadınların çiftçiliği genelde eşlerine yardımcı olmak için yaptığı bir faaliyet olarak değerlendiren Eker’e sormak lazım, tarımsal üretimin yükünü en çok çeken zaten kadınlar değil midir?

ATO’nun Tarım Borçlarıyla ilgili açıkladığı raporunda tarımla ilgili önemli veriler yer almaktadır. Her yıl giderek daha da yoksullaşan çiftçi üretim maliyetlerini karşılayamadığı için bankalardan borç aldı. Ancak tarımsal desteklerin her yıl daha da azalması sebebiyle emeklerinin dahi karşılığını alamadılar. Üreticilerin üretim maliyetlerini ödeyememelerini fırsata çeviren Denizbank ve diğer bankalar, bu durumu bir fırsat olarak görüyor. İlk defa çiftçiyi ‘finansal hizmet müşterisi’ konumuna soktukları ile övünürlerken, tarımdaki paylarını arttırmak istediklerini dile getirmektedirler. Bankalar, çiftçinin üretim maliyetlerini karşılamak üzerinden arsa tapulu verdikleri kredilerle toprağına göz dikerken, şimdi verdikleri üretici kartlarla, çiftçilerin hasatlarına da el koymak istiyorlar. En son Denizbank, Konya’da MEDAŞ ile üreticilerin elektrik borçları konusunda bir anlaşma yaptı. Anlaşmaya göre, çiftçi borcunu ‘üretici kartı’yla ödeyebilecek, böylelikle direkt bankaya borçlanacak ve bankaya borcunu ödeyemezse, banka hasatına direkt el koyabilecek. Çünkü elde edilen hasat, zaten bankanın olmuş olacak. Ürettiği ürünün bile karşılığını alamayan çiftçinin böyle bir anlaşmaya girmesi, çiftçinin çaresizliğini gösterirken, bankaların her fırsatı kara dönüştürme isteğini ortaya koyuyor.

Çiftçilerin zor durumda olması ve tarımsal üretimin düşmesi en çok tüketiciyi etkileyecek, artan gıda fiyatları karşısında tüketici, gıdayı pahalıya alacak. Çiftçi emeğinin karşılığını alamadığı sürece tarımsal üretimde düşüş hızlanacak ve gıda fiyatları artacak.

Hasat zamanı mevsimlik işçiler yollarda hayatlarını kaybetmeye devam ediyor. Bu ayda birçok yerde, çalışmaya gelen mevsimlik tarım işçileri yollarda can verdi.

İyi tarım uygulamalarına 5 bin çiftçinin geçmesi, çiftçilerin işçileşmesinin giderek daha da çok yaygınlaştığını göstermektedir.

Referandumun tartışıldığı günlerde bazı bölgelerde çiftçiler, tarımsal desteklerinin azaltılması gerekçesiyle anayasa oylamasında ‘hayır’ oyu vereceklerini dile getirirken, anayasa paketinin oylanmasında ‘evet’ çıkması tarımı da etkileyecek. Tarımsal KİT’lerin özelleştirilmesinin önü açılacak.

SU

Suya erişim hakkı - susuzluk

- Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı Rüzgarlı (Bagilete) ve Boğazköy (Bagase) köyleri su kuyusunun kuruması üzerine susuzluk sorunuyla karşı karşıya kaldı. Muhtar Tayyar Turan, 22 Temmuz 2010 tarihinde su sıkıntısını dinlemek üzere köye gelen İl Genel Meclis Başkanı Salih Aktan'a su sorununu şöyle anlattı "Sondajla köye sağlanan içme suyu kuyusu da kurudu. Şebekeden bir damla su bile akıyor. Yaz günlerinde köye içme suyu sağlanmazsa köylülerin çoğu göç etmek zorunda kalacak. Su sorununu gerekli mercilere bildirdik. Şu anda hayvanların yararlandığı ve çok az akan bir kaynak suyunu ortak olarak kullanıyoruz Bu suyun temiz olmadığını bile bile içiyoruz. Bayanlar damla damla akan kaynak suyunu alabilmek için bakraç ve bidonlarla gece geç saatlere kadar nöbet tutuyor." Köylülerden Fatma Direk ise, "Susuzluğun yükünü biz kadınlar çekiyoruz. Çamaşır makineleri çalışmıyor. Evde temizlik yapamıyoruz. Bir an önce suyumuzu kavuşmak istiyoruz" dedi.
- Van Belediyesi Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü tarafından şimdiye kadar su hattı olmayan bazı sokaklara ilk kez hat çekilerek su verilmeye başlandı. Yıllardır suya erişemeyen Şerefiye Mahallesi Evin Sokak, Beyüzümü Mahallesi Sinan ve Cumali Sokak, Altın-tepe Mahallesi Leylak 1, 2 ve 3. Sokaklar ile Milli Eğitim Vakfı İlköğretim Okulu civarında bulunan sokaklarda yaşayanlar çalışmalarını yerinde inceleyen BDP'li Belediye Başkanı Bekir Kaya'ya yıllardır susuzluk çektiklerini ve ilk kez seslerinin duyulduğunu söylediler.
- Elazığ'da Eyüp Bağları sulama birliğinin TEDAŞ'a olan 23 Milyon borcu nedeniyle elektriği kesilince 30'a yakın köy arazisi susuz kaldı. Susuz kalan köyde binlerce ağaç kurudu.

Kentsel Su Hizmetlerinin Ticarileştirilmesi – Ön ödemeli sayaç uygulaması

- Niğde Belediyesi isteyen aboneye "Ön Ödemeli Su Sayacı" dönemini başlattı. Ön ödemeli sayaçların tüm dünyada kentsel su hizmetlerinin ticarileştirilmesinde temel bir adım olduğu biliniyor. Bir kamu hizmeti olarak kentsel su teminini ön ödemeye bağlanması parasız olmayanın satın alamadığı için su kullanamamasına neden oluyor. Bu uygulamanın hizmetin tamamen şirketler eliyle sürdürülmesinde de kolaylaştırıcı bir alt yapı sağladığı biliniyor. Niğde Belediyesi Baylan firmasıyla imzalanan protokolün ardından Elektromed firmasıyla da protokol imzalayarak uygulamaya geçti. Niğde Belediye Başkanı Faruk Akdoğan yaptığı açıklamada "Bu uygulamadaki amacımız özellikle mülk sahiplerinin mağduriyetini önlemektir" dedi.
- Sandıklı Belediyesi'nde "ön ödemeli sayaç" uygulamasına geçildi. Belediye "su sarfiyatının yönetilmesi", "yıllardır kullanıp Belediyeye ödeme yapmayan abonelerin önüne geçilmesi" gibi hedefleri olduğunu söyleyerek uygulamayı başlattı. Konuyla ilgili açıklama yapan Belediye Başkanı İsmail Elibol başlatılan uygulamanın hem belediyeye hem de abonelere kolaylıklar sağlayacağını savunurken; "...Belediye ve Sanjet A.Ş. olarak bizler borçlarını ödemeyen abonelerimizde su kesimlerine başladık. Abonelerimiz kullandığı suyun bedelini ödemediği takdirde zamanında ödeyen vatandaşlarımıza haksızlık etmiş oluyor. Bu haksızlığın önüne geçmeli ve yıllardır ödenmeyen paraları tahsil etmeliyiz" dedi.
- Ordu'da ön ödemeli elektronik kartlı su sayacı uygulaması 1 Temmuz 2010 tarihi itibarıyla başladı. Belediye uygulamaya geçiş için "eleman ve zaman tasarrufunun yanında ev sahipleri ile kiracılar arasında çıkan anlaşmazlıkları da sona erdirmek" olarak gerekçelerini açıkladı.

- Bartın'da 1 Ekim 2010 tarihinden sonra elektronik su sayacı kullanılmasına geçilmesi konusunda Belediye Meclisi karar aldı. Belediye Başkanı Cemal Akın konu ile ilgili yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Kademeli olarak bu sisteme geçilecek. Yeni yapılan binalar, kamu kurumları ve bozuk sayaçların değiştirilmesi ile belli bir süreçte bu uygulama yaygınlaştırılacak. Ayrıca belediyemize vadesi geçmiş su borcu olan abonelerimizin su sayaçlarını öncelikle ön ödemeli elektronik su sayacı ile değiştirmek şartıyla vadesi geçmiş borçları faizi ile birlikte altı eşit taksitle tahsil edilecek. Ön ödemeli elektronik su sayacı bağlatacak abonelerden de depozit ve bakım ücreti alınmayacak". Tüm Türkiye'de bu sisteme geçildiğini belirten Başkan Akın, su gelirlerinin belediye gelirlerinin büyük bir kısmını oluşturduğunu, belediye alacaklarının hızlı şekilde tahsilinin hizmetlere yansıtıldığını da iddia etti.
- Malatya Belediyesi, ön ödemeli sayaç uygulamasına başladı. Uygulama Malatyalılara "içme suyunda yüzde 30 indirim imkânı sağlayan yenilik" olarak sunuldu. Belediye Başkanı Ahmet Çakır, Akıllı Su Sayaçlarının işçi maliyetlerinde önemli tasarruflar sağladığını ve bu tasarrufların da yüzde 30 indirim olarak vatandaşlara yansıtıldığını söyledi. Çakır, "İsteyen vatandaşlarımız Akıllı Sayaç Uygulamasına geçebilecekken, isteyen vatandaşlarımız da mevcut mekanik saatle aboneliklerine devam edebileceklerdir" dedi. Çakır, isteyen vatandaşların Malatya Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü'ne dilekçeyle başvurarak, sayaç ücreti olarak 175 TL ve bu paranın 5 taksit halinde alınacağını, depozito ücreti alınmayacağını, özel sektör tarafından bu sayaçların getirilmesi halinde, vatandaşların dışarıdan da bu sayaçları alıp, uygulamadan faydalanabileceklerini söyledi.

Kentsel Su Hizmetlerinin Piyasalaştırılması – Taşeronlaştırma uygulaması

- İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ), 4,5 milyon su sayacının okunmasında 'bazı hataların meydana geldiğini, tespit edilen hatalar için gerekli düzeltmelerin yapıldığını' bildirdi. Temmuz ayı içinde sayaç okuma işini alan taşeron şirketin hatalı okumaları nedeniyle birçok aboneye çok yüksek meblağlarda fatura geldiği belirlenmişti. İSKİ'den yapılan açıklamaya göre, İstanbul'da 4,5 milyonu aşkın su sayacının bulunduğu ve her sayacın 30 günlük periyotlar halinde okunduğu ifade edilen açıklamada, işlemlerin aksamadan yapılması için ihale yoluyla hizmet alımının yapıldığı vurgulandı. Sayaçların özel firmalar tarafından okunmasının uzun yıllardan beri uygulanan bir yöntem olduğu kaydedilen açıklamada, abonelerin isteğine bağlı olarak, fazla ödenen miktarın gelecek ay kesilecek su faturasından düşüldüğü ya da para iadesi yapıldığı ifade edildi. İSKİ taşeronlaştırma uygulamasına toz kondurmazken faturalarını bankadan talimatla ödeyen ve kontrol etmeyen on binlerce insanın mağduriyeti konusunda ise hiçbir açıklama yapmadı.
- İstanbul Fatih'te oturan gazeteci Bilal Öylek, normal koşullarda her ay 10 TL ile 20 TL arasında su faturası öderken, Temmuz ayının ilk haftasında kendisine 557 TL'lik fatura gönderildi. Üstelik aynı faturada 491 TL'lik geçmiş dönem borcu görünüyordu. Öylek, İSKİ'den gelen faturaya itiraz etti. İtiraz üzerine bir ekip gelip, Öylek'in su saatini yeniden okudu ve yeni bir faturalandırma yapıldı. Yeni faturada Öylek'in 557 TL olan borcu 13 TL olarak düzeltildi. Geçmiş dönem borcunun hiç olmadığı belirtildi. İSKİ ise sayaç okuma işinin taşeron firmalara verildiğini ve hatalı yüksek meblağlı faturaların yanlış sayaç okumaktan kaynaklandığını belirterek, "Kendisine hatalı/yüksek meblağlı fatura gönderildiğini düşünen vatandaş itirazda bulunsun. Varsa bir yanlış düzeltilir ve fazladan alınan para geri ödenir" açıklaması yaptı.

Hidroelektrik Santraller - sermaye cephesi

- Akfen Holding'in yönetim kurulu başkanı Hamdi Akın yaptığı açıklamada Akfen Holding'in 615 milyon euro'luk yatırımla 19 hidroelektrik santrali (HES) inşaatını aynı anda yapan tek firma olduğunu söyledi. HES'ler için iki farklı kaynak yarattıklarını ve ilki için beş bankadan 167 milyon euro, ikincisi için ise 138 milyon euro kredi kullandıklarını belirten Akın, özkaynaklarla birlikte 615 milyon euro'luk bu yatırım sonucu oluşturmayı planladıkları 19 santralin yılda toplam 1.1 milyar kilovatsaat üretim, 55 milyon euro ciro yapacağını söyledi. Akın, bu 19 HES'in dışında iki santral daha yapacaklarını, böylece toplam sayıları 21'e ulaşacak olan HES'lerden yılda 110 milyon euro'luk gelir elde edeceklerini anlattı. Akın bu alana yönelme gerekçelerini de şöyle açıkladı "Kamu, HES ve rüzgârdan elde edilen elektriğe alım garantisi veriyor. O nedenle diğer üretim şekilleriyle ilgilenmiyoruz. Ayrıca üretimin dışına da çıkmayı planlamıyoruz. Dağıtım ihalelerini inceledik ve takip ettik. Çok pahalı. Ayrıca mevzuatta, sözleşmelerde oldukça fazla gri nokta var. Almayan bir, alan bin pişman. O nedenle girmeyi düşünmüyoruz."
- Trabzon Akocak Hidroelektrik Santrali'nde (HES) üretim başladı. Akenerji Genel Müdürü Ahmet Ümit Danışman, 4 yıldır "yenilenebilir enerji" yatırımlarına ağırlık verdiklerini, Trabzon'da, Araklı-Karadere havzasının orta kısmında inşa edilen santralin 124 milyon dolara mal olduğunu, bu yıl içinde farklı bölgelerde toplam kurulu gücü yaklaşık 205 MW olan 4 HES'i daha devreye almayı planladıklarını açıkladı.
- Daha önce HES şirketlerinin köylülere dönük saldırılarıyla gündeme gelen Giresun Çanakçı Vadisi'nde, yapımı devam eden ve projelendirilen hidroelektrik santralleri içerisinde hizmete giren ilk hidroelektrik santrali olan Karamanlar HES'in saatte 1500 kilovatt elektrik enerjisi üreteceği açıklandı. Köylülerin HES projelerine karşı mücadele yürüttüğü Çanakçı'da üretime başlayan Karamanlar HES'in Yönetim Kurulu Başkanı Osman Katırcıoğlu, "2009'un mart ayında başlayan HES inşaatımız 6.5 milyon Türk Lirası'na mal oldu. Bunun yüzde 50'si Karabörk, Çanakçı ve Görele yöresinde gerek işçi gerekse malzeme alımlarında, yüzde 35'i Trabzon ve Ankara bölgesinde çeşitli işler için ve yüzde 20'lik kısmı ise ithal malzeme alımları nedeniyle yurtdışına harcandı. HES'in inşaatı sırasında yaklaşık 100 kişi aylarca çalıştı. Tamamlanmasının ardından ise 10 kişi daimi olarak yöreden çalışmaya devam edecektir" dedi. Karamanlar HES'in açılışına katılan AK Parti Giresun Milletvekili Hacı Hasan Sönmez ise HES'e karşı gösterilen reaksiyonların bilgi eksikliğinden kaynaklandığını ileri sürdü. Milletvekili Sönmez, "HES'lere karşı bir reaksiyon var. Bu halkımızı bilgilendirmekten kaynaklanıyor. HES 'Boşa akan suyu elektrik enerjisine çevir ve kullan' demektir" dedi. HES'lerin yarattığı doğa yıkımına ve akarsuların şirketlere satışına karşı direnenlere karşı sürekli dile getirilen HES'ler enerji bağımlılığını azaltacak söylemini tekrarlayan Sönmez, "Bugün kullandığımız elektriğin yüzde 75'ini döviz ödeyerek dışarıdan alıyorsak ortada bir sorun var demektir. Biz bu sorunu çözmeye çalışıyoruz. Bu sorunu dışa bağımlılığımız azaltarak çözeceğiz" dedi.
- Akbank, Türkerler Holding'e yenilenebilir enerji üretimi alanında hidroelektrik santral yapımı için, 101 milyon dolarlık kredi verdi. Krediler, Ardahan'da Kura nehri üzerinde yapımına başlanan Kayabeyi Barajı ve Akıncı Hidroelektrik santrali projesi ile Artvin Murgul deresi üzerinde yapımına başlanan Yayla Hidroelektrik santrali projesinin finansmanında kullanılacak. Törende konuşan Enerji Bakanı Yıldız, böyle bir finansman anlaşmasının global bir krizin etkisinin sürdüğü ortamda yenilenebilir enerji kaynaklarına dönük olmasının memnuniyet verici olduğunu dile getirdi. Yıldız, yenilenebilir enerji kaynaklarını destekleyen yapının nükleer enerjiyi de desteklemesi gerektiğini söyledi.

- Bursa Doğancı Barajı havzası üzerinde kurulan ve 42 milyon liraya mal olan hidroelektrik santrallerinin 2010 sonunda elektrik üretmeye başlayacağı bildirildi.
- Karaman sınırları içinde yer alan ve İçtaş Holding bünyesindeki Cenay Elektrik Üretim İnşaat Ltd. Şti. tarafından yap-işlet-devret modeli ile tesisine yaklaşık 2 yıl önce başlanan Damlapınar Hidroelektrik Santrali, üretime başladı. Konuyla ilgili olarak Enerji Bir-Sen İl Temsilcisi Fahrettin Özmen yaptığı açıklamada şunları söyledi: “5–8 Temmuz 2010 tarihleri arasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Kabul Heyeti tarafından geçici kabul çalışmaları yapılan santral, 2 adet 8,212 (Toplam 16,424) MegaWatt elektrik enerjisi üretim kapasitesine sahip. Damlapınar Hidroelektrik Santrali, ürettiği elektrik enerjisini 33 kV Enerji Nakil Hattı ile TEİAŞ (Türkiye Elektrik İletim A.Ş.) tarafından merkeze bağlı Bucakkışla köyünde yaptırılan Kepezkaya Havza Trafo Merkezine aktaracak, oradan da yükseltici güç trafosu ile 154 kV gerilim bazında Karaman-Çumra Enerji İletim Hattına yapılan bağlantı ile Ulusal Elektrik Enterkonnekte Sistemine aktaracaktır. İçtaş Holding tarafından Bucakkışla Köyü sınırları içerisinde tesisine hâlen devam edilen Kepezkaya HES'in de (Yaklaşık 29 MW) Temmuz 2010 sonuna kadar işletmeye açılması firma yetkilileri tarafından hedeflenmektedir” dedi.
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, “artan ihtiyaca cevap verebilmesi” gerekçesiyle Yuvacık Barajı ile arıtma tesisi arasındaki kot farkından yararlanılarak enerji üretmek için bir 'kanal tipi hidroelektrik santrali' kuracağını açıkladı. Halen elinde elektrik üretim lisansı bulunması nedeniyle işletmesini Büyükşehir Belediyesi'nin iştiraki olan İZAYDAŞ gerçekleştirecek. Yıllık 10 milyon kilowatt civarında elektrik üretmesi hedeflenen bu yatırımın ihalesi kısa süre içinde yapılacak. Sözleşme yapıldıktan sonra tesis 18 ay içinde devreye alınacak.
- Sakarya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi (ADASU) ile Sakarya Nehri üzerine kurulması planlanan Hidroelektrik Santrali (HES) Projesi ihalesini kazanan Milenyum Yapı İnşaat arasında protokol imzalandı. ADASU Genel Müdürü Rüstem Keleş, santralin 540 günde teslim edileceğini söyledi. İhale sözleşmesini imzaladıkları projenin ‘ADASU A.Ş'nin yüzakı’ olduğunu ifade eden Keleş, “Bu proje ADASU'nun tükettiği enerjiyi üretecek ve ADASU'ya çok önemli maddi imkânlar sağlayacak olan bir projedir. İnşallah sözleşmesini imzaladığımız bu proje verilen tarihte bitirilir ve açılışını büyük bir heyecanla yaparız. Kanuni olarak 540 günlük süre içinde çalışmanın tamamlanmasını bekliyoruz” şeklinde konuştu.
- Özaltın Holding, kendileri tarafından Bingöl Yayladere ilçesinde yapılan Özlüce Barajı, Kiğı ilçesinde yapımı devam eden Kiğı Hidroelektrik Santrali (HES) ve yine Kiğı ilçe sınırlarında yapımı süren Yedisu Barajı inşaatları ile yüzlerce işsiz ve vasıfsız kişileri meslek sahibi yaptıklarını iddia etti. Özaltın Holding firması Proje Müdürü Kazım Demir, " Bu barajda bin 500 kişi çalışıyor. Bunlardan 700'ü Bingöllü. Ayrıca Yedisu Barajı'nda da 200 çalışmamız var ve burada da 50 civarında Bingöllü genç çalışıyor Bunun yanında Bingöl ilinde birçok hizmetimiz oldu. Özellikle kış mevsiminde kar nedeniyle kapanan yollar, bizim araçların katkısıyla ulaşım açılıyor. Yine yatırım konusunda büyük katkılar sunuyoruz. Bingöl'e hizmet yaptığımız için de çok mutluyuz" dedi. Kiğı HES Barajı'nın tamamlanması halinde yılda 500 milyon kilovat enerji üretimi yapılacağını belirten Demir, bu barajın 2014 yılında tamamlanacağını söyledi. Demir "Kiğı HES Barajı'nda 14 bin metre enerji tüneli var. Şu anda tek bir tünel kaldı. 8.5 kilometre uzunluğunda olan bu son tünel, 2010 yılı sonuna kadar tamamlanacaktır. Yine yapımına 2009 yılında başlanan Yedisu Barajı dolgu işleri 2010 yılı sonuna kadar tamamlanacak. Bu baraj da yap işlet modeliyle yapılıyor. 2011 yılı ortasında da enerji üretimi yapılacaktır. Bu barajımızda da yılda 60 milyon kilovat enerji üretimi yapılacaktır" şeklinde konuştu.

- Mersin'in Tarsus ilçesine bağlı Boğazpınar köyü Kadıncık çayı Karageçit mevkinde yapımı tamamlanan ve ulusal ağa yılda 44 milyon kilovat elektrik sağlayacak olan Gök Hidroelektrik Santrali, elektrik üretimine başladı. Karadeniz Teknik Mühendislik (KTM) A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Halil Gök, 'ülkenin enerji ihtiyacına katkıda bulunmak amacıyla yeni yatırımlara devam edeceklerini' söyledi. Kadıncık Çayı üzerinde kurdukları 10,3 megawattlık santralin 49 yıllığına 'yap-işlet-devret' modeli ile ihalesinin DSİ Genel Müdürlüğünce yapıldığını ve 31 Aralık 2007 tarihinde Enerji Piyasası Denetleme Kurumundan lisansın alındığını belirten Gök, Karageçit mevkinde kurulan 10.3 mgw gücündeki Gök Hidroelektrik Santralinin maliyetinin 16 milyon doları geçtiğini söyledi. Hidroelektrik santrali binasının duvarına "Su akar, Türk yapar" yazdırdıklarını belirten Gök, "Ülkemizin enerji ihtiyacına katkı sağlamaya devam edeceğiz" dedi.
- Bursa'da Susurluk ve Sakarya havzaları üzerine 16 adet hidroelektrik santrali kurulacağı ve santraller devreye girdiğinde yılda 12 milyon watt elektrik üretileceği açıklandı. Susurluk havzası üzerinde 11, Sakarya havzasında ise 5 tane hidroelektrik santrali yapılması planlanıyor. Havza üzerindeki Uluabat enerji tüneli ve santrali, Egemen regülatörü ve santrali projesi inşaat halinde olduğu, Devecikonağı, Kızılkayası barajları ve santral projeleri ile Sedef santrali için de su kullanım anlaşmalarının yapıldığı açıklandı. Akdere, Selçuk, Cevizdibi regülatörler ve santral projelerinin fizibilite raporlarının incelendiği, Gözede 2. projesinin ise revize fizibilite raporunun hazırlandığı kaydedildi. Ağaçhisar ve Deliballılar projelerinin fizibilite raporları da hazırlanmış durumda. Boğazköy santrali projesinin EPDK'dan üretim lisansı alma ve su kullanım anlaşması yapılması için görüşme aşamasında olduğu, Devlet Su İşleri'nin projesi olan Yahyaköy regülatörü ve santralinin ise master planı raporunun hazırlandığı öğrenildi. Sakarya havzası üzerinde de 5 adet santral açılacak. Bunlardan Suluköy projesinde su kullanım anlaşması yapılırken, santrali kuracak firma inşaatı hazırlanıyor. Tüfekçioğlu projesine de EPDK'dan üretim lisansı alınacak. Su kullanım anlaşması yapılan Oylat projesi ise şu anda hazırlık aşamasında. Akdere ve Göksu santralleri projelerinin fizibilite raporlarının incelenmesi sürüyor.

Hidroelektrik Santraller – etkileri/mücadeleler/kazanımlar

- Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Rize'de yapımları devam etmekte olan Hidroelektrik Santrali (HES) inşaatlarında yapılan proje izleme ve kontrol çalışmalarında uygunsuzluklar tespit edildi. Faaliyette olan tüm firmaların çalışmalarında eksikliklerin olduğu tespit edildi. Yapılan tespitlerde su iletim kanallarının, tünel ve cebri boruların geçtiği alanlarda yapılan hafriyatların eğimli arazilerden gelişigüzel bırakılması nedeniyle ormanlık alanlarda tahribat oluşturulduğu, dere yataklarının doldurularak akış rejiminin etkilendiği tespit edildi. Öte yandan gerekli tedbirler alınmadığı için çevre kirliliği olduğu, işletmeye geçmiş tesislerde dere yatağına bırakılacak biyolojik ihtiyaç duyulan suyun yetersiz, balık geçişleri için ise uygun yapılmadığı anlaşıldı. Bu nedenlerle faaliyeti devam eden 15 HES firmasına 513 bin TL para cezası kesildi.
- Rize'nin İkizdere ilçesinde bir süre önce yapımı tamamlanarak deneme amaçlı üretime geçirilen Cevizlik Hidroelektrik Santrali (HES), kurulduğu alan üzerindeki dereyi kurutmaya başladı. İkizdere Vadisi, endemik bitki ve canlı çeşidi açısından dünyanın en önemli 200 vadisi arasında gösteriliyor. Sanko firması vadide yaklaşık dört yıl önce 95 megavat kurulu gücünde HES yapımı için çalışma başlatmıştı. Vadide 20'yi aşkın HES'in daha yapılmasının planlandığı, planlanan projeler gerçekleştiğinde suyun 55 kilometre boyunca tünele alınacağını belirten yöre halkı, İkizdere'nin tamamen kurumamasından endişe ediyor. Derelerin Kardeşliği Platformu Dönem Sözcüsü Ömer

Şan, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu'na göre Cevizlik HES için can suyu miktarının 150 metreküp olarak belirlendiğini hatırlattı. Konuyla ilgili olarak açtıkları davada idare mahkemesinin metreküp miktarını 500'e çıkardığını belirtti. Santralin deneme üretimine geçmesinin ardından 8 kilometrelik derenin kurumaya başladığını söyleyen Şan, "Dereye firmanın taahhüt ettiği gibi saniyede 2 bin 800 metreküp su bırakılmıyor. Bırakılan su en fazla 500 metreküptür. Derenin kuruması, yaşamı ve bölge iklimini de olumsuz etkiliyor" dedi.

- Gümüşhane'nin Kürtün ilçesi Günyüzü köylüleri, Akköy-1 Hidroelektrik Santrali'nde üretilen elektriğin 3 kilometre boyunca kontrolsüz olarak şalt sahasına iletilindiğini ve bu konuda tedbir alınması gerektiğini söyledi. Köy muhtarı Rıfat Kaval, köyün hemen girişinde Kolin firması tarafından yaptırılan Akköy-1 HES'ten 3 farklı kontrolsüz hattın geçtiğini, 3 kilometre uzunluğundaki bu hattın insan sağlığını etkilediğini söyledi. Kaval yaptığı açıklamada, kontrolsüz elektrik hattının buradan geçmemesi için kapalı kablo tüneline alınması talebi ile ilgili yerlere dilekçe verdiğini fakat bugüne kadar konuyla kimsenin ilgilenmediğini ifade etti.
- Ermenek'te yapımı devam eden Hidroelektrik Santrali Baraj Gölü'nün altında kalacak olan köylülere ait arazilerin, kamulaştırma işlemlerinin tamamlanabilmesi için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Ermenek Asliye Hukuk Mahkemesi'ne dava açıldı. İlçeye bağlı Çavuş köyü Muhtarı Hasan Altunay, köylerinin ve tarım arazilerinin Ermenek HES Baraj Gölü altında kaldığını söyledi. Köylerinin ilçenin en verimli tarım arazilerine sahip olduğunu ve kendilerinin de çiftçilikle geçindiklerini ifade eden Altunay, şunları kaydetti: "Ermenek'in sebze ve meyve ihtiyacı tamamen Çavuş köyünden karşılanırdı. Köylümüz çiftçilikten başka bir iş bilmez. 2005 yılında kamulaştırma çalışmaları başladığında bize çok komik paralar teklif ettiler. DSİ'nin bize teklif ettiği paraları bizler 2-3 senede o topraklardan kazanıyorduk. Biz itiraz ettik mahkemeye verdik. DSİ de bizleri mahkemeye verdi. Bu dava sürüp geliyor. Bizler avukat tuttuk. Avukat davamızı takip ediyor. Bize önceden de tebligatlar yapıldı. Gerekli itirazlarımızı yaptık. Şimdi araziler su altında. Birçok kişi başka şehirlere göç etmek zorunda kaldı. Zaten ilçede aynı şartları taşıyan toprakları para ile bulup satın almak da mümkün değil."
- Rize İdare Mahkemesi'nin, Unesco'nun, 'Dünya Biyosfer Rezerv Alanı' ilan ettiği Artvin'in Borçka İlçesi'ndeki Camili Vadisi'nde yapımı planlanan Düzenli HES projesi için verdiği yürütmeyi durdurma kararının ardından, bölgede yapılan bilirkişi incelemesi sonrası hazırlanan rapor da kamuoyuna açıklandı. 12 sayfalık rapora göre yapılması planlanan HES projelerinin kamu yararı başta olmak üzere imar mevzuatına, planlama tekniklerine ve plan bütünlüğüne uygun olmadığı belirtildi. Camili Vadisi'nde Gülkar Enerji şirketi tarafından yapımı planlanan 5.05 megavat kurulu gücündeki Düzenli Regülatörü ve HES projesi için Rize İdare Mahkemesi'nin verdiği 'yürütmeyi durdurma' kararının ardından bölgede Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyesi Prof.Dr. Cengiz Acar, KTÜ Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Yrd.Doç.Dr. Osman Üçüncü, KTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Dr. Ersin Türk'den oluşan bilirkişi heyeti inceleme yaptı. Bilirkişi raporunda Camili Vadisi'nin Doğu Karadeniz'deki kaynak değerleri yönünden oldukça zengin ve çok sayıda doğal alanlara sahip önemli vadilerden biri olduğu; ekolojik, biyolojik ve peyzaj değerleri açısından önemli bir alan olduğu vurgulandı.
- Erzurum'da HES'lerin yapımına karşı direnen Tortum'un Serdarlı beldesinde, Başbağı ve Aşağı Katıklı köylerinden geçen Ödük Çayı üzerine yapılacak olan HES projesinin yüklenici firmasına ait araçların geçişine izin vermeyen köylüler ile çalışanlar arasında tartışma çıktı. Sözlü tartışma, kısa süre içerisinde yumruklu

kavgaya dönüştü. Tortum İlçe Jandarma Komutanlığı'na bağlı ekiplerin müdahale ettiği olaylarda, 2 kişi yaralanırken, 1 kişi de gözaltına alındı. 9 Temmuz'da Erzurumlular bölgeye yapılacak üç yeni HES yüzünden protesto yürüyüşü düzenledi. Açılan davalar sonuçlanmamasına rağmen müteahhitler iş makineleri getirerek bölgede çalışma başlatınca Erzurumlular ayaklandı. İş makinesi önüne yatan köylüler "suyumuza dokunmayın" dedi. Bölgeye getirilen iş makineleri halkın tapulu arazilerine girdi. Ağaçlar ve su kanalları tahrip edildi.

- Rize'nin İkizdere Vadisi'nde inşaatı süren Selin 1-2 Hidroelektrik Santrali'nin (HES) projeye uygun olup olmadığının, bölgeye geri dönüşümsüz zararlar verip vermediğinin belirlenmesi için bilirkişi heyeti incelemesi sırasında, HES sahasına gelen yöre halkı, açtıkları pankartlarla inşaatların iptalini istedi.
- Erzurum'un İspir ilçesinde Aksu Vadisi'nde Hidroelektrik Santralleri'nin (HES) yapımı protesto edildi. Aksu Vadisi'nde yapımı devam eden HES inşaatı alanına yürüyen İspir Aksu Vadisini Koruma Derneği ve Karadeniz İsyandadır Platformu (KİP) üyeleri, burada basın açıklaması yaptı. Basın açıklamasını okuyan Dernek Başkanı Hanifi Aksu, HES inşaatını üstlenen şirket yetkililerine, çalışmalarını durdurma çağrısında bulundu. Basın açıklamasının ardından, yöreye özgü olan ve suya yaklaşanları cezalandırdığına inanılan 'boldoros' denilen su canavarı maskelerini takan göstericiler, ayrıca temsili HES inşaatını üstlenen firma yetkililerine ayakkabı fırlatma eylemi yaptı.
- Antalya'nın Korkuteli ilçesi Sülekler köyünde, ölçüm yapmak üzere köye gelen, Değirmen Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret AŞ teknik personeli ile köylüler arasında tartışma ve arbede yaşandı. Görevlilerin şikâyeti üzerine Köy Muhtarı Kerim Doğan, azalar Orhan Günay, Erhan Çıragöz, Ünal Yalçın ve Ahmet Horzum ile Sülekler Sulama Kooperatifi Başkanı Durmuş Ünver ifade vermek üzere jandarma karakoluna çağrıldılar. Köy Muhtarı Kerim Doğan, kendilerinin de davacı olacaklarını belirterek, dere kuruyunca tarım alanlarının susuz kalacağını ve köyün de ortadan kalkacağını söyledi. Köylülerin geçim kaynağının sebze ve meyvecilik olduğunu kaydeden Doğan, “Köyümüzde hidroelektrik santral istemiyoruz. Bize elektrik değil, su lazım” dedi. Kerim Doğan, santral kurulmak istenilen Azap Mevkisi'nin köye uzaklığının 6, çayın çıktığı yerden Korkuteli barajına uzaklığının ise 17 kilometre olduğunu, çayın Korkuteli bölgesinin tek su kaynağı olduğunu belirtti. Yargıya yansıyan HES projesi için şirket yetkililerinin çalışma yapmakta ısrar etmesi üzerine çıkan arbedede 73 yaşındaki Murat Günay ve 24 yaşındaki torunu Ahmet Doğan jandarma tarafından tartaklandı. Korkuteli Cumhuriyet Savcılığı'na yansıyan olayın ardından yüzlerce köylü Adliye binası önünde toplandı. Meyve bahçelerine ve çevreye zara vereceği gerekçesiyle köylerinde hidroelektrik santralinin kurulmasına karşı direnmeye devam edeceklerini söyleyen köylülere yaşanan gerginlikle ilgili bilgi veren Muhtar Kerim Doğan, yaşanan arbedede kayınpederi ve oğlunun darp edildiğini söyledi. Olayın ardından şirket yetkililerinden birisinin kaçtığını, diğer ikisinin de Jandarma tarafından bölgeden uzaklaştırıldığını anlatan Doğan, “Yetkililer, ‘bu iş büyümesin köylüyü durdur’ diyorlar. Köyümüzün 2 bini aşkın nüfusu var nasıl durdurayım? Santral kurulmaması için dava açtık. Dava sonuçlanana kadar nasıl çalışma yapılıyor? Mücadelemiz sonuna devam edecek. Burada 6 bin dönüm bahçe tesisi veya boş arazi etkilenecek. Bu su, köyde 6 bin dönüm araziye ve Korkuteli merkezini dâhil besliyor” dedi.
- Sakarya-Düzce sınırlarındaki Sağlamsu ve Emeksiz mevkisinden başlayıp, Sakarya'nın Hendek ilçesine bağlı köyleri dolaşan ve yine Düzce'nin Gölyaka ilçesindeki Efteni Gölü'ne dökülen Aksu Deresi'nin üzerine yapılması düşünülen HES'e karşı çıkan 28 köy halkını temsilen yaklaşık 150 kişilik grup, Adliye binası

önünde açıklama yaptı. Grup adına konuşan Tayfun Habicoğlu, "Yıllardır yaşadığımız coğrafyaların hayat damarları olan derelerimize sahip çıkarken, ormanlarımıza, bitkilerimize, çiçeklerimize, içme ve kullanma suyuymuza, toprağımıza ve geleceğimize sahip çıktığımız için bölgemizde yapımına başlanılan Aksu HES'e karşı çıkıyoruz" diye konuştu. Basın açıklamasının ardından, grubun avukatı Çevre ve Orman Bakanlığınca 2007 yılında alınan 'ÇED Raporu gerekli değildir" kararının iptali için Sakarya Bölge İdare Mahkemesine başvurdu.

- Rize'nin Küçükçayır Köyü'nde yapımı planlanan HES projesi için düzenlenen Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) sürecine halkın katılımı toplantısı sırasında santrallere karşı çıkan köylüler ile enerji şirketinin her yıl köye 25 bin dolar katkı sağlayacağını öne sürerek destek çıkan köylüler arasında tartışma yaşandı. Santral inşaatı sırasında arazisine giden köprü'nün yıkılmasına tepki gösteren 70 yaşındaki Havva Türüt, sopayla santrale destek çıkan köy muhtarına saldırdı. Toplantı sırasında salona gelen ve santral regülatörünün kurulduğu bölgedeki arazisinin kamulaştırılarak alındığını anlatan Reşit Türüt, "Arazi üzerinde 50 bin lira vererek yaptırdığım köprü vardı. Buradan karşıdaki arazilerime geçiyordum. Arazimi kamulaştırdılar ancak köprüyü muaf tuttular. Enerji şirketi bana sormadan köprüyü yıktı. Benim 70 yaşındaki annem tepeleri dolaşarak sırtında çay taşımak zorunda kaldı. Bunun hesabını kim verecek?" dedi. Derelerin Kardeşliği Platformu Dönem Sözcüsü Ömer Şan, toplantıda daha önce REDAŞ Enerji olan şirketin adını Ambarlık Elektrik Üretim A.Ş. olarak değiştirerek, yüzde 98 hissesini İspanyol enerji şirketine sattığını öne sürdü. Şan, "Firmanın daha öncede santral inşaatına karşı çıkılmaması ve köylülerin ikna edilmesi karşılığında 49 yıllığına her yıl 25 bin dolar ödemeyi taahhüt ettiğine dair karşılıklı imza altına alınmış bir belgesi ortaya çıkmıştı. HES inşaatları ile vatandaşların yaşam alanlarına müdahale ediliyor, sular tünellere alınarak dereler kurutuluyor" dedi.
- Rize Senoz Buzlupınar Köyü'nde yapımı planlanan Kayalar Regülatörü ve HES projesiyle ilgili olarak, vatandaşların bilgilendirilmesi için Madenli beldesindeki bir düğün salonunda "ÇED Sürecine Halkın Katılımı ve Bilgilendirilmesi" toplantısı düzenlendi. Toplantının yapıldığı sırada Ahmet Ali Kok, toplantının yasal olmadığını iddia ederek, şunları söyledi: "Bize sunduğunuz bu proje daha önce mahkemece durdurulan HES projesinin üzerinde ufak tefek değişiklik yapılmış halidir. Bu proje, 26 Kasım 2007 tarihli 'ÇED gerekli değildir' onayı ile işlemleri tamamlanarak, hatta ilgili şirketçe bölgede iş başı yapıp bir iki günlük çalışmadan sonra vatandaşın müdahalesi ile çalışması fiilen durdurulan, mahkeme konusu edilip Rize İdare Mahkemesi'nin, 11 Aralık 2009'da oy birliği ile yürütmeyi durdurma kararı verdiği, henüz mahkeme süreci tamamlanmamış bir projedir" dedi. Toplantı salonunun neredeyse tamamı protesto sonrası boşaltıldı. Toplantı salonunun dışında da Senozlular eylem yaptı.
- Doğu Karadeniz'de yapılmakta olan hidroelektrik santralleri (HES), Artvin'in Ardanuç ilçesinde düzenlenen mitingle protesto edildi. Artvin Derelerin Kardeşliği Platformu'nca düzenlenen mitinge katılan platform üyeleri ve vatandaşlar, Uğur Mumcu Caddesi'nde toplanarak, ellerinde HES'leri eleştiren döviz ve pankartlarla Sahil Caddesi'ne kadar yürüdü. Burada Ardanuç Dereleri Platformu adına bir konuşma yapan Elyese Uygun, dereleri kimseye vermeyeceklerini belirtti. HES'leri protesto eden sloganların atıldığı mitinge Rize, Fındıklı, Çayeli, Tortum, Hopa Kemalpaşa, Murgul, Şavşat Papart, Ardanuç Derelerin Kardeşliği Platformu üyeleri, Yeşil Artvin Derneği üyelerinin de bulunduğu kalabalık bir grup katıldı.
- Artvin'in Ardanuç ilçesinde Derelerin Kardeşliği Platformu öncülüğünde düzenlenen 'HES'lere Hayır' mitinginin ardından, mitingden dönen platform üyeleri Borçka'daki

HES inşaatı yakınlarında HES çalışanlarının silahlı saldırısına uğradı. Mitingden dönen HES karşıtları, Düzköy mevkiinde yapım çalışmaları devam eden HES inşaatı yakınlarında durarak, bölgede inceleme yapmak istedi. Güneş İnşaat firmasına ait olduğu belirtilen şantiye civarında bir süre inşaatteki işçilerle çalışma koşullarını konuşarak, inşaat hakkında bilgi alan ziyaretçiler, bu sırada bir araçtan iki kişinin 'Niye geldiniz buraya?' çıkışıyla karşılaştı. HES karşıtları, incelemelerde bulunmak istediklerini belirtince, bu kişiler silah çekerek kalabalığın üzerine doğrulttular. Silah çekenlerden birinin muhtar olduğu belirtildi. Derelerin Kardeşliği Platformu sözcüsü Mehmet Gürkan daha önce de Giresun Çanakçı Vadisi'nde benzer saldırıların olduğunu hatırlatırken "Bu son saldırı HES şirketlerinin gerçek yüzünü ortaya çıkarmıştır. HES firmaları halkın seçtiği muhtarları çeşitli argümanlar vaat ederek kandırmakta, halkının karşısına geçecek duruma düşmelerine neden olmakta, halkın seçtiği muhtarlar halka silah çekecek duruma getirmektedirler" dedi.

- Erzurum Ödük Çayı üzerine kurulacak 3 Hidro Elektrik Santrali'ne (HES) karşı tepkiler sürerken 10 Ağustos 2010 tarihinde bilirkişiler tarafından inceleme yapılacağı bildirildi. HES'lere karşı direnişlerini sürdüren belde sakinleri mahkemenin hala devam etmesine rağmen firma yetkililerinin "Acele Kamulaştırma Kararı" alarak halkın tek geçim kaynağı olan arazilerine zarar verdiklerini belirttiler. 2010 Ocak ayı içerisinde Tortum'a bağlı Serdarlı beldesinde HES protestosu sırasında görevli hakimın üzerlerine araç sürdüğü iddiasıyla hakimın içerisinde bulunduğu aracı taşıyarak, camını kıran ve daha sonra tutuklanan 5 kişi tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.
- Eskişehir Gürleyik'te kurulması planlanan hidroelektrik santrale 'SİT' engeli geldi. Gürleyik Köyü Doğal ve Tarihi Varlıkları Koruma Derneği öncülüğünde bölgede HES bilgilendirme toplantıları yapılmıştı. Dernekle birlikte sürdürülen çalışmalar sonucu daha önce Kültür ve Turizm Bakanlığı uzmanlarının yaptığı incelemeler sonucunda köyde bulunan bazı bölgeler tescil edilerek koruma altına alınmış, bu bölgelerin 1. dereceden arkeolojik SİT alanı olduğu ilan edilmişti. Osman Gazi Üniversitesi'nden Doç. Dr. Atilla Ocak tarafından yapılan araştırmalarda Gürleyik köyünde 31'i endemik olan, 331 çeşit bitki bulundu. Dernek Başkanı Gürsoy, "Bu bölgeye hidroelektrik santral kurulmasının mümkün değildir." dedi.
- Rize'nin İkizdere Vadisi'nde inşaatı süren Selin 1-2 Hidroelektrik Santrali'nin (HES) projeye uygun olup olmadığının, bölgeye geri dönüşümsüz zararlar verip vermediğinin belirlenmesi için bilirkişi heyeti inceleme yaptı. İnceleme sırasında HES sahasına gelen bazı vatandaşlar, açtıkları pankartlarla inşaatların iptalini istedi.
- Kastamonu Loç Vadisi'nde Ümran Boru iştiraki Orya Enerji A.Ş. (26 Temmuz) inşaat çalışmalarına başlamak istedi, vadide kamp kurup nöbet tutan köylülerle karşılaşınca jandarmayı çağırdı. 28 Temmuz'da Taksim'de Kastamonu'nun Cide ilçesi Loç Vadisi'nde yapılması planlanan HES projesini protesto eden Loç Vadisi Koruma Platformu, projeyi gerçekleştiren Ümran Boru şirketine "dur" dedi. Taksim'deki basın açıklamasına yapan Erdinç Ay şöyle konuştu: "Ümran Boru tamamen hukuksuz bir biçimde iş makineleriyle vadimizi, yaşam alanlarımızı talan etmeye, ağaçlarımızı kesmeye başladı. Bir yandan da rant alanı haline getirilen derelerimizdeki suları 4 bin 800 metre boyunca taşımak için 3,55 metre çapındaki boruları topraklarımıza döşeyecek. Bunun için tapulu tarlalarımıza, bizleri korkutup sindirerek el koymak istemektedir. Bu durum da devletin ve şirketlerin halkı yok saydığını gözler önüne seriyor." Cide'deki dört köyden halkın, yaşam alanlarını korumak için günlerdir şantiye alanında çadır kurarak nöbet beklediğini söyleyen Ay, Loç Vadisi halkının kararlı tutumları sonucu firmanın çalışmalarına iki gün ara vermek zorunda kaldığını

ifade etti ve ekledi: "Ümran Boru'ya sesleniyoruz, Loç Vadisi'nde faaliyet gösteren şirketler vadimizden çıkana kadar suyumuzun başında nöbet tutmaya kararlıyız."

DEĞERLENDİRME

Suyun ticarileştirilmesi birçok farklı yöntemle yaşama geçiriliyor. Geçtiğimiz yıl büyük kentlerde gündeme gelen ve tüm dünyada su hizmetlerinin ticarileştirilmesinin temel adımlarından biri olan ön ödemeli sayaç uygulaması Anadolu'ya yayılıyor. Taşeronlaştırmanın su hizmetlerinin piyasalaştırılması sürecinin temel bir ayağı olduğu temmuz ayında İSKİ'nin abonelere gönderdiği yüksek faturaların nedenini "taşeron sayaç okuyuculara" bağlayan açıklamasıyla bir kez daha gözler önüne serildi. İktidarın desteğini arkasına alan sermaye, "iş yaratacağı" ve "enerjide dışa bağımlılığa çözüm olacağı" gibi gerçek dışı argümanları da kullanarak HES yatırımlarına hızla devam ederken, HES projeleri ile su döngüsüne yapılan müdahalenin yarattığı çevresel etkiler de telafisi mümkün olmayan noktalara ulaşıyor. Akbank özel olarak HES projelerinin finansmanında öne çıkıyor.

Tüm HES projelerinde hafriyatların eğimli arazilerden gelişigüzel bırakılması nedeniyle ormanlık alanların tahrip edildiği, dere yataklarının doldurularak akış rejiminin etkilendiği, deneme üretimine geçen Rize İkizdere Cevizlik HES'te dere yatağına bırakılan suyun yetersizliği nedeniyle derenin kuruduğu tespit edildi. Artvin Borçka Camili Vadisi Rize İdare mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararı ile HES tehdidinden kurtulurken, Erzurum (Tortum, İspir), Rize (İkizdere, Küçükçayır, Senoz), Antalya (Sülekler), Sakarya (Hendek), Düzce (Gölyaka), Artvin (Ardanuç), Eskişehir (Gürleyik) ve Kastamonu (Loç)'ta, hukuksal sürecin yanında, HES şirketlerinin protesto edildiği eylemlerle düzenlendi. HES'lere karşı mücadele yaygınlaşıyor. Tortum'da mahkeme süreci devam ettiği halde, inşaata devam etmek isteyen şirket çalışanları ile köylüler arasında çıkan tartışma, jandarmanın müdahalesi ve köylülerin tartaklanması ile sonuçlandı. Antalya Sülekler köyünde şirket çalışanları ile 'Köyümüzde hidroelektrik santral istemiyoruz. Bize elektrik değil, su lazım' diyen köylüler arasında da benzer bir arbede yaşandı. Tüm bu örnekler sermayenin HES'ler yoluyla sürdürdüğü suyun ticarileştirilmesi politikasının direnişler karşısında saldırganlığını arttırarak sürdürdüğünü devletin kolluk güçlerinin ise bu saldırının doğrudan parçası olduğunu gösteriyor.

EKOLOJİ

- Manisa'nın Kula İlçesi Sandal Beldesi yakınlarında kurulan Katı Atık ve Bertaraf Tesisi kurucusu ve ortaklarından Eyüp Kaya, tesislerin çevreye ve insan yaşamına vereceği zararlarla ilgili yöre köylerinde halkı bilinçlendirme çalışmaları yapan EGEÇEP Yürütme Kurulu üyesi Recep Erkol'u tehdit etti. Tesislerde, Ege Bölgesi'nin yanı sıra Akdeniz Bölgesinden de toplam 11 ilin katı atık, evsel atık ve endüstri atıklarının işlenmesi planlanıyor. Tesislerde evsel katı atıkların düzenli olarak depolanmasının yanı sıra tehlikeli atık sınıfında olan endüstriyel ve tıbbi atıklar da yakılarak "bertaraf edilecek". Sandal beldesi yakınlarında yapılmak istenen bu tesislerle ilgili geçtiğimiz aylarda yapılan halk toplantısında konuşan Ege Üniversitesi Halk Sağlığı Bölümü Başkanı Prof. Dr. Ali Osman Karababa, tesislerin canlı yaşamı üzerine olan olumsuz etkilerini dünyadaki örnekleri ile anlatarak "Ya bu tesisi durduracaksınız ya da 5-10 yıl içerisinde çocuklarınızın kanser olduğunu göreceksiniz!" dedi. EGEÇEP, Recep Erkol'a yönelik tehdit ile ilgili yazılı bir açıklama yaparak atık tesislerine karşı mücadele eden Kulalılarla dayanışma çağrısı yaptı.
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği(TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, ekosistem kayıpları nedeniyle meydana gelen afetler sonucu her yıl dünyada 124 bin kişinin öldüğünü vurguladı. Biyolojik çeşitlilik bakımından oldukça zengin olan Türkiye'nin bitki çeşitliliği bakımından da çok özel bir yere sahip olduğunu dile getiren Bayraktar, Avrupa kıtasında 2 bin 750 tanesi endemik olmak üzere 12 bin bitki türü bulunmaktayken, Türkiye'de 3 bin tanesi endemik olmak üzere 9 binden fazla bitki türü bulunduğunu kaydetti. İklim değişikliğinin, her türlü çevresel kirlenme ve doğal kaynakların sürdürülebilir olmayan kullanımının biyolojik çeşitliliği dolayısıyla insanlığı tehdit ettiğini vurgulayan Bayraktar, "Doğal kaynakların yanlış kullanımı ekolojik sistemlerin bozulmasına yol açmakta ve tüm canlıların yaşamı tehlikeye girmektedir. Gıda güvencemizi teminat altına almak için, besin zincirinin önemli kaynaklarından biri olan biyolojik çeşitliliği korumak zorundayız" dedi.
- Gökova-Marmaris duble yol çalışmaları iki yıllık aradan sonra yeniden başladı. Çam ve sığla ağaçlarının arasında kıvrıla kıvrıla ilerleyen yolu genişletmek için Taşhan-Marmaris arasında 40-50 yaşlarında 8 bine yakın ağaç kesilecek. Çevreciler, ağaç kesimine öfkeli. Turizmcilere göre de etrafı ormanlara çevrili bir yoldan geçerek Marmaris'e ulaşmak, turistler için de çekici bir unsur ve biraz daha geniş yol uğruna bu güzellik feda edilmemeli.
- İstanbul ve Kocaeli'nin içme suyu ihtiyacının büyük bir bölümünü karşıladığı belirtilen Ömerli Baraj gölü çevresinde pet şişe, naylon poşet, meşrubat kutuları, bira şişeleri, bez çapıt parçaları ve otomobil lastikleri ile kirlilik olduğu gözlemlendi. İnsan sağlığına zararlı maddelerin su yüzünde yüzdükleri, bazı zararlı atıklarında kıyıya vurduğu Ömerli Barajı'nda kirlilik oranının arttığı kaydedildi.

Termik Santraller

- Zonguldak Ereğli halkı, HEMA Holding'in Köseazgı'dan sonra Kireçli'ye termik santral yapmak istemesine karşı 20 Temmuz'da eylem yaptı. Eyleme madenciler de katılarak destek verdiler. Eyleme katılan Bayat köyü sakinleri ise "Fındığımız, meyvemiz var. Buraya termik santral kurulmasını istemiyoruz." dediler. Eylemden birkaç gün sonra Kireçlik Mevkii'nde belediye Başkanı Halil Posbıyık, Belediye Melis Üyeleri, belediye personeli ve aileleri ile çevre köylerden gelen vatandaşlar Kdz. Ereğli Gazeteciler Derneği Başkanı Necati Günay ve basın mensuplarının katılımı ile piknik düzenlendi. Düzenlenen piknik eylemde Termik Santrale karşı çeşitli afiş ve

pankartlar asıldı. Türkiye Muhtarlar Derneği Zonguldak Şube Başkanı Şerafettin Nas, HEMA Holding'in her yerde istediği gibi iş yapamayacağı gibi demokratik haklarını kullanarak bölgenin peşkeş çekilmesine engel olacaklarını söyledi. Ereğli Muhtarlar Derneği Başkan Yardımcısı ve Tepeören Köyü muhtarı Tacettin Arslan ise şunları aktardı: "Soluduğumuz havayı kirleten, üzerinde yaşadığımız toprağı kirletecek olan, içtiğimiz suyu ve doğal kaynağımızı, yeraltı su kaynaklarını kirleten insan ve doğa düşmanı bir santral yapılmak isteniyor. Termik santrallerin etrafındaki bitkilerin tahribi konusundaki en çarpıcı örnek Muğla-Yatağan termik santrali çevresinde yaşandı. Termik santralin olumsuz etkileriyle 4181 hektar gibi çok geniş alanda ekosistem bozuldu."

- Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, termik santrallerin polemik konusu yapılmamasını istedi. Termik Santral konusunda yatırımcılardan altı konuda istekte bulduklarını belirten Eroğlu, "Birincisi çevreye zarar vermeyen bir yatırım. İkincisi istihdam. Üçüncüsü son teknoloji sistemi. Dördüncüsü uygun yer seçimi. Beşinci estetik. Altıncısı yerli kömür. Bütün bunları firma yerine getirirse neden vermeyelim? Vereceğiz tabii ki" dedi. 25 Temmuz Pazar günü Termik Santrale Karşı Amasra Etkinlikleri kapsamında Amasra'da basın açıklaması yaparak Tarlaağzı ve Gömü Köylüleri ile buluşan Bartın Platformu, Amasra'ya termik santral kurduurmayacaıklarını yineleyerek, Çevre ve Orman Bakanının sunmuş olduğu 6 kriterin hiçbirini Bartın sınırları içinde bilimsel ve teknik bakımdan uygun görmediklerini açıkladı. Bartın Belediye Başkanı Cemal Akın, Bartın'da vebal altında kalmak ve eldeki doğal ve tarihi güzelliklerin kaybolmasını istemediklerini ifade etti.
- Ağır sanayi tesislerinin yarattığı kirlilik ile boğuşan İzmir'in Aliağa İlçesi'ne bağlı Çakmaklı Köyü'nde ENKA Holdin tarafından, ithal kömüre dayalı 800 Megawatt gücündeki termik santral yapılması planlanıyor. 5 Mayıs 2010'da Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan ÇED olumlu raporu alan ENKA'ya karşı, 'ÇED raporuna karşı iptal davası' açma süresinin son günü olan 5 Temmuz'da İzmir İdari Mahkemeleri'nde dava açıldı. Avukat Enis Dinçeroğlu, İzmir Barosu, Kıyı Ege Belediyeler Birliği ve Karşıyaka Belediyesi adına açılan davalarda, yürütmenin durdurulması ve ÇED raporunun iptali istendi. Aliağa Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan başvurunun ardından, FOÇEP, Hükümet konağı önünde bir basın açıklaması yaptı. Yapılan basın açıklamasının ardından, 4 bin imza ile EPDK'ya gönderilen "Termik santrallere lisans verilmesin" kampanyasına ek olarak yeniden toplanan bin imza da EPDK'ya gönderildi.
- Balıkesir İl Genel Meclisi Tarım ve Hayvancılık Komisyonu Üyesi İsmet Koçyiğit, Maliye eski Bakanı Kemal Unakıtan'ın oğlu Abdullah Unakıtan'ın sahibi olduğu AB Gıda'nın, termik santral yapmak için Bandırma'nın Dutlıman Köyü'nde bulunan 2 bin 600 dekarlık meranın, 630 dekarlık kısmında 'mera vafsinin değiştirilmesine yönelik talebinin' ikinci kez reddedildiğini açıkladı. İsmet Koçyiğit, AB Gıda'nın mera vafsinin değiştirilmesi talebinin İl Mera Komisyonu'nda görüşülerek karara bağlandığını belirterek, talebin ikinci kez ret edilmesinde, yapılacak termik santralde kamu yararının bulunmamasının gerekçe gösterildiğini söyledi. Koçyiğit, Aralık 2009'da da komisyona yapılan başvuruya da olumsuz yanıt verildiğini hatırlattı. Bu alana yapılacak olan termik santralin il ve çevre sağlığını olumsuz yönde etkileyeceğini dile getiren Koçyiğit, müteşebbislerin Bandırma ve çevresine yatırım yapmasına değil, çevre ve insan sağlığına duyarlı olmayan yatırımlara karşı olduklarını vurguladı. Balıkesir'deki tesislerinde pastörize yumurta ve türevlerinin yanı sıra kek, yem ve gübre de üreten AB Gıda, 17 Haziran 2009 tarihinde 49 yıl süreli elektrik üretim lisansı almıştı.

- Hatay Erzin’de yapılması planlanan ‘Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali’ projesine ait ÇED raporunun iptali için Çevre ve Tüketici Koruma Derneği, Erzin Turunçgil Üreticileri Birliği, Erzin Ziraat Odası, Yeşilkent Sulama Kooperatifi ve Erzin Çevre Koruma Derneği adına Adana Barosu avukatlarından İsmail Hakkı Atal, Ankara İdare Mahkemesine gönderilmek üzere iptal istemiyle Adana İdare Mahkemesine dava dilekçesi verdi. Atal, başvuruda bulunduktan sonra bir grup avukatın katılımıyla yaptığı açıklamada, Erzin Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali’nin, Enerji Piyasası Denetleme Kurulu tarafından Doğu Akdeniz’de kurulması planlanan ve çoğu ithal kömürle çalışacak 16 adet termik santral gibi çevreye olumsuz etkilerinin olacağını iddia etti.

Maden Şirketleri

- İzmir Bergama Kozak Yaylası’nın Aşağıbey – Dikili arasında kalan bölümünde Koza Altın Şirketinin kızılçam ve fıstık çamları ile kaplı ormanlık arazide altın madeni tesislerini kurabilmek için yoğun bir tempoda çalışmakta olduğu tespit edildi. Bölgede yoğun güvenlik önlemlerine rağmen geçtiğimiz ayın ortalarında Bergama Motokros ekibinden üç kişi, dağ yollarından geçerek maden alanına ulaşmayı başardı. Ekipte yer alan Av. Sezgin Güler maden sahasında gördüklerini şöyle anlatıyor: “Yaklaşık 200 dönümlük bir alanda ağaçlar kesilmiş. Kesimler halen devam ediyor. Kesilen ağaçlar genç ve sağlam görünüyordu. Şirket büyük bir şantiye kurmuş, yoğun olarak inşaat ve ağaç kesimine devam ediyor. Şantiyenin girişinde otomatik kapı var. Ağaçlara bile kamera yerleştirmişler.” Güler, dağ yollarından tırmanarak gelmenin dışında maden alanına girişin olanaksız olduğunu anlatıyor. “Jandarmalar yolun başında barikat kurmuşlar, maden çalışanları hariç kimseyi yaklaştırmıyorlar. Girmek isteyen ‘maden çalışma alanı güvenlik gerekçesiyle giriş yasak’ diye geri gönderiyorlar. Devletin jandarması şirketin bekçiliğini yapıyor.” Avukat Güler jandarmanın maden sahası diye sokmadığı alanın aslında hala Bergama Orman İşletme Müdürlüğü’ne ait olduğunu söylüyor. Altın Madencisi şirket kasabanın ‘şerifliği’nin yanı sıra her türlü ticari işine de el atmış durumda. Daha önce Kozak yaylasında turistik dinlenme tesisi kuran, çam fıstıklarını almak için fıstık fabrikası açan şirket son olarak bölgenin köklü süt ve süt ürünleri kooperatifi olan Çamavlu Kooperatifini de satın aldı. 10 dönüm açık arazi üzerine kurulu 1350 metrekarelik tesisleri 718.050 TL’ye satın alan şirket burada süt ve süt ürünleri ticareti yapacağını açıkladı. Altın madencisi bir şirketin fıstık ve süt ticaretine soyunmasının altındaki nedenin, yöre halkının ekonomik ilişkileri içerisinde söz sahibi olarak onların altın madenciliğine karşı çıkışının önüne geçmek olduğu dile getiriliyor. Koza Grubuna ait ATP A.Ş.’nin Yukarıbey köyünde yaptığı fıstık çamu işleme tesisleri inşaatı, iş başında olduğu sürece (1999–2004) altıncı şirkete her türlü kolaylığı gösteren, başkanlık öncesinde de şirketin inşaat işlerini yapan Bergama eski Belediye Başkanı Akif Ersezgin’in şirketi tarafından yapılmakta.
- 5 Haziran 2005’de Dünya Çevre Gününü Çamköy’de kutlamak isteyen çevrecilere karşı altın madeni çalışanları tarafından yapılan saldırıyla ilgili davanın ikinci duruşması Bergama’da görüldü. Biri “kayıp” 4 iddianamenin ardından 5 yıl aradan sonra açılabilen davanın ikinci duruşmasında da davanın esas hakimi yoktu. Bir önceki duruşmaya katılmayan hakim “sağlık sorunu” gerekçesiyle önceki gün yapılan duruşmaya da katılmadı. Mağdurların ‘sanık’, saldıranların ‘şikâyetçi’ olduğu davanın belki de en garip yanı, davanın bir numaralı sanığı olması gerektiği söylenen Koza Şirketi Sahibi Hamdi Akın İpek’in iddianamede adının dahi bulunmamasıydı. Çevrecilerin Avukatlarından Arif Ali Cangı, 5 Haziran 2005’de yaşananların, canlıların yaşam hakkı için verilen mücadeleye ve yargı kararlarına karşı madenci şirketin bir direnci olduğunu söyledi. Saldırıdaki amacın ‘İllegal çalışan madeni çalışır

vaziyette tutmak' olduğunu kaydeden Cangı, Şirket Patronu Akın İpek'in iddianamede neden olmadığı ile ilgili bilgi almak için Cumhuriyet Savcılığı'na başvurduklarını söyledi. Duruşmaya Ankara'dan gelen Av. Mehmet Horuş da Akın İpek'in iddianamede olmamasının yarattığı belirsizliğin adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğurduğunu belirterek, "Uygulanmayan mahkeme kararları nedeniyle bu şirketler kendilerini hukukun üstünde görmeye başladılar. Şirket patronu hakkında hiçbir takipsizlik kararı olmamasına rağmen yargılama yapılamaması hukuka olan güveni zedelemektedir" dedi.

DEĞERLENDİRME

Karadeniz Ereğli, Bartın, Yalova, Çukurova, İzmir ve Balıkesir'de temmuz ayında da çevre mücadelesinin önemli bir ayağı olan termik santrallere karşı yürütülen mücadelede gündemdeydi. Karadeniz Ereğli'de "Fındığımız, meyvemiz var. Buraya termik santral kurulmasını istemiyoruz." diyen köylüler HEMA Holding tarafından termik santral kurulmak istenen plajda eylem yaparak termik santrale projesini protesto ettiler. Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu'nun Bartın'da termik santrali savunmasını protesto eden Bartın Çevre Platformu düzenlediği basın toplantısında doğal ve tarihi güzellikleri tehdit eden termik santrale karşı olduğunu açıkladı. Çukurova Üniversitesi'nden Prof. Dr. Atabay Düzenli Çukurova'ya 16 termik santral daha yapılmasını eleştirerek, termik santrallerin soğutma suyunun, bu sudaki metallerin ve yanma sonucu oluşan kül ve gazların bölgede canlı yaşamını yok edeceğine dikkati çekti. "Termik santrallere lisans verilmesin" imza kampanyasının yürütüldüğü Aliğa'da yapılan basın açıklamasıyla Nemrut sanayi bölgesinde her geçen gün artan kirlilik boyutlarına dikkat çekilerek, termik santralin bölge için çevresel bir felaket olacağı, AB ülkelerinde yasaklanan termik santrallerin uluslararası şirketlerin yerli işbirlikçileriyle Türkiye'ye getirilmesinin kabul edilemeyeceği vurgulandı. Bergama'da ise yöre halkının ekonomik ilişkileri içerisinde söz sahibi olarak onların altın madenciliğine karşı çıkışının önüne geçmek amacıyla kasabanın her türlü ticari işine el atmış olan Koza Altın şirketinin, jandarmanın bekçiliğinde 200 dönümlük bir alanda ağaç kesimlerini hızla sürdürdüğü tespit edildi.

ENERJİ

- Niğde merkeze bağlı Kömürcü köyünün Meram Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'ne (MEDAŞ) olan borçları sebebi ile elektriği kesildi. Yaklaşık iki aydır köylüler, içme ve temizlik suyu ihtiyacını yalıklardan (hayvanların su içtiği yer) ve dağlardaki kaynaklardan temin ediyor. Nüfusu yaklaşık 3 bin kişiyi bulan Kömürcü köyünde köylülerin hemen ardından su içmek isteyen hayvanlar sıra bekliyor. Elektrik kesintisi yüzünden, salgın hastalıkların baş gösterdiği köylerde, susuz yaşamın insan hayatını tehdit eder seviyeye ulaştığını belirtildi. Köy ihtiyar heyetinin birinci azası Arif Aslan, "Son bir haftadır salgın hastalık başladı. Her gün ambulansla çocuklar hastaneye gidiyor, Su kuyruğu yüzünden kavgalar arttı" dedi. Birçok köylü, durumdan çok rahatsız olduklarını, köy halkının banyo, temizlik, yemek gibi ihtiyaçlarını karşılayamadığını söyledi.
- Elazığ'da Eyüp Bağları sulama birliğinin TEDAŞ'a olan 23 Milyon borcu nedeniyle elektriği kesilince 30'a yakın köy arazisi susuz kaldı. Susuz kalan köyde binlerce ağaç kurudu.
- Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ'nin, Boğaziçi, Dicle, Gediz ve Trakya elektrik dağıtım şirketlerindeki yüzde 100 düzeyindeki hisselerinin blok olarak satışla özelleştirilmesi amacıyla açılan ihalelerde Özelleştirme İdaresi'ne Boğaziçi Elektrik, Trakya Elektrik ve Gediz Elektrik Dağıtım şirketleri için 10'ar, Dicle Elektrik Dağıtım için 9 şirket tekliflerini ilettiler. Dağıtım bölgeleri ihalesinde en büyük çekişme, Türkiye'nin en çok enerji tüketen bölgesi İstanbul Avrupa yakası elektrik dağıtım şirketi BEDAŞ'ta yaşanacak. İstanbul'daki ihale tekliflerinde Sabancı Grubu, Park Holding, Çukurova Grubu, Cengiz İnşaat, Limak İnşaat gibi Türkiye'nin önde gelen grupları yer aldı. Çukurova Grubu ile Kazancı Holding eski Yönetim Kurulu Başkan Vekili Mehmet Kazancı'nın ortak olarak kurduğu MMEKA özelleştirilecek 4 bölgeye de teklif verdi.
- TBMM Genel Kurulunda, Türkiye ile Rusya Arasında Mersin Akkuyu'da Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşmayı Onaylayan Kanun Tasarısı, kabul edilerek yasalaştı. Yasa, 12 Mayıs 2010'da Ankara'da imzalanan işbirliği anlaşmasını onaylıyor. Anlaşmaya göre, santrali kuracak şirketi, Rusya belirleyecek. Anlaşmadaki taraflar; Rusya adına Rusya Federasyonu Devlet Atom Enerjisi Kuruluşu (Rosatom), Türk tarafı adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı olacak. Rus tarafı, anlaşmanın imza tarihinden itibaren 3 ay içinde proje şirketinin kurulması için gerekli işlemleri başlatacak. Proje şirketi, nükleer güç santrali tarafından üretilen elektrik de dahil olmak üzere, santralin sahibi olacak. Proje şirketi, Rus tarafınca yetkilendirilen şirketlerin doğrudan veya dolaylı olarak başlangıçta yüzde 100 hissesine sahip olacak şekilde, Türkiye'nin kanunları ve düzenlemeleri kapsamında anonim şirket şeklinde kurulacak. Rus yetkili kuruluşlarının proje şirketindeki toplam payları, yüzde 51'den az olmayacak.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, nükleer ve yenilenebilir enerji kaynaklarının temiz ve birbirini tamamlayıcı unsurlar olduğunu belirtirken, "O yüzden nükleer destekleyen yenilenebilir enerjiyi, yenilenebilir enerji destekleyen de nükleer destekler" dedi.
- ABD Eximbank ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğü arasında "Türkiye'deki yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği projelerine kredi sağlanması" konusunda bir mutabakat zaptı imzalandı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, ABD Eximbank'ının Türkiye'deki yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği çalışmalarına toplam 1 milyar dolar kredi vereceğini bildirdi. Görüşmede, Türkiye'deki enerji sektöründeki yatırım fırsatlarının kredilendirilmesi konusunda konuştuklarını anlatan Yıldız, şunları kaydetti:

"İmzalanan mutabakat zaptına göre, şu anda başlangıç olarak 1 milyar dolar kredi ile başlamayı düşünüyoruz. Bu, daha ileride daha iyi fırsatlara dönüşecektir. Rüzgar, güneş, jeotermal gibi bütün yenilenebilir enerji yatırımlarında bu kredi kullanılabilir. Yatırımcılar Türkiye'deki bankalar kanalıyla bu yatırımı isterlerse kullanabilecekler."

- M5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'da değişiklik yapılmasına ilişkin kanun tasarısı TBMM Genel Kurulunda yasalaşmak için sıra bekliyor. Özellikle güneş enerjisine yatırım yapmayı planlayan yerli ve yabancı yatırımcıların beklediği değişiklikte çok tartışılan konu da güneş enerjisinden elektrik üretimine verilecek fiyat garantisinin kaç Euro/cent olacağı konusu
- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) İcra Kurulu Direktörü Nobuo Tanaka, Türkiye'nin, yatırımlarını arttırabilmek için enerji piyasası reformlarına devam etmesi gerektiğine dikkat çekti. Tanaka, Ankara'da düzenlenen toplantıda IEA'nın Türkiye Enerji Politikaları İnceleme Raporunu açıkladı. Elektrik ve doğalgazın Türkiye açısından kilit sektörler olduğuna işaret eden Tanaka, "Elektrik piyasası reformları konusunda ilerleme kaydedildi ancak doğalgaz sektörüne ilişkin reformlar daha yavaş ilerliyor. Bu reformlar hızlandırılmalı" dedi. Nükleer santral kararının Türkiye için doğru bir hareket olduğunu belirten Tanaka, 10 yıl sonra Türkiye'nin petrol ve doğalgaz ithalatının iki katına çıkacağını da sözlerine ekledi.
- Zorlu Enerji petrol, doğalgaz arama ve üretim faaliyetlerinde bulunan yüzde 100 iştirak şirketi olan Amity Oil International'ın ve Zorlu Petrogas'ın tüm hisselerinin TransAtlantic Worldwide Ltd.'e devri amacıyla hisse satış sözleşmesi imzaladı. Satış bedelinin 50 milyon doları avans alınacak, kalan 46.5 milyon dolar, ilgili kurumların onayının alınması takiben yapılacak hisse devir tarihinde tahsil edilecek.

DEĞERLENDİRME

Temmuz ayında enerji alanındaki piyasalaştırma adımları büyük atıldı. Sermaye grupları, AKP hükümetinin iki yıldır sürdürdüğü elektrik dağıtım özelleştirmelerinde ne kadar hevesli olduklarını son ihalelerdeki yoğun ilgiyle göstermiş oldu. Hükümetin nükleer santral konusundaki dışa bağımlılığı azaltma yalanı Türkiye topraklarında Rusya'ya ait bir nükleer santral kurulmasına onay verilmesiyle gözler önüne serildi. Yenilenebilir enerji yatırımları sermaye gruplarının beklentilerini karşılayacak biçimde düzenlendi. Özelleştirmeler halkın enerjiye ulaşım hakkı tehdit ederken nükleer santrale onay verilmesi insanın ve doğanın yaşam hakkını elinden alacak bir tehdit yaratıyor.

ENGELLİLER

- Sivas'ta bileğinden rahatsızlığı bulunduğu için çalışamayan, 3 ayda bir 600 lira engelli maaşı alan 32 yaşındaki Levent Kargavuş, yardım için gittiği Valilik binasına alınmayınca tepki göstererek meydana bileğini keserek intihara etmeye kalkıştı. Kargavuş, hastaneye kaldırıldı.
- Yalova'da, 6 yaşındaki zihinsel ve ortopedik engelli kızıyla bindiği minibüsten "çok yer kapladıkları" gerekçesiyle indirildiğini iddia eden anne, şoför hakkında suç duyurusunda bulundu. 19 Haziranda Çiftlikköy ilçesinden Yalova kent merkezine gitmek için özürlü kızıyla minibüse bindiklerini belirten Yıldırımkaaya, olayı şöyle anlattı: "Minibüse bindikten bir süre sonra şoför, çocuk arabasını kapatmamı ve çocuğu da kucağıma almamı söyledi. Ancak çocuk arabası özürlü kızıma göre ayarlandığı için bunun mümkün olmadığını belirttim. Bunun üzerine şoför sinirlenip minibüsü durdurdu. Araçtan inmemizi isteyince neye uğradığımızı şaşırдық. Çaresiz araçtan inmek zorunda kaldık." Spastik Engelliler Federasyonu Genel Sekreteri ve Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Murat Arslanhan ile Yalova Cumhuriyet Başsavcılığına giden anne Filiz Yıldırımkaaya, minibüs şoförü hakkında suç duyurusunda bulundu.
- Kars'taki yetiştirme yurdundan Siirt'e gönderilirken, kazada yaralanıp hamile olduğu ortaya çıkan 16 yaşındaki zihinsel engelli A.Y.'ye Antalya'da tecavüz ettikleri ileri sürülen güvenlik görevlisi 32 yaşındaki E.D. ile üniversite öğrencisi A.Ş. hakkında 7.5'ar yıl hapis cezası istemiyle dava açıldı.
- Seyyar satıcılık yapan görme engelli 50 yaşındaki Mehmet Elveren'in yanına gelen polisler kaçak sigara satışı yaptığını iddia ettikleri Mehmet Elveren ile birlikte o sırada yanında bulunan kardeşi Ahmet Elveren'i de götürmek istedi. Mehmet Elveren kardeşinin kendisini ziyarete geldiğini ve olayla ilgisi olmadığını söyledi, ancak polis iki kardeşi de alarak Çengelköy Sabancı Polis Merkezi Amirliğine götürdü. Doğuştan görme engelli olan Mehmet Elveren karakolda da polisler kardeşinin seyyar satıcı olmadığını, boş yere siciline suç kaydı düşmemesini ve bu yüzden serbest bırakılmasını istedi. Mehmet Elveren'in iddiasına göre polisler bunun üzerine "Bize işimizi sen mi öğreteceksin" diyerek kendisine saldırdı. Araya kardeşi Ahmet Elveren'in girmesi üzerine diğer polisler de kavgaya karışıp iki kardeşi darp etmeye başladı. Mehmet Elveren'in kafasında, yüzünde ve kulağında derin darp izleri oluşurken, iki kardeş darp olayının ardından Ümraniye Kazım Karabekir Devlet Hastanesine götürülerek rapor alındı ve serbest bırakıldı. Mehmet Elveren ertesi gün savcılığa giderek kendisine dayak attığını iddia ettiği polislerden şikâyetçi oldu.
- Haziran sonunda çalıştıkları Bizimköy Engelliler Üretim Merkezi'nden daha iyi çalışma koşulları istedikleri için atılan engelli işçiler, yaptıkları eylemle imza kampanyası başlattı. Kocaeli Sanayi Odası önünde bir araya gelen işten çıkarılan Bizimköy Engelliler Üretim Merkezi çalışanları, 3 yıl boyunca üretim merkezinde yaşadıkları sorunları ve işten atılma süreçlerini anlattılar. Yaşadıkları sorunların düzeltilmesini istedikleri için işten atıldıklarını belirten işçiler, engellilerin istihdamı için Avrupa Birliği projesi olarak kurulan üretim merkezinin kurulduğu günden bu yana engellilerin istismarına yönelik çalıştığını dile getirdi. İşe geri alınmayı talep eden ve insanca bir yaşam isteyen işçiler, Kocaeli Sanayi Odası önündeki açıklamanın ardından İnsan Hakları Parkı'na çadır kurup imza standı açtı. İşlerini ve haklarını alana kadar çadırda nöbet tutacaklarını belirten işçiler, tüm İzmit halkından destek beklediklerini söylediler. Halkevleri Engelli Hakları Atölyesi, demokratik kitle

örgütleri ve sendikaların da katıldığı eylem 'Bizimköy bizimdir bizim kalacak', 'insanca bir yaşam istiyoruz', 'İzmir engeline sahip çık' sloganlarıyla sona erdi.

- Foça şehir merkezindeki bozuk yollardan şikâyet eden yürüme engelli Tuncay Emre (60), bozuk yolların onarılması için topladığı imzaları dilekçeyle birlikte Foça Belediyesi'ne verdiğini söyledi.
- Engelli okulları sahipleri ve bu kurumlarda öğretim gören öğrencilerin velileri Milli Eğitim Bakanlığı önünde oturma eylemi gerçekleştirdi. Grup adına açıklama yapan Özel Eğitim Okulları basın sözcüsü Didem Atmaca, 3–14 yaş engelli çocuklar için devletin haftanın 2 günü, ayda 8 seans destek verdiğini, bunun hem çocukların eğitimine yetmediğini, hem de okul sahiplerini zor durumda bıraktığını söyledi. Atmaca Mili Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'dan randevu talep ettiklerini, ancak Çubukçu'nun kendileriyle görüşmediğini açıkladı.
- İzmir'de bedensel engelli Sinem Moran'ın akülü arabasıyla rahatça dışarı çıkabilmesi için oturduğu apartmana yaptırılan rampa sorun oldu. Apartman sakinlerinden bazıları zemin katta ilk dört basamağa yaptırılan rampanın 'Kendilerine sorulmadan, oldubittiyle yapıldığını' söyleyerek şikâyetçi olunca, rampa söküldü. 'Komşularının tepkisine ve anlayışsızlığına' isyan eden 30 yaşındaki Sinem Moran "Engellilerin hakları, kanunu var. Elbette bu rampa yasalar sayesinde yerine konulacak, ben de ev hapsinden kurtulacağım. Ama bu yapılanlar vicdansızlık" dedi.

DEĞERLENDİRME

Haziran ayında işten çıkartılan Kocaeli Bizimköy Üretim Merkezi işçileri, işe geri alınmaları ve insanca bir yaşam talepleriyle İzmit halkıyla buluştu. Emek mücadelesinde engellilerin de yerinin olduğunu gösteren bu direniş kentin ana gündemi oldu. Ayrıca engelli insanların yaşadığı gündelik hayata katılamamaya dair sorunlar ve bu sorunlardan doğan hak gasplarının örnekleri bu ay da yaşandı. Yalova'da engelli çocuğuyla birlikte minibüsten indirilen annenin, engelli dernekleriyle birlikte suç duyurusunda bulunması bilinçlenme bakımından umut verici bir gelişme oldu.

BÜYÜTEÇ

Bizimköy Engelliler Üretim Merkezinden işten atılan işçilerle sendika.tv'nin yaptığı röportajın çözümlemesi:

Soru: Bizimköy engelli üretim merkezindeyiz. 4 yıldır üretim yapan bir merkez burası. Arkadaşlara şunu sormak istiyorum. Biz bu merkezi ilk defa sizin taleplerinizle öğrendik, varlığınızı öyle kavradık. Taleplerinizi ortaya koyduğunuz zaman işten çıkarıldınız. Bu merkezin kuruluşunda da yer aldınız. Hangi amaçlarla kurulduğunu anlatabilir misiniz?

İşten çıkarılan işçi: Engelliler üretim merkezi kurulan şu amaçla kurulmuştu. Engelli vatandaşların buraya yerleştirilerek ve üretime katılımlarının sağlanması. Bunun sonucunda da elde ettikleri maaşla, ücretle ailelerini geçindirebilmeleri amaçlanmışlardı. Nitekim biz bu projeye başvurduktan itibaren de bu vaatlerde bulunulmuştu. Örneğin İŞKUR görüşmelerinde ya da işverenle yapılan görüşmelerde bunlar söylenmişti. İşte ailemizi geçindirebilecek, iyi şartlarda maaş alabilecek, ikramiyeler ve sosyal haklar gibi vaatlerde bulunulmuştu. Nitekim biz bu sürece başladığımızda 4 aylık bir kurs süreci geçirdik. Bu kurs sürecinde de sınava tabi tutulduk. Sınavı kazanan 85-86 engelli arkadaşımız da bu projede yer almaya başladı ve üretime başladık. O dönemde de birtakım projenin tanıtımı ve duyurulması noktasında birçok etkinlik yapılmıştı. Bunun organizasyonunu da başta Sanayi Odası olmak üzere işyeri yöneticileri üstlenmiştir. Örneğin televizyondan geliyorlardı. TRT gibi büyük ulusal kanallar da geliyordu buraya. Orada birçok beyanda bulunmuştuk. Bizzat kendim de bu televizyonların hemen hemen hepsine “bu merkezin bizim için iyi olduğu, bizim de artık üretimde bulunduğumuz ve bunun karşılığında da alacağımız ücret ile ailemizi geçindirebileceğimiz” gibi beyanlarda bulunmuştuk. Çünkü biz şimdi hangi işyerine nereye gidersek gidelim -zaten karşılaşıyoruz- mesela ben gittiğimde bana diyorlardı ki, “senin gözlüğün var sen bu işe uygun değilsin, sen görmüyorsun sen bu işe uygun değilsin”. Beni zaten engelli olarak oraya götürüyorlar, engelli olarak işe gidiyoruz ve bu gerekçelerle işe alınmıyoruz. Bu tarz projeler ve merkezler, bizim gibi engelliler için aslında çok büyük bir imkân. Ancak biz 4 yıldır burada asgari ücretle çalışıyoruz. 4 yıldır burada herhangi bir iyileştirme yapılmadı. Hiç zam alamadık. 4 yıldır sözleşmemizde bulunan ayın 7sinde ödenmesi gereken maaşlarımızı sadece 2-3 sefer alabildik. Bunun dışında geç alabildik ki, biz işvereni sıkıştırmasak banka borçlarımız var kredi borçlarımız var ne zaman vereceksiniz demeden kesinlikle yatırılmıyor hala da yatırılmıyor. Hala da öyle. Birincisi Kocaeli Sanayi Odası, Lions Klübü ve Türk Anneler Birliği Derneği tarafından kurulan bu merkezin mütevelli heyetinde de yine Sanayi Odası, Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Valisi, Kocaeli Üniversitesi gibi kurumlar yer alıyordu. Biz bundan 8 ay önce de bu kurumları gezdik, sorunlarımızı, dertlerimizi anlattık. Bunun sonucunda da eski yönetim gitti. Adem Bağdatlı dönemi bitti, onun yerine yeni yönetim geldi: Hüsnü Bayraktar. İlk geldiğinde tabii bizi dinliyordu ve sürekli izliyordu. İzlenimlerini de aktarıyordu. Göreve geldikten sonra bizimle bir görüşme yaptı. Bütün temsilci arkadaşlar çıktı. Görüşme yapmıştık ki görüşme zamanında şöyle bir şey söylemişti: “Siz bu sorunları yaşadınız ki haklı bir sorunuz var haklı bir gerekçeniz var bunu hoş görüyorum. Ben geldim beni de bir deneyin eğer başaramazsam eğer ben de başarılı olamazsam, beni de gönderecek misiniz?” Bizim de yanıtımız “evet” oldu. 8 aylık bir süreç geçti ve sorunlar aslında bir kat daha arttı. Neydi bu sorunlar; işte amirlerimiz tarafından aşağılanmaya, küfür edilmeye başlanmıştı. Hor görülmeğe başlanmıştı, dinlenilmiyorduk, ücretlerimiz sürekli geciktiriliyordu. Bir türlü zamanında ödenmiyordu ücretlerimiz. Zaten ilk başa geldiğinden beri şunu söylüyordu, “benim şu anda ücretlerinize zam yapma gibi bir imkanım yok ancak belli bir süre sonra işin durumuna bakarım. Ondan sonra gerekeni yaparım.” Ancak 8 ay gibi bir süre geçti ve biz sürekli geriledik. Bir türlü iyileştirme yapılmadı. Fason bölümüne geçtik. İstanbul’da ‘hey’ gibi büyük bir tekstil fabrikasına iş

yapacaktık. Daha önce kendi işimizi yapıyorduk ve fasona geçtik. Bu biz de aslında birazcık umut oldu. Fasona geçince ücretlerimizin düzeleceğine dair umudumuz oldu. Ancak bu umudumuz boş çıktı. Aslında olumlu yanını ben şöyle görüyorum. Şu anda da var olan personel müdürü Orhan Altuğ, eski yönetim tarzında bana isimle hitap ettiğini hiç duymadım. Sürekli ‘alo’, ‘şist’, ‘pişt’ diye hitap ediliyordu. Ben herhalde o eylemden bu eyleme tek olumlu olarak bunu duydum. Artık eskisi gibi bu tür ifadelerle hitap etmiyor ‘Ersin’ diye ismimi söylüyordu. Kendi aramızda arkadaşlarla da konuşuyorduk ‘ne oluyor bir düzelme var herhalde’ diyorduk. Bu tür şeyler vardı ki, genel müdür Hüsni Bayraktar ile de bu zamana kadar atılan arkadaşlar hiçbir sorun yaşamamıştı. Özellikle de Raşit Yılmaz ve ben kesinlikle ne bir münasebetimiz ne bir tartışmamız hiçbir şeyimiz olmadı. Çünkü bu adam konfederasyon bölümünde temsilci olarak bizi görüyordu, her şeyi bize danıştıyordu, konuşuyordu, anlatıyordu. En son bir ücretsiz izne çıkma meselemiz oldu. Buna işyerindeki bütün arkadaşlarımız tepki koydu. “Ücretli izne niye çıkıyoruz, zaten aldığımız maaş ortada yarısını alacağız artı kiramızı bile karşılamıyor” dediler. Kira veren arkadaşlarımız en az 300 lira kira veriyor, onu bile karşılamıyor. Müdürün yanına çıktık, “arkadaşların hiçbiri bu ücretsiz izni kabul etmiyoruz, ne yapabiliriz” dedik. Tartışmaya başladık. Birtakım önerilerde bulundu. Biz de önerilerde bulunduk, “hiç olmazsa 15 günlük süreçte dedik bir haftası sizden olsun bir haftası bizden olsun” dedik, “yok” dedi. Sonuçta, siz Sanayi Odasındasınız ve bu sanayi odasına 500 tane işadamı kayıtlı. Hiç mi iki tanesine, üç tanesine iş elbisesi dikemeyeceğiz. Biz bu süreçte bari bunu yapalım dedik, o da olmuyor, olmadı. “Biz düşünelim” dedi. İndik aşağıya. Arkadaşlara sizin de öneriniz varsa, onları da dinleyelim dedik. Arkadaşların da bir önerisi oldu. Sadece şunu söyleyeyim; “biz bu ücretsiz izni kabul etmiyoruz” dediler. Nitekim, tekrar görüştük. Ücretsiz izni kaldırdılar. Sonra tekrar arkadaşlarla -zaten sürekli konuşuyorduk- konuştuk. Ayın 22’sinde fabrikada yüzde yüz; yani fabrikanın bütün bölümlerinde çalışan arkadaşlarımızla, personel müdürü, idari yönetim dahil, bu işe girişmiştik. Bu sorunlarımızı konuşmak üzere toplanmıştık. Hüsni Bayraktar geldi, tabii bize “niye toplandınız” diye kızdı, bağırdı çağırdı. Fakat bizim şu taleplerimiz oldu. Tabii ki biz engelliler olarak çalışanlarız, bizim mutlaka ayda en azından bir kere, bir iki sefer hastaneye gitmemiz gerekiyor. Sonuçta tedavilerimizin olması gerekiyor. İlaç alan arkadaşlarımız var, ilaçlarının yazılması gerekiyor. Bunların dikkate alınması gerekiyor. Sigorta günlerimiz kesiliyor, yevmiyelerimiz kesiliyor. Aldığımız ücret de zaten ortada. Dedik ki, bunlar kesilmesin. Amirler, ustalar tarafından sürekli aşağılanma ya da işte artık küfür edilme noktasına geldik, küfür edilme noktası değil küfür de ediliyordu. Bunları söylediğimizde, “yaşlıdır bir şey olmaz” gibi sözler ediliyordu ve bizim alttan almamız söyleniyordu. İnsanın da bir yere kadar sabrı var. Küfür, hakaret. Nereye kadar sabredersiniz? Bizde buraya kadar sabrettik. Dedik bunlar bitsin. O noktada da bir şey yok. Şimdi işyerinde rahatsızlanan arkadaşlarımız oluyor. Bizim bir sağlık yerimiz var ama orda da bir hemşiremiz var. Ne zaman arkadaşlarımız buraya gitse, “siz psikolojiksiz” diyor ve küçük bir hap verip geri gönderiyorlar. E ne de olsa hep psikolojikmen rahatsızız, hiçbir şeyimiz yok, bizim başka hiçbir hastalığımız yok! Biz bunları istemiyoruz dedik.

Sürekli işyerinin etrafında arkadaşlarımızın tabiriyle fitness yapıyorduk, yürüyüş yapıyorduk, sağlıklı spor yürüyüşü. Ama bizden normal vatandaşlar, normal insanlar gibi sürekli verim istiyorlar. Biz o verimi gösteremedik. Çünkü zaten bir yerlerimizde sorunlarımız var. E şimdi kalbinde sorun yaşayan arkadaşlarımız var. Tıkandığı zaman yapamıyor çünkü mantarın hammaddesi var kompost denilen. Her biri 25–18 kilo. Geldiğinde biz ona iş dedik. 22–23 kilo yapıyor. Bir kamyon geldiğinde 12 ton. Onları da özürlü insanlar indiriyor. Dinlendiğimizde de, “işte bir an önce bitirin işi var gitmesi lazım” falan deniyor. Yani 12 ton ve bunu özürlü insanlar yapıyor. Ondan sonra mantarda, insanlar ağır konuşuyor: “topallan olmaz bu iş körülen olur mu bu iş.” Böyle ithamlar ediliyor: “körülen topallan bu işler olmaz.” Bizde ona diyoruz ki; “buraya girerken yazıyı okumadın mı? Bizimköy Engelliler Üretim

Merkezi burası.” Bizim için açıldı burası. Biz buradaysak onlar da ekme yiyor. Biz olmasak onlar ekme yiyemez. Biz bunları anlatıyoruz o anlamıyor. E müdüre çıkıyoruz, anlatıyoruz derdimizi işte. “Biz engelliyiz, bu araba geliyor indiriyoruz. Ama biz ara sıra dinleniyoruz” diyoruz. Bunu amirlerimiz anlamıyor işte. O diyor, “o sizin amirle aranızda, bana gelemezsiniz, gidin amirle konuşun, böyle bir hakkınız yok.”

Soru: Nedir taleplerimiz bunları hemen özetlersek. Atılmanızı hızlandıran talepleriniz nelerdir?

İşten atılan işçi: Ücretlerimizin ailemizi geçindirebilecek, insanca yaşayabilecek bir seviyeye çıkartılması. Bunun yanında amirlerimizin, idari yönetimimizin bize karşı daha saygılı ve daha düzeyli olması. Çünkü bir yönetim bozukluğu, bir davranış bozukluğu var bizlere karşı. Bunların düzeltilmesini istiyoruz. Onun dışında da bir şey yok.

Başka bir işçi: Engelliler yerinde birçok sağlıklı arkadaşımız çalışıyor. Bu da bizi çok kızdırıyor. Neden bir engelli arkadaşımız yararlanmasın bu imkandan. Özellikle idare bölümünde. Bunun olmasını istedik, genel müdürümüze de söyledik ama -tabii ki- kendisi tarafından olumlu, bizim tarafımızdan olumsuz cevaplar aldık.

Soru: Yani üretim sürecinde siz çalışıyorsunuz, yönetim sürecinde onlar çalışıyor?

Yani idare bölümünde bizim engelli arkadaşlarımız da oturabilir. Bizim kendi aramızda da sağlıklı arkadaşlarımız var ama bu engellilere açılan bir projeye, isteriz ki engelli arkadaşlarımız bundan faydalansın.

Çünkü bizi anlamıyorlar onlar engelli olmadığı için bizi anlamıyorlar

Başınızdaki amiriniz de sizi anlayamıyor. Zaten hasta bir insansınız daha çok kendinizle sorun yaşıyorsunuz.

Soru: İşveren işten çıkardığını size bildirdi ve işyeri ile ilişkiniz kesildi. Bir yol ayırınıdasınız. Muhtemelen buna karşı bir direnç göstereceksiniz ne yapmayı planladığınız konusunda bilgi verir misiniz?

Ne yapmayı düşündüğümüz konusunda bilgi verirsek, hakkımızı sonuna kadar arayacağız. Yol nereye kadar gidiyorsa oraya kadar gitmeyi hedefliyoruz. Buradan duyurum, vicdani olan herkese, her sağlıklı insan bir engelli adaydır. Herkesi bizi desteklemeye davet edeceğim. Parti kurmam gerekiyorsa kurcam, yürüyüş yapmam gerekiyorsa yapcam, başbakanlığa mektup yazmam gerekiyorsa yazcam, her yolu deniyem. Arkadaşlarımın da benimle birlikte olacağına inanıyorum. Hakkımı sonuna kadar arayacağım

İşten atılan başka bir işçi: Ben devam edeyim çünkü şöyle olmuş olsaydı biz zaten bu durumda olmazdık biz haksız olduğumuza hakikaten inansaydık, şu an burada olmazdık biz haklıyız, o yüzden buradayız.

Röportajı izlemek için:

<http://www.sendika.tv/index.php?eylem=izle&id=345>